

Телеком Србија

Предузеће за телекомуникације а.д.

Београд, Таковска 2

СКУПШТИНА

Број: 249003/5-2016

Датум: 29.6.2016. године

На основу члана 329. став 1. тачка 15), а у вези са чланом 367. став 1. тачка 6) Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“, бр. 36/11, 99/11, 83/14-др. закон и 5/15) и чл. 29. и 30. Закона о рачуноводству („Службени гласник РС“, број 62/13), као и члана 8.2 став 1. тачка 15) Статута „Телеком Србија“ а.д. Београд („Службени лист Телеком Србија“, број 89/15 - пречишћен текст) и у складу са предлогом Надзорног одбора, Скупштина „Телеком Србија“ а.д. Београд, на својој 50. редовној седници, одржаној дана 29.6.2016. године, доноси

ОДЛУКУ

Тачка 1.

Усваја се Консолидовани годишњи извештај о пословању „Телеком Србија“ а.д. Београд и његових повезаних правних лица за 2015. годину, утврђен од стране Надзорног одбора „Телеком Србија“ а.д. Београд, са предлогом да наведени извештај буде усвојен од стране Скупштине „Телеком Србија“ а.д. Београд, у тексту који је приложен овој одлуци као њен саставни део.

Тачка 2.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

Образложење

Скупштина је, у складу са чланом 329. став 1. тачка 15) Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“, бр. 36/11, 99/11, 83/14-др. закон и 5/15), надлежна да одлучује о другим питањима која су у складу са Законом стављена на дневни ред Скупштине, а што је утврђено и чланом 8.2 став 1. тачка 15) Статута „Телеком Србија“ а.д. („Службени лист Телеком Србија“, број 89/15 - пречишћен текст).

Према члану 367. став 1. тачка 6) Закона о привредним друштвима, јавно акционарско друштво је дужно да за седницу скупштине акционарима достави годишњи извештај о пословању, као и консолидовани годишњи извештај о стању и пословању друштва ако је друштво дужно да га састави у складу са законом којим се уређује тржиште капитала, што не искључује могућност да се такав извештај усвоји и од стране акционарског друштва које није јавно.

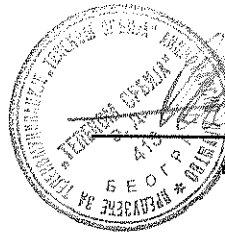
Законом о рачуноводству („Службени гласник РС“, број 62/13), чланом 29. уведена је обавеза правног лица да састави годишњи извештај о пословању и предвиђена садржина истог.

Чланом 30. истог закона је предвиђена могућност да правна лица, уколико тако одлуче, годишњи извештај о пословању и консолидовани годишњи извештај о пословању прикажу као један извештај, који треба да садржи информације од значаја за економску целину.

Такође, чланом 34. поменутог закона предвиђена је обавеза правних лица да Агенцији за привредне регистре, уз редовне и консолидоване годишње финансијске извештаје доставе, између осталог, и годишњи извештај о пословању.

У том смислу, и у складу са досадашњом праксом Друштва да објављује ову врсту извештаја, Надзорни одбор је Одлуком бр. 191546/6-2016 од 25.5.2016. године утврдио предлог Консолидованог годишњег извештаја о пословању „Телеком Србија“ а.д. Београд и његових повезаних правних лица за 2015. годину и предложио Скупштини усвајање наведеног извештаја.

Имајући у виду наведено, донета је одлука као у диспозитиву.

ПРЕДСЕДНИК

Драган Ђоковић

**KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU „TELEKOM
SRBIJA“ A.D. BEOGRAD
ZA 2015. GODINU**

Kratak prikaz	2
Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d. Beograd i povezana pravna lica	2
Uvodna reč generalnog direktora	8
Razvoj i okruženje	
Istorijat	12
Tržište	22
Korporativno upravljanje	
Korporativni organi i sistem korporativnog upravljanja	42
Poslovanje	
Strategija	51
Usluge	56
Investicije	70
Korisnici	77
Zaposleni	90
Izveštaj o korporativnoj i društvenoj odgovornosti	103
Upravljanje rizicima	118
Finansijski rezultati	
Konsolidovani izveštaj	121
Finansijski izveštaji Matičnog društva i povezanih pravnih lica	124

KRATAK PRIKAZ PREDUZEĆE ZA TELEKOMUNIKACIJE „TELEKOM SRBIJA“ a.d. BEOGRAD I POVEZANA PRAVNA LICA

Javno preduzeće PTT saobraćaja „Srbija“, Beograd (JP PTT ili JP PTT saobraćaja „Srbija“) je dana 23. maja 1997. godine osnovalo Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d., Beograd (u daljem tekstu: Telekom Srbija ili Društvo ili Matično društvo) i tom prilikom prenelo Društvu sva sredstva telekomunikacija, isključujući nekretnine i određena druga sredstva i obaveze. Društvo je registrovano 29. maja 1997. godine kao akcionarsko društvo, osnovano na neodređeno vreme.

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima („Sl. glasnik RS,“ br. 36 od 27. maja 2011. godine i br. 99 od 27. decembra 2011. godine), Skupština akcionara Društva je 2012. godine usvojila Statut kojim se utvrđuje da su organi Društva: Skupština, Nadzorni odbor i Izvršni odbor.

Osnovna delatnost Društva je pružanje telekomunikacionih usluga, od kojih su najznačajnije usluge domaćeg i međunarodnog telefonskog saobraćaja, fiksne telefonske usluge, tranzitiranje saobraćaja, prenos podataka, zakup linija, usluge na celom mrežnom području, dodatne usluge u oblasti mobilne telefonije, fiksne usluge, Internet i multimedijalne usluge. Pretežna delatnost Društva, saglasno važećoj nomenklaturi delatnosti, delatnost je kablovskih telekomunikacija.

Društvo takođe pruža usluge u oblasti zakupa, izgradnje, upravljanja i zaštite telekomunikacione infrastrukture, izdaje telefonske imenike, pruža usluge poziva preko operatera i usluge korišćenja elektronskog imenika u oblasti fiksnih telefonskih usluga.

Društvo poseduje licencu za mobilnu telefoniju (GSM/GSM1800 i UMTS/IMT-2000) od 2006. godine. U 2007. godini Društvo je obnovilo licencu za fiksnu telefoniju. Od 2009. godine Društvo poseduje licencu za fiksni bežični pristup (CDMA).

Pored navedenih Licenci, Društvo je upisano u evidenciju operatora koju vodi Regulatorna agencija za elektronske komunikacije i poštanske usluge (Ratel), za usluge pristupa širokopojasnoj mreži, Internet usluge, usluge distribucije medijskih sadržaja i od marta 2015. godine za 4G mrežu.

U skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama („Sl. glasnik RS“ br. 44, od 30. juna 2010. godine, br. 60 od 10. jula 2013. godine – Odluka Ustavnog suda i

br. 62 od 13. juna 2014. godine) a u okviru aktivnosti na podsticanju konkurencije na tržištu telekomunikacija u Republici Srbiji, primenom instrumenata tržišne regulacije, Ratel je 7. jula 2011. godine doneo Odluku o određivanju tržišta podložnih prethodnoj regulaciji kojim je utvrdio devet tržišta prethodne regulacije (TPR). Na osnovu izvršenih analiza ovih TPR, Ratel je krajem 2011. godine doneo rešenja kojima je Društvo određeno za operatora sa značajnom tržišnom snagom (ZTS) na osam od ukupno 9 TPR, i to na: I –maloprodajnom tržištu pristupa javnoj telefonskoj mreži na fiksnoj lokaciji, II – veleprodajnom tržištu originacije poziva u javnoj telefonskoj mreži na fiksnoj lokaciji, III – veleprodajnom tržištu terminacije poziva u javnoj fiksnoj mreži, IV – veleprodajnom tržištu (fizičkog) pristupa elementima mreže i pridajućim sredstvima (uključujući deljeni i potpuni raščlanjeni pristup lokalnoj petlji, V – veleprodajnom tržištu širokopojasnog pristupa, VI – veleprodajnom tržištu iznajmljenih linija, VII – veleprodajnom tržištu terminacije poziva u mobilnoj mreži i VIII – maloprodajnom tržištu javno dostupne telefonske usluge sa fiksne lokacije. Na svakom od navedenih TPR, Telekomu Srbija su nametnute i odgovarajuće regulatorne obaveze: objavljivanje određenih podataka u formi standardne ponude, nediskriminatorско postupanje, omogućavanje pristupa i korišćenje elemenata mreže i pripadajućih sredstava, kontrola cena, primena troškovnog računovodstva, zabrana obračunavanja prekomernih cena, tarifna kontrola, i dr. Telekom Srbija je akcionarsko društvo čiji se upisani, izdati i uplaćeni akcijski kapital sastoji od 1.000.000.000 običnih akcija.

Telekom Srbija na dan 31. decembra 2015. godine ima učešće u kapitalu sledećih povezanih pravnih lica:

- „Telekomunikacije Republike Srpske“ a.d. Banja Luka, Republika Srpska, odnosno, „Mtel“ a.d. Banja Luka (65% akcijskog kapitala);
- Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO, Podgorica, Crna Gora (51% kapitala);
- Privredno društvo za održavanje i obezbeđivanje objekata, imovine i druge usluge „Telus“ akcionarsko društvo, Beograd, Republika Srbija (100% akcijskog kapitala);
- „TS:NET“ B.V., Amsterdam, Holandija (100% kapitala);
- mts d.o.o., Kosovska Mitrovica (100% kapitala)

- Društvo za telekomunikacije „HD-WIN“ d.o.o., Beograd, Republika Srbija (51% kapitala);
- mts banka a.d. Beograd, Republika Srbija (76,05% akcijskog kapitala);
- Dimedia Group SA, Ženeva, Švajcarska (50% akcijskog kapitala);
- GO4YU D.O.O. Beograd, Republika Srbija (50% udela u osnovnom kapitalu).
- *FiberNet“ DOO, Podgorica, Crna Gora prestao je da posluje 30. septembra 2015. godine u okviru statusne promene spajanja pripajanjem, kada je pripojen mtel-u d.o.o. Podgorica, Crna Gora.

POVEZANA PRAVNA LICA

„TELEKOMUNIKACIJE REPUBLIKE SRPSKE“ akcionarsko društvo, Banja Luka, Bosna i Hercegovina

„Telekomunikacije Republike Srpske“ akcionarsko društvo Banja Luka (dalje u tekstu: Mtel) ima sedište u Banja Luci, Republika Srpska. Puni poslovni naziv društva je Telekomunikacije Republike Srpske akcionarsko društvo Banja Luka, a koriste se i dodatna dva skraćena poslovna imena: Mtel a.d. Banja Luka i Telekom Srpske a.d. Banja Luka.

Osnovna delatnost Mtel-a je pružanje telekomunikacionih usluga, od kojih su najznačajnije usluge domaćeg i međunarodnog telefonskog saobraćaja. Pored toga, Mtel nudi i širok spektar ostalih telekomunikacionih usluga, uključujući ostale usluge fiksne i mobilne telefonije, prenos podataka, zakup linija, privatni vodovi, usluge na celom mrežnom području, dodatne usluge u oblasti mobilne telefonije, internet i multimedijalne usluge. Mtel, takođe, pruža usluge u oblasti zakupa, izgradnje, upravljanja i zaštite telekomunikacione infrastrukture.

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „mtel“ DOO., Podgorica, Crna Gora

U konzorcijumu sa Ogalar B.V., Amsterdam, „Telekom Srbija“ a.d. je 2007. godine dodeljena posebna licenca za građenje, posedovanje i eksploatisanje mobilne javne telekomunikacione mreže i pružanje mobilnih javnih telekomunikacionih usluga, kao i licenca za pružanje javnih telekomunikacionih servisa putem fiksnog bežičnog pristupa (WIMAX) u Crnoj Gori. U cilju stvaranja uslova za pružanje usluga za koje je dodeljena pomenuta licenca, dana 4. aprila 2007. godine, osnovano je novo pravno lice, Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO Podgorica (u daljem tekstu: mtel).

Po dobijanju licence za rad, mreža mobilne telefonije je podignuta u roku od 77 dana.

Osnovna delatnost mtel je pružanje telekomunikacionih usluga, u oblasti mobilne i fiksne bežične telefonije, kao i internet usluga.

Osnovna delatnost društva za telekomunikacije „FiberNet“ DOO, Podgorica je izgradnja, posedovanje, eksploatacija i održavanje transportne i telekomunikacione mreže, kao i pružanje telekomunikacionih servisa. Namena izgrađene komunikacione mreže je obezbeđivanje transportnih kapaciteta za provajdere komunikacionih usluga na teritoriji Crne Gore, kao i povezivanje sa inostranim telekomunikacionim mrežama.

*„FiberNet“ DOO, Podgorica, Crna Gora, prestao je da posluje 30. septembra 2015. godine u okviru statusne promene spajanja pripajanjem, kada je pripojen mtel-u.

PRIVREDNO DRUŠTVO ZA ODRŽAVANJE I OBEZBEĐIVANJE OBJEKATA, IMOVINE I DRUGE USLUGE „TELUS“ akcionarsko društvo, BEOGRAD, Republika Srbija

U okviru registrovane delatnosti, Privredno društvo za održavanje i obezbeđivanje objekata, imovine i druge usluge „Telus“ akcionarsko društvo Beograd (u daljem tekstu: Telus), pruža usluge:

- obezbeđivanja objekata i imovine (fizičko tehničko obezbeđenje - FTO, protiv požarna zaštita - PPZ i pratnje novca),
- održavanja higijene poslovnog prostora i objekata i
- angažovanja izvršilaca na pomoćnim i fizičkim poslovima.

„TS:NET“ B.V., AMSTERDAM, Holandija

Osnovna delatnost privrednog društva TS:NET, B.V., sa sedištem u Amsterdamu, Holandija (u daljem tekstu: TS:NET) je iznajmljivanje telekomunikacione opreme i obavljanje drugih pratećih delatnosti, u cilju stvaranja uslova za izgradnju i eksploataciju međunarodne transportne mreže Matičnog društva.

„mts“ d.o.o. Kosovska Mitrovica, Republika Srbija

Privredno društvo mts d.o.o. Kosovska Mitrovica (u daljem tekstu: mts d.o.o.) osnovano je oktobra 2015. godine, radi obavljanja telekomunikacione delatnosti na području Kosova i Metohije.

Telekom Srbija je osnivač navedenog privrednog društva i jedini njegov član sa udelom 100%.

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „HD-WIN“ d.o.o., BEOGRAD, Republika Srbija

Društvo za telekomunikacije HD-WIN d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: HD-WIN ili društvo ili Arenasport) bavi se proizvodnjom i emitovanjem TV kanala Arena Sport i produkcijom programa o sportskim događajima u regionu.

"mts banka" a.d., BEOGRAD, Republika Srbija

mts banka a.d. Beograd, ranije „Dunav banka“ a.d. Beograd (dalje u tekstu: mts banka) bavi se bankarskim poslovima – ostalim monetarnim posredovanjem.

Društvo je nakon sprovedenog postupka istovremenog smanjenja i povećanja osnovnog kapitala mts banke od strane Skupštine navedene banke, na osnovu Ugovora o upisu, zaključenog decembra 2014. godine sa Kompanijom Dunav osiguranje i Dunav RE i nakon izvršene uplate u postupku povećanja osnovnog kapitala steklo vlasništvo nad 55,79% akcija mts banke.

Korporativni organi Društva su odobrili dodatno sticanje 1.190.700 akcija koje su bile u dotadašnjem vlasništvu „Dunav osiguranje“ a.d.o. Beograd, čime je Telekom Srbija stekao vlasništvo od 76,05% ukupnog broja akcija mts banke.

U februaru 2015. godine stečeno je dodatnih 137.947 akcija odnosno 2,1%.

Na opisani način stvoreni su preduslovi za započinjanje pružanja usluga mobilnog bankarstva korisnicima telekomunikacionih usluga Društva.

„DIMEDIA GROUP“ SA, ŽENEVA, Švajcarska

Dimedia Group SA, Ženeva, Švajcarska (u daljem tekstu: Dimedia) bavi se aktivnostima u oblasti telekomunikacija i multimedije, uključujući prodaju i proizvodnju softvera, kao i ulaganje i učestvovanje u svim društvima, švajcarskim i inostranim, aktivnim u istoj oblasti.

Društvo je po osnovu zaključenog ugovora o prodaji akcija, marta 2014. godine steklo vlasništvo na 50% akcija društva Dimedia, u cilju obezbeđivanja efikasnog pristupa potencijalnim tržištima radi povećanja broja korisnika najsavremenijih vrsta telekomunikacionih usluga.

„GO4YU“ D.O.O., BEOGRAD

GO4YU D.O.O. Beograd (u daljem tekstu: GO4YU), osnovan je tokom 2014. godine, od strane Dimedia Group SA, Ženeva.

Telekom Srbija je u avgustu 2015. godine stekao vlasništvo nad 50% osnovnog kapitala GO4YU.

Pretežna delatnost GO4YU su bežične komunikacije.

UVODNA REČ GENERALNOG DIREKTORA

Poštovani,

U dinamičnom i izazovnom tržišnom i makroekonomskom okruženju u kome smo poslovali tokom 2015. godine, nastavili smo da ostvarujemo ambiciozne poslovne ciljeve. Proces privatizacije značajno je obeležio prethodnu godinu i postavio pred zaposlene i menadžment dodatne izazove, ali nas nije omeo u nastojanjima da ostvarujemo postavljene ciljeve. Na osnovu rezultata koje smo postigli možemo biti umereno zadovoljni i ohrabreni da u narednom periodu nastavimo sa ambicioznim ciljevima u pogledu zadovoljstva korisnika, zaposlenih i akcionara.

U toku 2015. godine nastavili smo sa realizacijom Strateškog poslovnog plana koji smo usvojili 2014. godine i postavili poslovnu strategiju i ciljeve u svim oblastima poslovanja, radi jačanja tržišne pozicije, unapređenja organizacione efektivnosti i poboljšanja poslovnih performansi. Realizovali smo inicijativu koja se odnosi na optimizaciju kancelarijskog prostora i koncentrisanjem zaposlenih na manjem broju lokacija u Beogradu stvorili uslove za smanjenje troškova zakupa poslovnog prostora. Nastavili smo realizaciju inicijativa koje se odnose na transformaciju OSS/BSS sistema implementacijom ERP, CRM, billing i drugih naprednih aplikativnih rešenja. Sprovodimo inicijative transformacije upravljanja ljudskim resursima i drugih procesa od ključnog značaja za unapređenje poslovanja. Uveli smo standarde ISO 20000 i ISO 9001 u IT organizaciju, lansirali novi mts brend i korporativni portal. Nakon obezbeđivanja potrebnih tehničkih preduslova i frekventnih opsega, u aprilu 2015. godine započeli smo komercijalno pružanje usluga preko LTE mreže. Ostvarili smo veliki rast broja IPTV korisnika nakon uvođenja napredne mts TV usluge i započeli promotivno pružanje *multiscreen* usluga kao odgovor na sve konkurentnijem OTT tržištu. Nakon akvizicije mts banke ušli smo u novu oblast poslovanja i radili na stvaranju uslova za obezbeđivanje sinergije bankarskih i telekomunikacionih usluga, gde prve rezultate očekujemo u toku 2016. godine. Unapredili smo ponudu ICT usluga i radili na stvaranju novih poslovnih modela na ovom izazovnom ali složenom tržištu.

Kroz program dobrovoljnog odlaska smanjili smo broj zaposlenih za više od 500 i time stvorili uslove za racionalizaciju troškova poslovanja u narednom periodu.

Preko povezanog pravnog lica Mtel Austrija u 2015. godini započeto je pružanje usluga mobilne telefonije u Austriji sa namerom da se iskoriste potencijali širenja na druga tržišta i oblasti poslovanja.

Izvršili smo akviziciju kablovskih operatora u Crnoj Gori i kroz dokapitalizaciju izvršili integraciju ovih operatora u mtel, čime su stvoreni uslovi za konsolidaciju poslovanja i jačanje tržišne pozicije mtel-a kroz pružanje konvergentnih usluga na tržištu Crne Gore.

Održali smo kontinuitet rasta poslovnih prihoda, pri čemu je veći rast poslovnih rashoda uticao na niže ukupne poslovne rezultate. Pri tome smo značajno smanjili zaduženost, povećali investicije za preko 50%, uredno izmirivali sve obaveze prema poveriocima, isplatili dividende akcionarima i obezbedili finansijsku stabilnost poslovanja.

U mobilnoj telefoniji održali smo rast prihoda, ostvarili blagi rast broja korisnika i održali trend značajne promene strukture u korist postpaid korisnika, zahvaljujući ponudi usluga i mobilnih telefona i uređaja, uz poboljšanje kvaliteta mreže i usluga.

U fiksnoj telefoniji suočeni smo sa globalnim trendom pada broja korisnika, saobraćaja i prihoda i uticajem prenosivosti broja, ali smo ovaj trend u značajnoj meri uspeli da ublažimo novim tarifnim sistemom i obogaćivanjem ponude paketa integrisanih usluga (BOX) prilagođenih različitim potrebama korisnika.

Održan je trend stabilnog rasta broja *broadband* korisnika, dok je ostvaren značajan rast IPTV korisnika nakon unapređenja ponude IPTV i dodatnih usluga, kao i akvizicije kablovskih provajdera u Crnoj Gori.

Naročit uspeh ostvarili smo u prodaji BOX paketa gde smo dostigli skoro pola miliona korisnika, čime smo ostvarili cilj maksimalnog iskorišćenja potencijala jedinstvene ponude i jedinstvenog brenda BOX koji nas diferencira u odnosu na konkurenciju.

Značajno smo povećali nivo ulaganja u 2015. godini radi poboljšanja kvaliteta mreže i IT sistema, unapređenja postojećih usluga i stvaranja uslova za uvođenje novih usluga, kao i za transformaciju poslovnih procesa u cilju boljeg iskustva korisnika naših usluga, smanjenja troškova i povećanja efikasnosti poslovanja. Obezbedili smo tehnološke uslove za uvođenje četvrte generacije mobilne telefonije, dozvole i frekvencije potrebne za pružanje širokopojasnih usluga preko mobilnog pristupa i proširili LTE mrežu. Izvršili smo značajna ulaganja radi pružanja naprednijih multimedijalnih i ICT usluga.

U toku 2015. godine ostvarili smo značajan napredak u pogledu širenja na druga tržišta i ulaska u nove oblasti poslovanja. Započeli smo pružanje različitih usluga našoj dijaspori u svetu kroz različite poslovne modele.

Nakon akvizicije mts banke, započet je projekat razvoja spektra novih usluga zasnovanih na sinergiji bankarskih i telekomunikacionih usluga, od koga očekujemo prve rezultate tokom 2016. godine.

Oštra tržišna konkurencija u svim segmentima poslovanja i opšte makroekonomsko okruženje postavlja pred nas nove i sve teže izazove. Spremni smo da na te izazove odgovorimo maksimalnim angažovanjem u realizaciji planiranih projekata i doslednošću u ostvarivanju postavljenih strateških poslovnih ciljeva. Povećaćemo obim investicija radi daljeg unapređenja kvaliteta mreže i poslovnih procesa, u cilju kontinuiranog poboljšanja iskustva korisnika naših usluga. Od velikog značaja je da obezbedimo kontinuitet razvoja zaposlenih kao najveće vrednosti kompanije, naročito u uslovima sve kompleksnijeg poslovanja.

Potrebno je da uložimo dodatni napor radi unapređenja korporativnog upravljanja na nivou čitave grupe u cilju ostvarivanja veće sinergije sa našim zavisnim društvima u ključnim segmentima poslovanja. Očekujemo da kroz racionalizaciju zajedničkih oblasti poslovanja, unificiranje poslovnih procesa i praksi, kao i smanjenje troškova i rizika poslovanja ostvarimo sinergetske efekte u smislu poboljšanja ukupnih poslovnih rezultata i posledično očuvanje poverenja investitora i povećanje vrednosti društava u interesu akcionara i organizacije.

Kao i u prethodnom periodu, ambiciozni ciljevi koje smo postavili u svim segmentima poslovanja zahtevaće posvećeno angažovanje zaposlenih, ali naročito veštine menadžmenta u pogledu optimalnog iskorišćenja raspoloživih resursa i efikasnost u odlučivanju na svim nivoima upravljanja. Uvereni smo da samo takvim pristupom, predanošću i istrajnošću možemo da očuvamo poziciju vodećeg regionalnog telekomunikacionog operatora.

Održaćemo kontinuitet društveno odgovornog delovanja na svim tržištima na kojima posluje kroz aktivnu saradnju i podršku društvenoj zajednici.

Ponovo koristim priliku da se i ovim putem zahvalim na ukazanom poverenju našim korisnicima koji su najvažniji deo našeg poslovnog uspeha i ambicije. Takođe se zahvaljujem svim našim zaposlenima, akcionarima, poslovnim partnerima i svima koji dele našu viziju da budemo prvi izbor korisnika na svim

tržištima na kojima nastupamo, pružajući usluge najvišeg kvaliteta u skladu sa savremenim tehnološkim trendovima.

Verujem da ćemo i u periodu koji je pred nama deliti zajedničke ciljeve i vrednosti.

Srdačno

Predrag Ćulibrk

Generalni direktor Telekom Srbija a.d. Beograd

RAZVOJ I OKRUŽENJE ISTORIJAT

„Telekom Srbija“ a.d., Beograd

Maj 1997. -JP PTT osnovao je, u formi jednočlanog akcionarskog društva, Telekom Srbija.

Jun 1997. - U okviru privatizacije dela kapitala, 49% akcija prodato je kompaniji STET INTERNATIONAL NETHERLANDS N.V., holandskoj filijali italijanske telekomunikacione kompanije Telecom Italia (29% akcija) i grčkoj telekomunikacionoj kompaniji HELLENIC TELECOMMUNICATIONS ORGANIZATION S.A. (OTE) (20% akcija).

Februar 2003. - Zaključen je ugovor na osnovu koga je JP PTT otkupio celokupan paket akcija Telekom Srbija, u vlasništvu Telecom Italia, i stekao ukupno 80% akcija Telekom Srbija, dok je preostali iznos od 20% akcija ostao u vlasništvu OTE.

Septembar 2010. - Na osnovu Zaključka Vlade Republike Srbije, 05 - broj 023-6816, od 21. septembra 2010. godine i Odluke Upravnog odbora JP PTT, od 20. septembra 2010. godine, o prenosu, bez naknade, akcija Telekom Srbija na Republiku Srbiju, JP PTT i Vlada Republike Srbije su 24. septembra 2010. godine zaključili Ugovor o prenosu bez naknade akcija Telekom Srbija – Poklonu. Zaključenjem ovog ugovora, Republika Srbija je postala većinski vlasnik Telekom Srbija i stekla pravo svojine na 80% akcija u Telekom Srbija, dok je 20% akcija ostalo u vlasništvu OTE.

Decembar 2011. – Skupština akcionara Telekom Srbija donela je dana 16. decembra 2011. godine Odluku o sticanju sopstvenih akcija, koje su bile u posedu OTE, kao manjinskog akcionara Društva, dok je, polazeći od navedene odluke dana 29. decembra 2011. godine Skupština akcionara odobrila i zaključenje Ugovora o prodaji akcija između Telekoma Srbija i OTE Grčka., koji je dana 30. decembra 2011. godine i zaključen.

Januar 2012. – Dana 25. januara 2012. godine u potpunosti su isplaćena sredstva na ime udela manjinskog akcionara OTE u kapitalu Društva. Nakon ovog datuma, Telekom Srbija je postao vlasnik 20% akcija Društva (sopstvene akcije).

Maj 2012. - Odlukom Vlade Republike Srbije o prenosu akcija bez naknade građanima - nosiocima prava, zaposlenima i bivšim zaposlenima Preduzeća za

telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d. Beograd, od 27. aprila 2012. godine, a u skladu sa Zakonom o pravu na besplatne akcije i novčanu naknadu koju građani ostvaruju u postupku privatizacije („Sl. glasnik RS“, br. 123/07 i 30/10) utvrđen je postupak i način prenosa besplatnih akcija Telekom Srbija na građane, kao nosioce tog prava, zaposlene i bivše zaposlene Telekom Srbija, uključujući zaposlene i bivše zaposlene JP PTT i njihove pravne prethodnike, i na osnovu iste izvršena podela besplatnih akcija. Nakon podele besplatnih akcija došlo je do promene strukture vlasničkog kapitala Telekom Srbija, tako da je udeo Republike Srbije 58,11%, Telekom Srbija 20%, građani Srbije stekli su 14,95%, a zaposleni i bivši zaposleni su stekli 6,94% akcija Telekom Srbija.

Januar 2015. – Stupio je na snagu Zakon o izmenama i dopunama zakona o privrednim društvima („Sl. glasnik RS“, broj 5/2015) i odnosi se na obavezu otuđenja/poništenja sopstvenih akcija. U skladu sa izmenama i dopunama, Društvo može da raspolaže sopstvenim akcijama nakon roka propisanog Zakonom o privrednim društvima (tri godine nakon sticanja sopstvenih akcija).

Februar 2015. – Društvo je objavilo poziv za dostavljanje ponuda za usluge menadžment konsaltinga u vezi profesionalne podrške u određivanju modela privatizacije.

Mart – decembar 2015. godine – U navednom periodu su sprovedene aktivnosti u vezi sa postupkom prodaje kapitala Društva, prodajom akcija u vlasništvu Republike Srbije metodom javnog prikupljanja ponuda. Agencija za privatizaciju je dana 11. decembra 2015. godine donela Odluku broj 10-3945/15-124/04 o poništenju predmetnog postupka.

„Telekomunikacije Republike Srpske“ a.d. Banja Luka

Javno osnovno državno preduzeće za telekomunikacije Republike Srpske, Banja Luka, registrovano je na dan 20. decembra 1996. godine i do 12. decembra 2002. godine poslovalo je kao preduzeće u potpunom državnom vlasništvu, kada je izvršena vlasnička transformacija u akcionarsko društvo, kao i promenjen naziv u Telekomunikacije Republike Srpske, a.d. Banja Luka.

Do kraja 1996. godine, poštanske, telegrafske i telefonske usluge u Republici Srpskoj su se obavljale u sklopu jednog preduzeća – Jedinственog javnog preduzeća PTT saobraćaja Republike Srpske.

Od 1. januara 1997. godine, u skladu sa odredbama Zakona o sistemima veza, radio-saobraćaju i poštanskom, telegrafskom i telefonskom saobraćaju, izvršena je podela na dva nova preduzeća, JODP Telekom Srpske i JODP Srpske Pošte. U toku 2002. godine, na osnovu Zakona o privatizaciji u Republici Srpskoj i Odluke Vlade Republike Srpske, 20,0% državnog kapitala Preduzeća je privatizovano putem vaučer ponude, od čega se na Privatizaciono-investicione fondove odnosilo 10,5%, a na fizička lica 9,5%. Preostalih 80,0% (državni kapital 65,0%, Fond penziono-invalidskog osiguranja 10,0% i Fond za restituciju 5,0%) se privatizovalo po Posebnom privatizacionom programu Vlade Republike Srpske, u skladu sa Zakonom o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima. Rešenjem Osnovnog suda u Banjaluci od 12. decembra 2002. godine, upisana je promena imena u Telekomunikacije RS, a.d. Banja Luka i statusna promena. Na osnovu Rešenja Osnovnog suda u Banjaluci od 28. juna 2007. godine, upisana je statusna promena – vlasnička transformacija prodajom ukupnog dela državnog kapitala preduzeću Telekom Srbija.

Kupovinom 65,0% državnog kapitala, Telekom Srbija postaje većinski vlasnik Mtel-a, sa sledećom strukturom kapitala:

- Telekom Srbija, a.d. Beograd, Srbija – 65,0%;
- Penzijski rezervni fond a.d., Banja Luka – 10,0%;
- Zepter fond, a.d. Banja Luka – 5,1%;
- Fond za restituciju Republike Srpske, a.d. Banja Luka – 5,0%;
- Ostali akcionari – 14,9%.

Mtel je od februara 2010. vlasnik 49% udela u Društvu za telekomunikacije „mtel“ DOO Podgorica.

Do 31. januara 2014. godine Mtel je bio vlasnik sa 100% udela vlasništva u povezanom pravnom licu TTInžinjeri d.o.o. Banja Luka, kada je rešenjem okružnog privrednog suda u Banjaluci registrovana statusna promena, spajanje uz pripajanje povezanog pravnog lica TTInženjering d.o.o. Banja Luka matičnom društvu Mtel a.d. Banja Luka.

Povezana pravna lica

Na dan 31. decembra 2015. godine Mtel a.d. Banja Luka ima dva povezana pravna lica: Mtel Austria sa sedištem u Beču i Logosoft d.o.o. Sarajevo.

Mtel Austria Beč

Mtel je 1. jula 2014. godine osnovao novo privredno društvo Mtel Austria sa sedištem u Beču, sa 100% udela vlasništva, a sa ciljem pružanja telekomunikacionih usluga u toj zemlji. Mtel Austria posluje kao MVNO (mobilni virtuelni mrežni operator), a pruža usluge mobilne telefonije, i to: govorne, sms i usluge prenosa podataka. U okviru usluge predviđena je ponuda multimedijalnih sadržaja sa prostora bivše Jugoslavije - Live TV i *web* bazirani muzički *streaming* servisi, prvenstveno namenjeni ljudima iz regiona, koji žive i rade u Austriji.

Model delovanja MVNO Mtel Austria podrazumeva ponudu tarifnih paketa sa dodatnim pogodnostima prema mrežama Telekom Srbija grupe u Bosni i Hercegovini, Srbiji i Crnoj Gori u vidu ponude paketa besplatnog saobraćaja, nižih cena saobraćaja prema mrežama Telekom grupe, nižih cena *roaming*-a u mrežama Telekom grupe i ponude sadržaja prilagođenog etničkoj zajednici.

Logosoft d.o.o. Sarajevo

Kompanija Logosoft d.o.o. Sarajevo osnovana je 1995. godine kao privredno društvo za informatički inženjering. Na početku se bavila delatnošću prodaje računara i sistem integracijama. Tokom 1998. godine kompanija je počela sa pružanjem Internet usluga, a već tokom 2000. godine je počela sa pružanjem bežičnog širokopojasnog pristupa Internetu za privatna i pravna lica.

Nešto kasnije, tokom 2003. godine, Logosoft je započeo izgradnju sopstvene optičke infrastrukture na području Sarajeva, koja danas pokriva fizička i pravna lica na širem području grada, a povezana je i sa Tuzlom i Zenicom. Narednih godina Logosoft je dalje širio svoje delatnosti na mrežne integracije, softverska rešenja, poslovna rešenja, edukaciju, te telefonske usluge.

Početkom 2012. Logosoft d.o.o. Sarajevo je objavio i početak pružanja VDSL baziranih usluga te je i danas jedini provajder u BiH koji ima ovaj tip širokopojasnog Internet servisa za fizička lica. Logosoft je i prvi privatni ISP koji je počeo sa pružanjem usluga preko vlastite xDSL i optičke mreže te danas ima veliki broj zadovoljnih pretplatnika u Sarajevu, a planira se širenje ovog servisa i na Zenicu i Tuzlu.

Dana 1. oktobra 2014. godine povezano pravno lice Mtel je izvršilo plaćanje za 65% kapitala u društvu Logosoft d.o.o. Sarajevo, sa preuzetom obavezom da se preostali iznos do punih 100% vlasništva plati do kraja 2016. godine.

Sredinom decembra 2014. godine je natržištu Federacije BiH ponuđena integrisana usluga sa uključenom mobilnom telefonijom.

Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO Podgorica

mtel registrovan je 4. aprila 2007. godine u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima Crne Gore, pod registracionim brojem 5-0368574/001.

Osnivači mtel-a bili su:

1. Telekom Srbija sa sedištem u Beogradu, Republika Srbija, sa 51% vlasničkog udela; i

2. Ogalar B.V., sa sedištem u Amsterdamu, Holandija, sa 49% vlasničkog udela. Manjinski osnivač mtel-a, Ogalar B.V., Amsterdam, Holandija je 1. februara 2010. godine prodao svoj udeo Mtel-u.

U skladu sa Odlukom vlasnika mtel-a o povećanju kapitala od 12. marta 2010. godine, izvršena je dokapitalizacija mtel-a u iznosu od 40.000.000 eura. Sredstva dokapitalizacije su uplaćena od strane vlasnika zaključno sa 15. martom 2010. godine, proporcionalno učešću vlasništva u mtel-u.

U junu 2015. godine osnivači su izvršili dokapitalizaciju u visini od 17.346.939 eura od čega Telekom Srbija u visini od 7.500.000 eura prenosom vlasništva nad udelima u privrednom društvu „Fibernet“ d.o.o, i Mtel u visini od 8.500.000 eura, prenosom vlasništva nad udelima u privrednom društvu „Cabling“ d.o.o. Kako bi vlasnici zadržali procenat svojih udela u mtel-u, Telekom Srbija je izvršio i novčanu dokapitalizaciju u visini od 1.346.939 eura.

Tokom 2015. godine mtel je izvršilo kupovinu 100% udela pravnih subjekata Media Net d.o.o. i Elta Mont d.o.o. Nikšić. Zajedno sa privrednim društvima koji su ustupljeni mtel-u od strane osnivača, mtel je u skladu sa Zakonom o privrednim društvima izvršio spajanje sa pripajanjem svih privrednih društava na dan 30. septembar 2015. godine.

Osnovna delatnost mtel-a je pružanje telekomunikacionih usluga i druge poslovne aktivnosti u skladu sa registracijom, a komercijalni rad zvanično je počeo 9. jula 2007. godine.

Pripojena pravna lica

Na osnovu Ugovora o spajanju uz pripajanje broj 26468 od 28. septembra 2015. godine, mtel je preuzeo sledeća privredna društva:

- Cabling d.o.o. Budva;
- FiberNet d.o.o. Podgorica;
- Elta Mont d.o.o. Nikšić;
- Media Net d.o.o. Podgorica.

Dana 30. septembra 2015. godine izvršeno je spajanje uz pripajanje i navedena pravna lica su izbrisana iz Centralnog registra privrednih subjekata Poreske uprave. Postupak spajanja sa pripajanjem je sproveden po pojednostavljenom postupku spajanja, u skladu sa odredbama Zakona o privrednim društvima Crne Gore („Sl.list CG“, broj 40/11) i prethodnim ispunjenjem svih propisanih zakonskih preduslova za spajanje uz pripajanje, osnivačkim aktima i statutima svih subjekata spajanja uz pripajanje.

Imovina i obaveze preuzetih društava postala su imovina i obaveze mtel-a kao Društva preuzimaoca sa danom 30. septembra 2015. godine.

Nakon registracije spajanja uz pripajanje pred Centralnim registrom privrednih subjekata mtel kao Društvo preuzimalac nastavlja da posluje pod istim poslovnim imenom, sedištem i pretežnom delatnošću, u skladu sa svojim osnivačkim aktom i statutom; učešće osnivača u osnivačkom kapitalu mtel-a kao Društva preuzimaoca ostalo je nepromenjeno, tako da udeo Telekom Srbija iznosi 51%, a udeo Mtel-a, iznosi 49%. Pre spajanja sa pripajanjem, privredna društva Cabling d.o.o. Budva, Elta-Mont d.o.o. Nikšić, FiberNet d.o.o. Podgorica i Media Net d.o.o. Podgorica su poslovala kao posebni pravni subjekti.

Privredna društva Elta-Mont d.o.o. Nikšić i Media Net d.o.o. Podgorica su se nalazila u 100% vlasništvu mtel-a. Privredno društvo FiberNet d.o.o. Podgorica se nalazilo u 100% vlasništvu Telekom Srbija a.d. Beograd, dok se privredno društvo Cabling d.o.o. Budva nalazilo u 100% vlasništvu Telekomunikacije Republike Srpske a.d. Banja Luka, do 8. juna 2015. godine od kada su u 100% vlasništvu mtel-a.

Cabling d.o.o. Budva

Društvo Cabling d.o.o. Budva osnovano je 1998. godine od strane fizičkih lica. Mtel postao je vlasnik Društva Cabling d.o.o. u martu 2015. godine. Primarna delatnost Cabling d.o.o. je pružanje usluga kablovske i analogne televizije, interneta i fiksne telefonije na teritoriji Crne Gore, fizičkim i pravnim licima. Društvo Cabling d.o.o. u svojoj ponudi nije imalo *bundle* pakete. Društvo Cabling d.o.o. je pružalo usluge kablovske televizije i interneta na teritoriji Crne Gore, gde je pokrivalo područja Opštine Budva i Podgorice. Usluge kablovske televizije koriste se putem kartica koje je potrebno instalirati u *receiver* svakog TV prijemnika.

Elta-Mont d.o.o. Nikšić

Društvo Elta-Mont d.o.o. je posedovalo sopstvenu mrežu u Nikšiću čiji razvoj je počeo 2006. i 2007. godine kroz idejni projekat, a sami radovi na izgradnji mreže su počeli u oktobru 2007. godine. Osnovna usluga Elta Mont d.o.o. je bila pružanje usluga kablovske televizije. U julu 2012. godine, Društvo Elta Mont d.o.o. je počelo sa pružanjem usluga kablovskog interneta, na teritoriji Opštine Nikšić.

Media Net d.o.o. Podgorica

Media Net d.o.o. je osnovano 2011. godine od strane fizičkog lica. Media Net d.o.o. je posedovalo licence za kablovske elektronske komunikacione mreže i licencu za distribuciju radio i televizijskih programa do krajnjih korisnika. Media Net d.o.o. je bio operator za javne elektronske komunikacione usluge i operator javnih elektronskih komunikacionih usluga pristupa Internetu i telefoniji na različitim platformama. Media Net d.o.o. svoje operacije bazirao je na HFC (*Hybrid Fiber Coax*) tehnologiji.

Media Net d.o.o. je pružao usluge na teritoriji Cetinja i opštine Berane.

Dana 30. septembra 2015. godine nakon sprovedenog postupka restrukturiranja – pripajanjem „Elta Mont“ d.o.o. Nikšić, „FiberNet“ d.o.o. Podgorica, „Cabling“ d.o.o. Podgorica, „Media Net“ d.o.o. Podgorica, mtel-u, došlo je do povećanja kapitala tako da na 31. decembar 2015. iznosi 62.472.440 eura, od čega novčani kapital 46.472.440 eura, a nenovčani 16.000.000 eura.

“FiberNet“ DOO, Podgorica

Jul 2008. godine - Matično društvo je sa Željeznicom Crne Gore zaključilo Ugovor o zajedničkom ulaganju za postavljanje, eksploataciju i održavanje optičkog i energetskog kabla duž pruge Bar-Vrbnica.

Decembar 2008. godine – U cilju realizacije navedenog ugovora, Upravni odbor Matičnog društva doneo je Odluku o osnivanju FiberNet-a.

April 2013. godine – Nadzorni odbor Matičnog društva doneo je dana 25. aprila 2013. godine, a u cilju omogućavanja povraćaja dela osnivačkog kapitala, Odluku broj 125658/11-2013 kojom se daje saglasnost na donošenje Odluke o smanjenju osnovnog kapitala Fibernet-a.

Jul 2013. godine – Dana 30. jula 2013. godine nadležni korporativni organ FiberNet-a doneo je Odluku o smanjenju osnovnog kapitala.

Mart 2014. godine - sa Crnogorskim elektroprenosnim sistemom (CGES) potpisan je Ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji povodom razmene, odnosno uzajamnog korišćenja optičkih vlakana na izvesnim relacijama na teritoriji Crne Gore, a važi od maja 2014. godine.

U septembru 2015. godine, kod Centralnog registra privrednih subjekata Crne Gore, izvršena je registracija pripajanja FiberNet i drugih privrednih društava (Cabling, Medianet i Elta Mont) mtel-u.

„Telus“ a.d. Beograd

Telus je osnovan Odlukom Upravnog odbora Telekom Srbija i počeo sa radom u maju 2005. godine kao zatvoreno akcionarsko društvo, 100% u vlasništvu osnivača – Telekom Srbija. Delatnost društva je održavanje i obezbeđivanje objekata, imovine i druge usluge.

Od 2008. godine Telus poseduje sertifikat o uspostavljenom i primenjenom standardu SRPS ISO 9001 – Sistem menadžmenta kvalitetom i od 2012. godine standard OHSAS 18001 – Sistem upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednosti na radu.

„TS:NET“ B.V., AMSTERDAM

Februar 2010. godine - Izvršena je registracija TS:NET B.V. u formi zatvorenog akcionarskog društva sa ograničenom odgovornošću.

Maj 2013. godine - Nadzorni odbor Matičnog društva doneo je dana 23. maja 2013. godine Odluku br. 152744/14-2013 kojom je data saglasnost na donošenje Odluke o smanjenju osnovnog kapitala TS:NET B.V., a u cilju povlačenja raspoloživih sredstava u korist Matičnog društva.

Septembar 2013. godine – Nadzorni odbor Matičnog društva doneo je dana 19. septembra 2013. godine, Odluku broj 288253/11-2013 kojom je data saglasnost u pogledu iznosa odobrenog smanjenja kapitala TS:NET B.V.

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „HD-WIN“ d.o.o., BEOGRAD

Društvo za telekomunikacije HD-WIN d.o.o. je osnovano 13. marta 2009. godine. Od 3. septembra 2010. godine u svom 100% vlasništvu ima i HD-WIN ARENA SPORT u Hrvatskoj koje ima Dozvolu za emitovanje na teritoriji Hrvatske.

Ugovorom o pristupanju br. 226414 od 21.7.2011. godine menja se vlasnička struktura i kapital. Dana 4. jula 2014. godine, ugovorom o kupoprodaji udela, izvršena je akvizicija agencije SportsADD Limited, Nikozija, Kipar (manjinski vlasnik HD-WIN-a) od strane agencije MYD Sports SA, Ženeva, Švajcarska, pri čemu je 9% udela u društvu HD-WIN d.o.o. preneto na kompaniju Myd Sports SA, tako da je trenutna vlasnička struktura sledeća:

- 51% udela ima Telekom Srbija,
- 40% udela ima Goran Đaković i
- 9% udela ima MYD Sports SA iz Švajcarske.

Nakon ispunjenja svih odložnih uslova iz Ugovora o pristupanju, Telekom Srbija je izvršio uplatu kapitala 1. avgusta 2011. godine.

"mts banka" a.d., BEOGRAD

mts banka je osnovana 28. decembra 1990. godine, uz pribavljenu dozvolu Narodne banke Srbije, pod nazivom KOSOVSKO METOHIJSKA BANKA a.d. Zvečan.

Nakon promene vlasničke strukture u postupku povećanja osnovnog kapitala, Banka, počev od oktobra 2010. godine, poslovala je pod imenom Dunav banka a.d., sa sedištem u Zvečanu, a od decembra 2012. godine, sa sedištem u Beogradu.

Decembra 2014. godine Matično društvo vrši uplatu u postupku povećanja osnovnog kapitala, čime stiže vlasništvo nad 55,79% akcija mts banke. Udeo

Telekom Srbija u povezanom pravnom licu mts banka je početkom 2015. godine uvećan na 57,89% putem ponude za preuzimanje.

Na sednici Skupštine akcionara održanoj 29. oktobra 2015. godine, mts banka je donela odluku o povlačenju akcija sa Beogradske berze, Multilateralne trgovačke platforme – MTP Belex, čime je, na osnovu rešenja Beogradske berze, prestala da bude javno akcionarsko društvo dana 16. novembra 2015. godine.

Odlukama korporativnih organa Društva, u decembru 2015. godine, odobreno je sticanje 1.190.700 komada akcija mts banke, koje su bile u dosadašnjem vlasništvu Kompanije „Dunav osiguranje“ a.d.o. Beograd, tako da je vlasnička struktura mts banke sledeća:

Telekom Srbija 76,05% akcija, umesto dosadašnjih 57,89% akcija,
Kompanija Dunav osiguranje a.d.o 14,60%,
Dunav Re A.D. 3,63 %,
Ostali akcionari 5,72%.

„DIMEDIA GROUP“ SA, ŽENEVA

Dimedia je osnovana 19. marta 2013. godine, sa sedištem u Ženevi, Švajcarska. Matično društvo je u martu 2014. godine steklo vlasništvo na 50% akcija društva Dimedia, dok je preostalih 50% u vlasništvu drugog, stranog privrednog društva.

„GO4YU“ D.O.O., BEOGRAD

GO4YU je osnovan tokom 2014. godine, od strane Dimedia.

U avgustu 2015. godine, Telekom Srbija je stekao vlasništvo nad 50% osnovnog kapitala GO4YU.

Aktivnosti GO4YU usmerene su na pružanje telekomunikacionih usluga korisnicima iz Dijaspore na prostoru Severne Amerike.

„mts“ d.o.o. Kosovska Mitrovica

mts d.o.o. osnovano je oktobra 2015. godine, radi obavljanja telekomunikacione delatnosti na području Kosova i Metohije, od strane Telekom Srbija, koji je jedini njegov član, sa udelom 100%.

TRŽIŠTE**Makroekonomski podaci**

REPUBLIKA SRBIJA

Ukupne ekonomske aktivnosti u 2015. godini u Republici Srbiji, merene bruto domaćim proizvodom (BDP) imaju realni rast od 0,8% u odnosu na prethodnu godinu. Očekuje se da će bruto domaći proizvod u 2016. godini zabeležiti rast od 1,8%, koji će u 2017. godini ubrzati na oko 2,2 %. Rast bi trebalo da bude vođen investicijama, dok će doprinos neto izvoza najverovatnije biti neutralan.¹

Industrijska proizvodnja u Republici Srbiji u decembru 2015. godine veća je za 11,0% nego u decembru 2014. godine, a u odnosu na prosek 2014. godine veća je za 18,3%. Industrijska proizvodnja u 2015. godini, u poređenju sa 2014. godinom, veća je za 8,2%.

Posmatrano po sektorima, u decembru 2015. godine, u odnosu na isti mesec 2014., zabeležena su sledeća kretanja:

- sektor Snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija – rast od 44,5%,
- sektor Rudarstvo – rast od 37,0%, i
- sektor Prerađivačka industrija – rast od 0,6%.²

Ukupna spoljnotrgovinska robna razmena Republike Srbije za januar – decembar 2015. godine iznosi:

- 31.581,4 miliona dolara – pad od 10,9% u odnosu na isti period prethodne godine;
- 28.421,2 miliona evra – porast od 6,6% u odnosu na isti period prethodne godine.

Deficit iznosi 4.851,0 mil. dolara, što čini smanjenje od 15,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Izražen u evrima, deficit iznosi 4.364,4 miliona, što je povećanje od 0,6% u poređenju sa istim periodom prethodne godine.

Pokrivenost uvoza izvozom je 73,4% i veća je od pokrivenosti u istom periodu prethodne godine, kada je iznosila 72,0%.³

¹http://www.nbs.rs/export/download/pdf_ioi/ioi_02_2016.pdf

²<http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?pKey=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=3411>

³<http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?pKey=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=3408>

Prosečna međugodišnja stopa inflacije u 2015. godini iznosila je 1,4%. Na nju je u najvećoj meri uticalo poskupljene električne energije i cigareta. Inflatorni pritisci ostali su niski i u poslednjem kvartalu 2015. godine kako po osnovu većine domaćih faktora, tako i po osnovu niskih cena primarnih proizvoda na svetskom tržištu i, uopšte, niske inflacije u međunarodnom okruženju.

Nakon što je duži period bila na silaznoj putanji, međugodišnja inflacija bi trebalo da od sredine 2016. godine otpočne rast i vrati se u granice cilja. Procenjuje se da će rast nastaviti i u 2017. godini, ali znatno sporijim tempom i u proseku će se kretati na nivou od oko 3,0%. Porast inflacije trebalo bi da bude rezultat postepenog slabljenja dezinflatornih pritisaka po osnovu očekivanog rasta svetskih cena primarnih proizvoda, domaće tražnje i inflacije u međunarodnom okruženju.⁴

Stopa nezaposlenosti u Republici Srbiji iznosila je u IV kvartalu 2015. godine 17,9%, i to 17,4% za muško i 18,4% za žensko stanovništvo.⁵

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u decembru 2015. godine iznosi 51.485 dinara. U poređenju sa prosečnom zaradom bez poreza i doprinosa isplaćenom u novembru 2015. godine, nominalno je veća za 16,6% i realno je veća za 16,8%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena decembru 2015. godine nominalno je veća za 3,0% i realno je veća za 1,5% u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u decembru 2014. godine.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u periodu januar–decembar 2015. godine, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u periodu januar–decembar 2014. godine, nominalno je manja za 0,2%, a realno je manja za 2,1%.⁶

4 http://www.nbs.rs/export/download/pdf_ioi/ioi_02_2016.pdf

5 <http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?pKey=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=3470>

6 <http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/PublicationView.aspx?pKey=41&pLevel=1&pubType=2&pubKey=3402>

BOSNA I HERCEGOVINA

Ekonomija Bosne i Hercegovine je i dalje relativno mala i uvezno veoma orijentisana. Stopa nezaposlenosti je ekstremno visoka, kao i državna potrošnja, koja iznosi oko 50% GDP.

2015. godina u Bosni i Hercegovini je protekla u pokušaju saniranja šteta od poplava iz 2014. godine. U Republici Srpskoj to se odrazilo kroz povećana poreska opterećenja i uvođenje solidarnog poreza po stopi od 3%. U pokušaju da se sva opterećenja ne prebace na privrednike, propisano je da se ta obaveza deli sa po 1,5% na poslodavca i na zaposlene. U želji da pomognu devastiranoj BiH ekonomiji, Nemačka i Velika Britanija su pokrenule inicijativu sa ciljem uvođenja socio-ekonomskih reformi kao top prioriteta zemlje. Ova inicijativa je kasnije i formalno usvojena od strane EU i u svom finalnom obliku je u februaru 2015. godine, potpisana od strane 14 političkih lidera Bosne i Hercegovine kao Reformska Agenda. Dokument predviđa značajne reforme na polju poslovne klime, radnog zakonodavstva, direktnog oporezivanja, vladavine prava i unapređenja preduzetništva¹.

Glavna briga međunarodne zajednice i monetarnih institucija je da sačuvaju socijalni i politički mir u BiH. IMF je bio prinuđen da pomogne entitetskim budžetima novim stand-by aranžmanom, međutim tokom 2015. godine, entitetske vlade nisu uspele da zadovolje zaheve IMF pa je došlo do odlaganja novih tranši, stoga su vlade bile prinuđene da traže druge izvore finansiranja.

Za 2016. godinu predviđeni rast BDP iznosi 4,00%, što je bolje od ostvarenih 3,5% u 2015. godini.²

Deflacione tendencije se očekuju i u 2016. godini, ipak očekuje se blagi porast cena, te je procenjena stopa inflacije povećana sa -1,8% na -1,2%.

Tržište radne snage će i dalje ostati jedan od najvećih problema BiH ekonomije, jer se i u 2016. godini očekuje stopa nezaposlenosti od 42,80%, što je neznatno bolje od 42,81% koliko je bilo u 2015. godini.

Očekivanja su da će u 2016. godini ekonomija Bosne i Hercegovine, i pored nestabilne političke situacije, ipak nastaviti da ide uzlaznom putanjom.³

¹ Foreign & Commonwealth Office: „Guidance – Overseas Business Risk – Bosnia and Herzegovina“

² http://www.bhas.ba/tematskibilteni/TB_BDP_2015_bh.pdf

³ <http://www.tradingeconomics.com/bosnia-and-herzegovia/forecast>

CRNA GORA

Prema podacima Ministarstva finansija u izveštaju za novembar 2015. godine, u prvih 11 meseci 2015. godine u odnosu na isti period prošle godine zabeležen je rast u :

- Industrijskoj proizvodnji 10,9%,
- Prerađivačkoj industriji 22,1%,
- Broju noćenja u turizmu 15,6%,
- Prometu u maloprodaji 4,3%. ¹

Godišnja stopa inflacije u novembru 2015. godine iznosila je 1,4%, dok je na mesečnom nivou zabeležena deflacija od 0,2%. Prosečna stopa inflacije u periodu januar – novembar bila je bez promena u odnosu na deset meseci a u odnosu na prethodnu godinu iznosila je 1,6%.

Na tržištu rada u novembru 2015. godine u odnosu na novembar 2014. godine odvijala su se kretanja u pravcu povećanja zaposlenosti (1,2%) i značajnog povećanja nezaposlenosti (9,2%). Broj zaposlenih je iznosio 174.402 i smanjen je u odnosu na oktobar 2015. godine za 0,2%, a povećan 1,2% u odnosu na isti mesec prethodne godine. Broj nezaposlenih je iznosio 37.930 i povećan je u odnosu na oktobar 2015. godine za 4,3%.

U periodu januar – novembar 2015. godine zabeležen je gotovinski budžetski deficit od 266 miliona eura. Državni dug (uključujući depozite) na kraju septembra 2015. godine iznosio je 2.150,8M eura ili 58,8% procenjenog BDP-a. Ino-dug iznosi 1.975,1M eura, unutrašnji dug 329,2M eura, dok se na depozite odnosi 153,5M eura.

Spoljnotrgovinska razmena za 11 meseci 2015. godine iznosila je 1.948,1M eura, što je za 1,0% više u odnosu na uporedni period 2014. godine.

U periodu januar – oktobar 2015. godine nastavljen je rast neto priliva stranih direktnih investicija, tako da su realizovane u iznosu od 556,4M eura, što je za 90,2% više nego u uporednom period 2014. godine. Rast SDI opredeljen je značajnim povećanjem priliva po osnovu ulaganja u domaće kompanije i banke, kao i smanjenjem odliva stranih direktnih investicija.

¹ <http://www.mf.gov.me/rubrike/prezentacije/157428/Mjesecni-makroekonomski-indikator-i-decembar-2015.html>

Regulativa

„Telekom Srbija“ a.d., Beograd

Telekom Srbija u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama („Službeni glasnik RS“, br. 44/10, 60/13 – Odluka Ustavnog suda i 62/14 - u daljem tekstu: Zakon o elektronskim komunikacijama) i dozvolama koje je izdala Regulatorna agencija za elektronske komunikacije i poštanske usluge, kao nadležno regulatorno telo, (u daljem tekstu: RATEL), obavlja delatnost elektronskih komunikacija, što obuhvata: izgradnju ili postavljanje, održavanje, korišćenje i davanje na korišćenje javnih komunikacionih mreža i pripadajućih sredstava, kao i pružanje javno dostupnih elektronskih usluga.

Dana 28. jula 2006. godine, saglasno Zakonu o telekomunikacijama, Pravilniku o broju i periodu na koji se izdaje licenca za javne mobilne telekomunikacione mreže i usluge, kao i o minimalnim uslovima i najmanjem iznosu jednokratne naknade za izdavanje licenci („Službeni glasnik RS“, br. 29/06 i 77/06), RATEL je, u postupku zamene važeće GSM/GSM1800 licence Društvu, izdao Licencu za javnu mobilnu telekomunikacionu mrežu i usluge javne mobilne telekomunikacione mreže, u skladu sa GSM/GSM 1800 i UMTS/IMT-2000 standardom, koja je izdata na period od 10 godina. Nakon isteka navedenog perioda, važnost Licence se produžava na period od narednih 10 godina, bez zahteva Telekoma Srbija, ukoliko su uslovi iz Licence ispunjeni.

Društvo je dana 13. aprila 2007. godine, u skladu sa Zakonom o telekomunikacijama, u postupku zamene, dobilo Licencu za izgradnju, posedovanje i eksploataciju javne fiksne telekomunikacione mreže i pružanje usluga javne fiksne telekomunikacione mreže od strane RATEL-a, koja je izdata na period do 9. juna 2017. godine. Nakon isteka navedenog roka, Telekom Srbija može podneti zahtev za produženje važenja Licence, najkasnije šest meseci pre isteka ove Licence.

Dana 16. juna 2009. godine, Društvo je dobilo Licencu za javnu fiksnu bežičnu telekomunikacionu mrežu (FWA) i za govorne usluge, prenos paketa podataka i istovremeni prenos govora i podataka (CDMA licenca). Licenca je izdata na period od 10 godina, sa početkom pružanja komercijalnih usluga u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Licence.

Pored navedenih Licenci, Društvo je upisano u evidenciju operatora koju vodi RATEL i za usluge pristupa širokopojasnoj mreži i usluge distribucije medijskih sadržaja.

Od aktivnosti u vezi sa regulatornim okvirom, sa implikacijama na poslovanje Društva u 2015. godini, izdvaja se sledeće :

- U 2015. godini održana su javna nadmetanja u RATEL-u, i to:
 - a) za frekvencije za izdavanje pojedinačnih dozvola za korišćenje radio-frekvencija u opsegu 1710-1785/1805-1880 MHz za teritoriju Republike Srbije, koja važi deset godina, sa mogućnošću produženje na period od dve godine, čime je omogućeno uvođenje 4G tehnologije u Srbiji. Dozvola je stečena u martu 2015. godine;
 - b) za frekvencije za izdavanje pojedinačnih dozvola za korišćenje radio-frekvencija u opsegu 791-801/832-842 MHz za teritoriju Republike Srbije koja važi deset godina, sa mogućnošću produženja na period od pet godina.
- Telekom Srbija je podneo RATEL-u Regulatorni izveštaj za 2014. godinu kao osnov za propisivanje cena regulatornih usluga od strane regulatorne agencije, Prema mišljenju nezavisnog revizora, regulatorni finansijski izveštaji Operatora sa ZTS, sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine i za godinu završenu na taj dan, sastavljeni su, sa svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Pravilnikom o primeni troškovnog principa, odvojenih računa i izveštavanja od strane operatora sa značajnom tržišnom snagom u oblasti elektronskih komunikacija („Službeni glasnik RS“, broj 52/11).

„Telekomunikacije Republike Srpske“ a.d. Banja Luka

Regulisanje tržišta telekomunikacija u Bosni i Hercegovini je u nadležnosti Regulatorne agencije za komunikacije (u daljem tekstu: Agencija), a zasnovano je na Zakonu o komunikacijama („Službeni glasnik BiH“, br. 31/03, 75/06, 32/10, 98/12), Politici sektora telekomunikacija i podzakonskim aktima.

Postojeći regulatorni okvir u BiH se zasniva na regulatornom okviru EU. Tržište telekomunikacija BiH je liberalizovano početkom 2006. godine, a krajem 2015. godine na ovom tržištu deluju:

- 3 operatora sa značajnom tržišnom snagom (SMP - *Significant Market Power* operatori); Prema Listi operatora sa značajnom tržišnom snagom („Službeni glasnik BiH“, broj 73/12) Mtel a.d. Banja Luka, BH Telekom d.d.

Sarajevo i HT d.o.o. Mostar su proglašeni za operatore sa značajnom tržišnom snagom na tržištu usluga fiksne i mobilne telefonije i iznajmljenih linija;

- 13 korisnika Dozvole za pružanje fiksni javnih telefonskih usluga
- 83 korisnika Dozvole za obavljanje delatnosti operatora javnih elektronskih komunikacijskih mreža;
- 71 korisnik Dozvole za obavljanje delatnosti davaoca pristupa Internetu.

Mtel posluje u skladu sa važećim dozvolama koje mu je dodelila Agencija, i to:

- Dozvola za javnog operatora fiksne telefonije od 1. juna 2002. godine,
- Dozvola za obavljanje delatnosti davaoca pristupa Internetu od 15. marta 2013. godine,
- Dozvola za pružanje GSM usluga od 12. oktobra 2004. godine,
- Dozvola za pružanje mobilnih usluga na univerzalnim mobilnim telekomunikacionim sistemima UMTS od 26. marta 2009. godine,
- Dozvola za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija od 16. marta 2010. godine.

Aneksom i Dozvolom za pružanje mobilnih usluga na univerzalnim mobilnim telekomunikacionim sistemima iz decembra 2010. godine, Mtel-u je omogućeno pružanje UMTS usluga i na GSM frekventnom opsegu. Aneksom i Dozvolom za pružanje GSM usluga Mtel-u je omogućeno korišćenje dodatnog frekventnog opsega E-GSM od juna 2012. godine.

Najznačajnije regulatorne aktivnosti tokom 2015. godine su:

- U junu 2015. godine Savet Agencije je doneo Pravilo o izmenama Pravila 56/2011 o dozvolama za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija (Službeni glasnik BiH br. 52/15)
- U junu 2015. godine Savet Agencije je doneo Pravilo 75/2015 o korišćenju radiofrekvencijskog opsega 11,7-12,5 GHz za MVDS/MMDS. Ovim Pravilom određuje se način korišćenja radiofrekvencijskog opsega 11,7-12,5 GHz za jednosmernu distribuciju TV kanala u MVDS/MMDS sistemu u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH br. 52/15).
- U junu 2015. godine Savet Agencije je doneo Odluku o utvrđivanju maksimalnih cena za usluge *roaming*-a u javnim mobilnim komunikacionim mrežama. Ovom Odlukom određuju se nosioci obaveze, način i dinamika snižavanja cena *roaming*-a u Bosni i Hercegovini u skladu sa Sporazumom o sniženju cena usluge *roaming*-a u javnim mobilnim komunikacionim

mrežama između ministarstava nadležnih za oblast elektronskih komunikacija: Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Republike Makedonije i Republike Srbije, potpisanim dana 29.9.2014. godine u Budvi.

- U novembru 2015. godine Savet Agencije je doneo Pravilo o izmenama Pravila 62/2012 o prenosivosti telefonskih brojeva (Službeni glasnik BiH br. 94/15).
- U novembru 2015. godine Savet Agencije je usvojio Pravilo o dopuni Pravila 59/2011 Naknade za dozvole u radiokomunikacijama u Bosni i Hercegovini. Izmenjen je član 11. ovog Pravila (Izuzeci od obaveze plaćanja naknada). Naime, od 17.6.2015. godine, TV stanice koje koriste radiofrekvencije za analogno zemaljsko emitovanje televizijskog programa u BiH izuzete su od obaveze plaćanja propisanih naknada za dozvole u radiokomunikacijama (Službeni glasnik BiH br. 94/15) .

Regulisanje tržišta telekomunikacija u Austriji je u nadležnosti agencije Rundfunk&Telekom Regulierungs regulatorne agencije (RTR), a zasnovano je na Zakonu o komunikacijama Republike Austrije. Zavisnom Društvu **Mtel Austria** od strane RTR dodeljeno je:

- Mrežni kod 0667
- *Mobile Network code* 20
- Numeracija 0667 77xx xxx i 0667 66xx xxx
- Nacionalni signalizacioni kodovi: 11 od 9376 do 9383
- *Mobile number portability routing* brojevi 94 48 i 97 48
- Negeografski brojevi 0800 667 667, 0800 667 000 i 0800 667 777.

Mtel-u Austria odobreni su Opšti i Posebni uslovi za pružanje *prepaid* i *postpaid* usluga mobilne telefonije uključujući i *prepaid* i *postpaid* tarifne planove.

Zavisno Društvo **Logosoft d.o.o Sarajevo** radi u skladu sa važećim dozvolama i rešenjima koje mu je dodelila Regulatorna agencija za komunikacije, i to:

- Dozvola za obavljanje delatnosti operatora javnih elektronskih komunikacijskih mreža (nacionalna dozvola) br.:14/13
- Dozvola za obavljanje delatnosti davaoca pristupa Internetu br.: 007/13
- Dozvola za obavljanje delatnosti davaoca fiksnih javnih telefonskih usluga br.: 05/13
- Dozvola za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija br.: 355-DP

- Rešenje o registraciji davaoca mobilnih telefonskih usluga.

Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO Podgorica

Poslovanje mtel-a pre svega određuje Zakon o elektronskim komunikacijama ("Sl. list Crne Gore", broj 40/13) koji je na snazi od 21. avgusta 2013. godine, dok je puna primena zakona počela od 21. februara 2014. godine, istekom roka za usklađivanje poslovanja sa novim zakonom.

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku delatnost je, nakon sprovedenog javnog konkursa, odredila Crnogorski Telekom i Mtel za nove operatore Univerzalnog servisa u oblasti elektronskih komunikacija. Ovi operatori će od 25. januara 2016. godine zameniti dosadašnje operatore Univerzalnog servisa Telenor i Teleinfo. Crnogorski Telekom je određen za operatora Univerzalnog servisa koji će obezbeđivati pristup javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži, pružati usluge telefonskih poziva i pristupa internetu. Mtel je određen za operatora Univerzalnog servisa koji će pružati usluge univerzalne službe za davanje informacija o telefonskim brojevima i univerzalnog telefonskog imenika.

Cena poziva prema Univerzalnoj službi informacija će od 25. januara 2016. godine biti značajno smanjene.

Univerzalna služba informacija (broj 1180) daje podatke o fiksnim i mobilnim telefonskim brojevima svih pretplatnika koji nisu zahtevali zabranu objavljivanja i davanja tih podataka i to prema pretplatničkom broju ili vlasniku broja. Poziv prema broju Univerzalne službe informacija 1180 mogu uputiti svi krajnji korisnici elektronskih komunikacionih usluga. Jednim pozivom na broj 1180 može se dobiti informacija o svim telefonskim brojevima koje koristi određeni pretplatnik. Ponudom Mtela takođe je predviđena cena štampanog Univerzalnog imenika i da isti za socijalno ugrožena lica i lica sa invaliditetom bude besplatan. Cena elektronske CD/DVD verzije Univerzalnog imenika je takođe određena, a isti će za socijalno ugrožena lica i lica sa invaliditetom biti besplatan.

Relevantna tržišta na kojima posluje mtel su:

- Veleprodajni regulisani segmenti / tržišta u fiksnoj mreži – veleprodajni pristup mrežnoj infrastrukturi na fiksnoj lokaciji, veleprodajni širokopajnski pristup, zadržavanje poziva u javnim telefonskim mrežama koja se pruža na fiksnoj lokaciji, započinjanje poziva iz javnih telefonskih mreža koja se

pruža na fiksnoj lokaciji, veleprodajni terminalni I trunk segmenti iznajmljenih linija i veleprodajno iznajmljivanje linija WLR

- Maloprodajni regulisani segmenti / tržišta – pristup javnoj telefonskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike, maloprodajno tržište javno dostupnih usluga lokalnih i međumjesnih poziva za pravna i fizička lica koja se pružaju na fiksnoj lokaciji, maloprodajno tržište javno dostupnih usluga i međunarodnih poziva za pravna i fizička lica koja se pružaju na fiksnoj lokaciji i maloprodajno tržište širokopojasnog pristupa internetu, i
- Veleprodajni regulisani segmenti / tržišta u mobilnim mrežama – završavanje poziva u individualnim javnim mobilnim mrežama i pristup i započinjanje poziva iz javnih mobilnih telefonskih mreža.

Veleprodajne i maloprodajne cene rominga u regionu su regulisane.

„Telus“ a.d. Beograd

Posebna zakonska regulativa, kada su u pitanju usluge održavanja higijene, ne postoji.

Kada su u pitanju usluge fizičko-tehničke i protivpožarne zaštite, ova oblast se reguliše Zakonom o oružju i municiji ("Sl. glasnik RS", br. 9/92, 53/93, 67/93, 48/94, 44/98, 39/03, 85/05-dr.zakon, 101/05-dr.zakon, 27/11-US i 104/13), Zakonom o privatnom obezbeđenju („Sl. glasnik RS“, br. 104/13 i 42/15), Zakonom o zaštiti od požara („Sl. glasnik RS“, br. 111/09 i 20/15) i određenim brojem podzakonskih akata.

„TS:NET“ B.V., AMSTERDAM

TS:NET B.V. posluje po propisima Holandije. Krajem 2012. godine stupile su na snagu izmene zakona koje omogućavaju fleksibilniju formu poslovanja kompanija u Holandiji (*Flex BV act*), i započete su pripreme radi usklađivanja poslovanja TS:NET B.V. sa navedenim izmenama.

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „HD-WIN“ d.o.o., BEOGRAD

Pored zakona i zakonskih regulativa iz dela opšteg poslovanja (Zakon o obligacionim odnosima, Zakon o PDV-u, Zakon o porezu na dobit i sl.), na poslovanje Arenasport TV poseban uticaj imaju Zakon o radiodifuziji i Zakon o autorskom i srodnim pravima. S obzirom i na prirodu posla (emitovanje TV

programa) i oglašavanje klijenata na kanalima Arenasport TV, u ovom delu poslovanje je uređeno i Zakonom o oglašavanju.

"mts banka" a.d., BEOGRAD

mts banka posluje u skladu sa propisima Republike Srbije, pre svega u specifičnom domenu bankarskih poslova (Zakon o bankama – „Službeni glasnik RS“, broj 107/05, 91/10 i 14/15 i drugi propisi).

„DIMEDIA GROUP“ SA, ŽENEVA

Dimedia posluje po propisima Švajcarske.

„GO4YU“ D.O.O., BEOGRAD

GO4YU posluje u skladu sa sa važećim propisima Republike Srbije.

Tržište telekomunikacija

Telekomunikacije, kao osnovna delatnost Matičnog društva i većine povezanih pravnih lica, predstavljaju privredni sektor koji i pored otežanih tržišnih uslova beleži stabilne prihode. Telekomunikaciono tržište je i dalje dinamično, sa izraženom konkurencijom, prevashodno u domenu telefonije i Interneta, i kapitalno intenzivno.

Do sada je sektor telekomunikacija beležio blag rast, naročito kada se radi o tržištima mobilne telefonije, interneta i plaćenog TV. U proteklom periodu, uočava se prvi blagi pad u ukupnoj vrednosti mobilnog tržišta u mnogim zemljama Evrope, prevashodno zbog smanjivanja naknada interkonekcija koje se propisuju.

Telekomunikaciona tržišta su regulisana i tokom poslednje decenije postepeno liberalizovana po segmentima poslovanja. Značajan pokazatelj liberalizacije tržišta telekomunikacija predstavlja prenosivost brojeva.

Kako su današnji korisnici aktivni u svetu brzih promena, tako i njihove potrebe za komunikacijom postaju sve zahtevnije i složenije. Aspekti kojima se sve više pridaje značaj su dostupnost vrhunske usluge, njena fleksibilnost i bezbednost. Za fiksnu telefoniju se može reći da je sa aspekta životnog ciklusa ušla u fazu blagog opadanja, prevashodno zbog atraktivnosti mobilne telefonije i sve izraženijeg prelaska na digitalnu telefoniju. Sve je više telefonskih, kablovskih i internet operatera koji se u tehnologiji prenosa glasa oslanjaju na Internet. Projekcije ukazuju da će sa aspekta strukture poslovnih prihoda doći do značajnog smanjenja učešća prihoda fiksne telefonije i internet usluga, kao rezultat migracije ovih korisnika na integrisane usluge.

Istovremeno, učešće integrisanih (*bundle*), multimedijalnih i M2M usluga će iskazati značajan rast pa se očekuje da će prihodi iz ovih segmenata kompenzovati pad prihoda od fiksne telefonije.

Zajednička karakteristika sva tri osnovna tržišta Matičnog društva i povezanih pravnih lica, Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore, u mobilnoj telefoniji je čvrsto uspostavljena konkurencija sa barem tri operatora, kao i potpuna liberalizacija poslovanja baziranog na 3G tehnologiji, uz uvođenje naprednije LTE odnosno 4G tehnologije. Za više segmenata mobilne telefonije se može reći da su u stabilnoj fazi, sa blagim porastom korisnika, pre svega *postpaid* usluga. Porast broja pametnih telefona doprinosi jačanju ovog segmenta i otvara prostor

za dalji rast. Stalno raste svest o značaju i mogućnostima pametnih telefona što doprinosi ukupnom rastu korišćenja mobilnog interneta i ubrzavanju takozvanog prelaska sa glasa na podatke.

Korišćenje Interneta danas predstavlja nezamenljiv segment savremenog društva i efikasnu podršku razvoju informacionog društva. Internet tehnologije su jedan od izuzetno važnih činilaca ekonomskog rasta i napretka jedne zemlje jer povećanje broja priključaka širokopojasnog pristupa Internetu direktno utiče na povećanje BDP-a. Stope penetracije internet usluga karakteriše kontinuirani rast, što je pre svega uslovljeno fiksnim širokopojasnim pristupom. Usluge se u ovom segmentu poslovanja neprestano razvijaju kroz povećanje pristupnih brzina, uvođenje različitih paketa za specifične kategorije korisnika i smanjenje cena paketa. Važan trend predstavlja rast komunikacionih usluga zasnovanih na internetu, kao što su Skype, Viber i WhatsApp. Budućnost telekomunikacija će se zasnivati na podacima, gde će se sve poruke bazirati na internet protokolu (IP).

Tržišta distribucije medijskih sadržaja se po strukturi i tehnologijama prenosa nisu značajno menjala u odnosu na prethodnu godinu. Konkurencija je u ovom segmentu na svim pojedinačnim tržištima izuzetno intenzivna, sa velikim brojem distributera.

Srbija

Tržište telekomunikacija u Republici Srbiji je regulisano i postepeno liberalizovano po segmentima poslovanja od 2006. godine. Prema internim procenama, ukupno učešće telekomunikacija u bruto nacionalnom proizvodu Republike Srbije i u 2015. godini ostaje na stabilnom nivou od preko 5%. Ulaganja u ovaj sektor u Srbiji se mere desetinama, poslednjih godina i stotinama miliona EUR godišnje.

Sektor informaciono komunikacione tehnologije je prepoznat kao strateški i smatra se ključnim za održiv ekonomski razvoj zemlje, u skladu sa Strategijom razvoja informacionog društva u Srbiji do 2020. godine.

Najveće učešće u ukupnim prihodima i dalje ima mobilna telefonija, mada se uočava blagi pad u ukupnoj vrednosti mobilnog tržišta u Srbiji. Tržišta interneta i plaćenog TV i dalje beleže stabilan rast.

Razvoj IT sektora prate i zakonska i regulativna aktivnost i liberalizacija regulatornog režima, kao i uvođenje programa e-uprave u mnogim državnim institucijama.

Za tržište fiksne telefonije se može reći da je u fazi liberalizacije, koju je zaokružilo uvođenje prenosa broja. Kao i na drugim tržištima fiksne telefonije, primetan je trend prelaska na digitalnu telefoniju. Takođe, primetan je i smanjeni obim saobraćaja preko fiksnih mreža zbog sve izraženijeg učešća mobilne telefonije. Ovaj trend u velikoj meri kompenzuje pružanje integrisanih (*bundle*) usluga.

Pored Telekoma Srbija, na tržištu fiksne telefonije u Republici Srbiji posluju i:

- od 2009. godine Orion telekom d.o.o., Beograd, ranije Media Works,
- od 2010. godine Telenor d.o.o., Beograd,
- od 2012. godine Serbia Broadband – Srpske kablovske mreže d.o.o., Beograd, IKOM d.o.o. Beograd i Invest Inženjering d.o.o., Novi Sad.

Prema internim procenama za 2015. godinu, u Srbiji je bilo oko tri miliona fiksnih korisnika. Poslovanje Telekoma Srbija u segmentu fiksne telefonije ostaje dominantno, kako u finansijskom, tako i u tehničkom smislu.

Mobilne telekomunikacije i pored blagog pada, prevashodno uzrokovanog smanjivanjem naknada propisanih interkonekcija, beleže najveći udeo u ukupnim prihodima telekomunikacionih usluga u Srbiji. Na tržištu mobilne telefonije su i dalje prisutna tri operatora: Telekom Srbija a.d., Telenor d.o.o. Beograd i Vip mobile d.o.o. Beograd. Sva tri operatora poseduju licence za javnu mobilnu telekomunikacionu mrežu i usluge javne mobilne telekomunikacione mreže u skladu sa GSM/GSM1800 i UMTS/IMT-2000 standardom koje je izdao Ratel. Licence su izdate za teritoriju Republike Srbije, i to na period od 10 godina, a posle isteka tog perioda važnost licence se produžava na period od narednih 10 godina, bez zahteva imaoca licence, ukoliko su svi uslovi iz licence ispunjeni. Komercijalno pružanje usluga preko LTE mreže započelo je 2015. godine, nakon uspešnog učestvovanja na tenderu za izdavanje radio frekvencija spektra napredne LTE odnosno 4G tehnologije za teritoriju Republike Srbije, za koji su se prijavila sva tri operatora, prisutna u Srbiji.

U pogledu penetracije i pristupa najnaprednijim uslugama, tržište mobilne telefonije u Srbiji je na nivou razvijenih tržišta. Penetracija po stanovniku iznosi

oko 130% a korisnicima je dostupan širok asortiman najnovijih mobilnih telefona, proizvoda i usluga.

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije u Srbiji je gotovo 10 miliona, gde Društvo ima tržišno učešće od preko 40%. Trendu korišćenja pametnih telefona doprinosi prirodna tražnja ali i sami mobilni operatori koji subvencionišu nabavku pametnih telefona u sklopu *postpaid* ugovora kojima se nude kombinacije glasovne komunikacije, prenosa podataka i poruka.

Segment mobilne telefonije karakteriše i sve veća upotreba usluga zasnovanih na internetu, kao što su Skype, Viber i WhatsApp, zbog značajnih ušteda i lakoće upotrebe.

Mobilno bankarstvo predstavlja nov segment, koji dodatno obogaćuje korisničko iskustvo fleksibilnošću i raznovrsnošću usluge.

Tržište Interneta u Republici Srbiji je u 2015. godini nastavilo trend rasta iz prethodnih godina. Najzastupljeniji način pristupa Internetu i dalje je ADSL. Pristup Internetu je moguće ostvariti i putem kablovskog modema, direktno, preko Eterneta, putem optičkog kabla, bežičnim putem u frekvencijskim opsezima od 2,4 GHz i 5,8 GHz, koji su u slobodnom režimu upotrebe, u manjem broju korišćenjem opsega 3,4-3,6 GHz i putem UMTS (3G) i LTE (4G) mreže mobilnih operatora.

U domenu ICT usluga, unapređena je ponuda *cloud* usluga, uz stvaranje uslova za jačanje partnerskih modela poslovanja u izuzetno kompleksnoj oblasti, gde su zahtevi za bezbednošću i sigurnosti podataka izuzetno visoki.

Dodatno su unapređene i usluge za poslovni segment, uključujući objedinjene pakete usluga, mogućnost povezivanja lokacija u jedan mrežni sistem, uvođenje WiFi usluge, kompletno IT *security* rešenje koje objedinjuje zaštitu od virusa, kompromitovanja podataka i zloupotreba koje prete sa Interneta kao i Staas (*Storage as a Service*) rešenje koje obezbeđuje određeni skladišni prostor i maksimalan broj njegovih korisnika.

Tržište distribucije medijskih sadržaja u Republici Srbiji nije se u 2015. godini značajno promenilo. Operatori su svoje usluge pružali preko sledećih javnih telekomunikacionih mreža:

- kablovske distributivne mreže (koaksijalne, hibridne i optičke) – KDS, koje uključuju i analognu i digitalnu KDS;

- javne fiksne telefonske mreže – IPTV;
- satelitske distributivne mreže (*Direct to Home*) – DTH.

Usavršavanje televizijskih tehnologija dovelo je i do značajne promene u kvalitetu slike i tona, posredstvom digitalnog emitovanja programa. U Srbiji se digitalizacija odvijala u tri etape tokom 2015. godine, a uspešno je završena 7. juna 2015. godine. Digitalnim televizijskim signalom pokriveno je 97,8% stanovništva Srbije, umesto projektovanog evropskog standarda od 95%, a cilj je da se signalom pokriju i preostalih dva odsto stanovništva.

Telekom Srbija sa svojom IPTV platformom je drugi po veličini operator medijskih sadržaja u Srbiji a ujedno i najveći IPTV operator na tržištu.

Nakon uvođenja napredne mts TV usluge preko nove multimedijalne platforme, ostvaren je veliki rast broja IPTV korisnika, pojačano od trenutka uvođenja usluge prijema TV kanala na više uređaja (*multiscreen*). LTE korisnicima je omogućeno promotivno korišćenje usluge prijema TV kanala na mobilnim uređajima, što je jedna od inicijativa koja će obezbediti adekvatan odgovor na sve konkurentnijem tržištu OTT (*Over the Top*) usluga.

Bosna i Hercegovina

U oblasti telekomunikacija nastavljen je proces liberalizacije tržišta i podizanje stepena konkurencije na tržištu telekomunikacija u Bosni i Hercegovini. Ovi procesi beleže pozitivan trend rasta koji se ogleda: u povećanju broja korisnika usluga Interneta što stopu korišćenja Interneta povećava na gotovo 70%, povećanju broja korisnika u mobilnoj telefoniji, te povećanju broja i vrsta usluga koje nude telekom operatori.

Operatori koji poseduju Dozvolu za javnog operatora fiksne telefonije su: JP BH Telecom d.d. Sarajevo, Telekomunikacije RS a.d. Banja Luka i JP Hrvatske Telekomunikacije d.d. Mostar, a isti operatori su i u 2015. godini oni sa značajnom tržišnom snagom na tržištu usluga u fiksnoj telefoniji u Bosni i Hercegovini. Navedeni operatori imaju značajno tržišno učešće, obim prodaje i ostvarene prihode, kao i broj zaposlenih.¹

Tržište govornih usluga u fiksnoj telefoniji obeležile su aktivnosti poput povećanja bonusa u tarifama, uvođenje *flat* paketa saobraćaja u fiksnoj i mobilnoj mreži,

¹ www.rak.ba

briga o socijalnim kategorijama korisnika, mogućnost kreiranja jedinstvenog računa, zaštita korisnika od prekomerne potrošnje, te jasnije definisanje uslova pružanja usluga.

Aktivnosti na tržištu iznajmljenih linija bile su u pravcu snižavanja cena ponude iznajmljenih vodova, uvođenja veleprodajne ponude *Ethernet* vodova, snižavanje cena mesečne pretplate, uvođenja novih pristupnih brzina, te snižavanja cena korišćenja usluge direktnog pristupa internetu.

Tržište multimedijalnih usluga su obeležile aktivnosti povećanja broja TV kanala u paketima, povećanja broja paketa, sniženja cena mesečnih pretplata i povećanja bonusa u njima.

Broj pretplatnika fiksne telefonije operatora sa značajnom tržišnom snagom u BiH na kraju 2015. procenjuje se na 854.587 korisnika², pri čemu stopa rasta u odnosu na 2014. godinu iznosi -3%. Tržišno učešće Mtel-a prema internim procenama, sa aspekta broja korisnika u fiksnoj telefoniji na nivou BiH, iznosi 31,4%.³

Liberalizacija telekomunikacijskog tržišta BiH, posebno usluga prenosivosti telefonskih brojeva za korisnike fiksne javnih telefonskih usluga, povećala je konkurentnost na tržištu fiksne telefonije. Trend rasta ukupno prenesenih brojeva u fiksnoj telefonskoj mreži BiH je nastavljen i u 2015, pa je njihov broj porastao na 32.869 u 2015. godini⁴.

U Bosni i Hercegovini tri operatora poseduju Dozvolu za pružanje GSM usluga: JP BH Telecom d.d. Sarajevo, Telekomunikacije Srpske a.d. Banja Luka i JP Hrvatske Telekomunikacije d.o.o. Mostar.

Postoji još operatora koji su registrovani kao davaoci mobilnih javnih telefonskih usluga i koji pružaju usluge mobilne telefonije na osnovu komercijalnih ugovora sklopljenih sa nosiocima Dozvola za pružanje GSM usluga. To su IZI Mobil i Logosoft d.o.o. Sarajevo koji rade na osnovu ugovora sa Mtel-om, Blicne i Telrad Net koji imaju sklopljen ugovor sa BH Telecomom.

Broj mobilnih pretplatnika u Bosni i Hercegovini na dan 31. decembra 2015. godine iznosi 3.507.250, što je za 0,5% više korisnika u odnosu na kraj 2014. godine.

² Interna procena na osnovu zvaničnih RAK podataka.

³ Interna procena na osnovu zvaničnih RAK podataka

⁴ Interna procena na osnovu zvaničnih podataka RAK-a

Iako je broj *prepaid* pretplatnika i dalje višestruko veći u odnosu na broj *postpaid* pretplatnika, učešće *postpaid* korisnika je povećano u 2015. godini i iznosi oko 23,1%. Tržišno učešće Mtel-a prema internim procenama, uzimajući u obzir broj korisnika na nivou BiH, iznosi 40%.⁵

Smanjena popularnost SMS poruka je posledica povećane upotrebe *messenger* aplikacija, kao što su Whatsapp, Google Talk, Facebook Messenger, Viber, Skype, dok je pad međunarodnog odlaznog saobraćaja posledica visokih cena međunarodnih razgovora, te upotrebe supstituta kao što su Viber, Skype, Gtalk, Whatsapp za ostvarivanje govornih poziva.

Tržište usluga pristupa internetu obeležilo je uvođenje novih pristupnih tehnologija, uvođenje *flat* paketa saobraćaja, neograničen *upload* u paketima, usluge koje štite korisnike interneta kroz kontrolu pristupa internet sadržajima, povećanje pristupnih brzina za sve korisnike.

Stopu penetracije internet usluga na tržištu BiH karakteriše kontinuiran rast, pri čemu kao generator ovog rasta treba izdvojiti fiksni širokopojasni pristup. Procenjuje se da stopa korištenosti interneta na kraju 2015. iznosi 69,87%, što je više za oko 10 pp u odnosu na 2014. godinu.

Broj korisnika usluga fiksnog širokopojasnog pristupa u BiH na kraju 2015. godine iznosi 570.060.⁶ Stopa penetracije širokopojasnog pristupa u odnosu na broj stanovnika u BiH iznosi 15%. Tržišno učešće Mtel-a na nivou BiH, u oblasti fiksnog širokopojasnog pristupa, interno se procenjuje na 23%.

Korišćenje širokopojasnih usluga je iz godine u godinu u stalnom porastu, tako da je broj širokopojasnih pretplatnika dostigao 99,58% ukupnog broja Internet pretplatnika.

Razvoj širokopojasnog Interneta, zajedno s liberalizacijom tržišta telekomunikacija, uticao je na ponudu paketa usluga koji istovremeno objedinjuju više telekomunikacijskih usluga: Internet, fiksna telefonija, mobilna, telefonija i televizija. U 2015. godini ostvaren je značajan rast broja korisnika ovih paketa usluga.

Tržište multimedijalnih usluga u BiH, iz ugla operatora sa značajnom tržišnom snagom, karakteriše konstantan rast broja korisnika paketskih usluga,

⁵ Interna procena na osnovu zvaničnih podataka RAK-a

⁶ Interna procena na osnovu zvaničnih RAK podataka

akviziranjem novih korisnika ili zadržavanjem postojećih na način da ADSL korisnici i korisnici govornih usluga postaju korisnici 2P, 3P ili 4P paketa usluga (učešće rezidencijalnih voice korisnika u 2P/3P/4P paketima je 99,7%).

Modernizacijom platforme za isporuku IPTV sadržaja omogućene su nove usluge u ovom segmentu.

Takođe, značajne su aktivnosti operatora u oblasti obogaćivanja ponude sadržaja. U 2015. godini ostvarena je prva partnerska saradnja sa OTT provajderom sadržaja (Pickbox u Mtel Open-u).

Crna Gora

Na tržištu Crne Gore su tokom 2015. godine direktno poslovali mtel, FiberNet i HD-WIN, i to u segmentu mobilne telefonije, fiksne telefonije (putem Wi-Max mreže), distribucije medijskih sadržaja i obezbeđenja transportnih kapaciteta za *provider-e* komunikacionih usluga, kao i povezivanja sa inostranim telekomunikacionim mrežama.

Tržište mobilne telefonije karakteriše značajna konkurencija, sa tri prisutna operatora: Telenor, T-mobile i mtel. Navedeni operatori teže potpunoj modernizaciji mobilne mreže, širenju radio spektra, većoj ponudi telefonskih aparata na tržištu i razvojem servisa i multimedijalnih sadržaja. O zasićenosti tržišta govori i podatak o penetraciji koja već nekoliko poslednjih godina preko 160%.

Pad prihoda u mobilnoj telefoniji prouzrokovan je uticajem regulatora na cene interkonekcije, smanjenja prihoda od *voice-a* i SMS, i jake konkurentnosti na tržištu. Posebno je sve prisutniji uticaj OTT aplikacija kao *Viber* kojim korisnici značajnije smanjuju korišćenje standarnih *Voice* i SMS usluga. Sa druge strane, jaka konkurentnost iziskuje konstantne investicije u modernizaciju mobilne mreže kako bi se ostalo u igri. Telenor i Telekom Crne Gore su već pustili 4G generaciju. Za dalju modernizaciju mobilne mreže potrebna je i optička infrastruktura kako u tranzitnom delu tako i u pristupnom delu infrastkture.

U skladu sa svetskim trendovima značaja i korišćenja mobilnog interneta, mtel je posebnu pažnju posvetio ovom segmentu, u kojem beleži povećanje prihoda. U sferi Interneta i kablovske televizije došlo je do ukupnjavanja tržišta u Crnoj Gori. Tržište distribucije TV signala podeljeno je između tri dominantna operatora:

T Com, SBB i BBM i 4 kablovska operatora. Imajući u vidu ovakvo stanje na tržištu, najveći potencijal rasta mtel je uočio u domenu fiksnih servisa, tako da je tokom 2015. godine napravio značajan korak ka daljem osvajanju dela ovog tržišta, akvizicijom kablovskih operatera.

Na tržištu fiksne telefonije je primetna dominacija kompanije Crnogorski Telekom, dok mtel usluge fiksne telefonije pruža putem Wi-Max mreže. Tržište fiksne telefonije, kao i u većini zemalja beleži pad, ali proces prenosivosti brojeva omogućava kompaniji mtel pridobijanje novih korisnika. Kako bi ostvario rast tržišnog učešća u oblasti interneta i pay TV-a, mtel je tokom 2015. pokrenuo značajno investiranje i u fiksnu mrežu. Takva optička struktura će se uskoro koristiti za bazne stanice za LTE signal.

Pripajanjem četiri pravna lica, uključujući tri kablovska provajdera, mtel nastavlja proces izgradnje kablovske infrastrukture u svim gradovima Crne Gore.

Pored gore navedenih, osnovnih tržišta na kojima posluju Matično društvo i povezana pravna lica, HD WIN posluje i na teritoriji Hrvatske, Makedonije i Slovenije, a Mtel Austria posluje i na teritoriji Austrije. TS:Net sa sedištem u Amsterdamu i Dimedia Group i GO4YU, predstavljaju podršku za planirani prodor Matičnog društva i povezanih pravnih lica na tržišta izvan matičnih, regionalnih tržišta.

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

Zahvaljujući primeni korporativnog upravljanja, Telekom Srbija dolazi do optimalnih mehanizama organizacije i kontrole, kao i do efikasne raspodele nadležnosti između korporativnih organa.

KORPORATIVNI ORGANI I SISTEM KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

„Telekom Srbija“ a.d., Beograd

Upravljanje Društvom organizovano je kao dvodomno. Organi Društva su:

- Skupština,
- Nadzorni odbor,
- Izvršni odbor.

Skupština

Skupštinu čine svi akcionari Društva, koji kroz njen rad ostvaruju svoja vlasnička prava. U 2015. godini su održane: 48. redovna skupština (dana 25. juna 2015. godine) i 49. vanredna sednica Skupštine (dana 25. septembra 2015. godine).

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor poslove iz svog delokruga obavlja u skladu sa važećim zakonskim propisima, Statutom Društva i Poslovníkom o radu Nadzornog odbora, nastojeći da deluje u najboljem interesu Društva.

Nadzorni odbor i njegovi članovi dužni su da postupaju savesno i lojalno prema Društvu i akcionarima i da poslove iz svog delokruga obavljaju sa dužnom pažnjom i u razumnom uverenju da deluju u najboljem interesu Društva.

Članove Nadzornog odbora bira Skupština, običnom većinom prisutnih ili predstavljenih akcionara sa pravom glasa, kao i akcionara koji, u skladu sa Zakonom i Statutom, glasaju pisanim putem.

Kandidate za izbor članova Nadzornog odbora predlažu Nadzorni odbor, Komisija za imenovanje, ukoliko postoji, ili akcionari Društva koji imaju pravo na predlaganje dnevnog reda Skupštine.

Predsednika bira Nadzorni odbor između svojih članova većinom glasova, od ukupnog broja članova Nadzornog odbora, na predlog članova Nadzornog odbora, koje predlaže kontrolni akcionar Društva.

Komisija za reviziju

Komisija za reviziju kao komisija obrazovana je od strane Nadzornog odbora poslove iz svog delokruga rada obavlja u skladu sa nadležnostima utvrđenim važećim zakonskim propisima i internim aktima Društva.

Izvršni odbor

Članove Izvršnog odbora, uključujući i Generalnog direktora, bira Nadzorni odbor. Članovi Izvršnog odbora su izvršni direktori.

Organizacija, način rada i odlučivanje Izvršnog odbora su detaljnije regulisani Poslovníkom o radu, koji je u skladu sa svojim zakonskim i statutarnim nadležnostima doneo Izvršni odbor.

Sekretar Društva

Telekom Srbija ima Sekretara Društva, koga imenuje Nadzorni odbor.

Poslovi unutrašnjeg nadzora

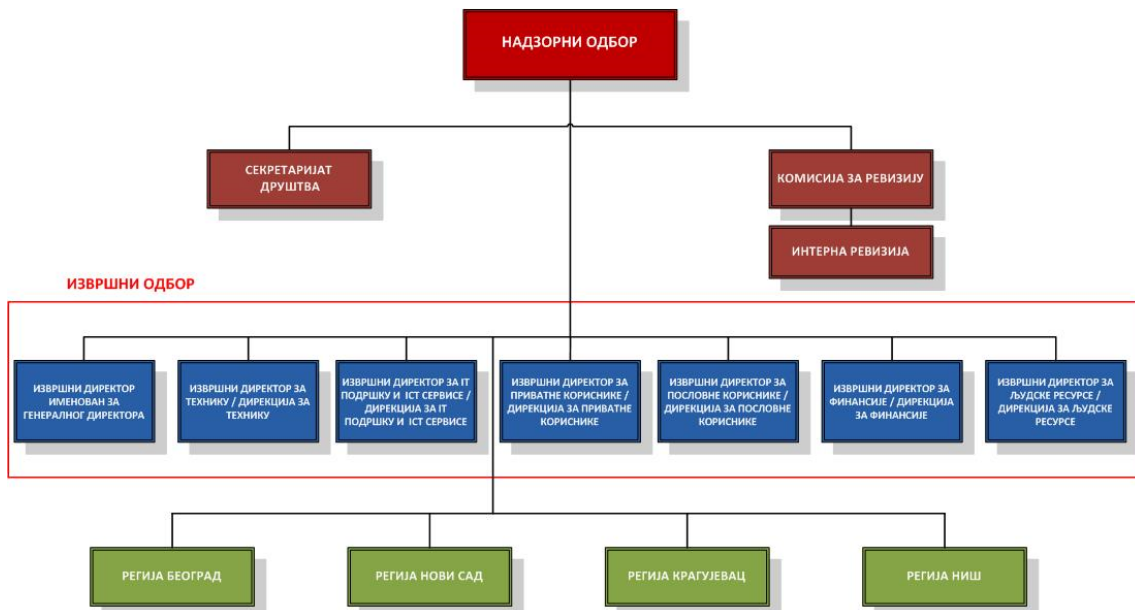
U Društvu je formirana organizaciona celina nadležna za poslove unutrašnjeg nadzora (pod nazivom: Interna revizija), koja sprovodi aktivnosti kontrole usklađenosti poslovanja Društva sa zakonom, drugim propisima i aktima Društva. Nadzorni odbor je svojim internim aktima, uredio način sprovođenja i organizaciju rada interne revizije poslovanja, uključujući i uslove koje moraju da ispunjavaju lica koja obavljaju poslove interne revizije poslovanja, u pogledu profesionalnog ili stručnog znanja, iskustva i poštovanja etičkih normi koji ih čine podobnim za obavljanje navedenih poslova u Društvu.

Nadzorni odbor je usvojio Povelju interne revizije, koja je neophodna radi obezbeđenja nezavisnog i objektivnog funkcionisanja organizacione celine nadležne za poslove interne revizije, kao i Pravilnik o internoj reviziji.

Organizaciona struktura

Društvo svoje poslovne ciljeve ostvaruje kroz poslovne celine kojima rukovode izvršni direktori.

Šema u prilogu prikazuje organizacionu strukturu Telekom Srbija:

IZJAVA O PRIMENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Telekom Srbija primenjuje Kodeks korporativnog upravljanja (u daljem tekstu: Kodeks), koji je usvojen na 1. sednici Nadzornog odbora Društva održanoj dana 26. juna 2012. godine i objavljen na internet stranici Društva www.telekom.rs.

Društvo nastoji da razvije praksu korporativnog upravljanja, koja je zasnovana na savremenim i opšteprihvaćenim principima korporativnog upravljanja, iskustvima i najboljoj praksi u ovoj oblasti, a uz poštovanje zahteva predviđenih važećim propisima, kao i uvažavanje globalnih tržišnih uslova i kretanja na domaćem telekomunikacionom tržištu i definisanih razvojnih ciljeva Društva.

Nadzorni odbor Društva nadležan je za primenu i tumačenje Kodeksa, redovno praćenje njegovog sprovođenja i usklađenosti korporativne organizacije i delovanja Društva sa Kodeksom.

Primena principa adekvatnog uvažavanja interesa svih postojećih i potencijalnih akcionara, investitora, poverilaca, korisnika usluga, zaposlenih, članova korporativnih organa Društva, obezbeđuje se kroz, internim aktima definisane, postupke rada i odlučivanja korporativnih organa, kao i kroz komunikaciju i koordinaciju rada između svih organa Društva, rukovodilaca u poslovnom sedištu Društva i celinama njegove teritorijalne organizacije, zaposlenih, akcionara i javnosti.

U implementaciji sistema korporativnog upravljanja, nije bilo odstupanja od pravila predviđenih Kodeksom.

Prava akcionara

Društvo garantuje ostvarivanje imovinskih i neimovinskih prava akcionara utvrđenih Zakonom, Osnivačkim aktom, Statutom i drugim aktima Društva.

Sve akcije Društva su obične akcije i svaka akcija daje pravo na jedan glas u Skupštini Društva.

Društvo nastoji da, kroz blagovremeno zakazivanje sednica Skupštine i mehanizme glasanja akcionara o odsustvu, podstiče učešće akcionara u radu Skupštine.

Sve relevantne informacije i materijali za sednicu Skupštine, dostupni su na internet stranici Društva <https://www.mts.rs/otelekomu>, u zakonskim rokovima pre održavanja sednice Skupštine, posebno imajući u vidu aktuelne uslove postojanja velikog broja akcionara.

Naknade i nagrade članovima korporativnih organa Društva

Skupština Društva je donela odgovarajuće odluke kojima je utvrdila naknade za rad predsednika i članova Nadzornog odbora, odnosno politiku naknada za rad izvršnih direktora Društva. Nadzorni odbor je posebnom odlukom, utvrdio pravo na naknadu za rad predsedniku i članovima Komisije za reviziju.

Komunikacija sa javnošću, obelodanjivanje podataka i transparentnost

Društvo obezbeđuje transparentnost svog poslovanja uz ispunjavanje predviđenih obaveza, u pogledu izveštavanja i objavljivanja tačnih i potpunih informacija, uz poštovanje principa redovnog i blagovremenog informisanja putem svoje internet stranice. Akcionari i javnost se, prvenstveno, putem internet stranice Društva izveštavaju o finansijskim rezultatima Društva, kao i o svim bitnim događajima u vezi sa Društvom, za koje je obaveza takvog izveštavanja predviđena važećim zakonskim propisima i internim aktima Društva.

Ostale aktivnosti u primeni Kodeksa

Društvo ulaže maksimalne napore za stalno unapređenje korporativnog sistema koji će garantovati postupanje svih korporativnih organa Društva, njihovih članova, zaposlenih i Društva u celini u skladu sa pravilima Kodeksa, posebno u domenima koji regulišu:

- Postojanje ličnog interesa i dužnosti izbegavanja sukoba interesa,
- Saradnju korporativnih organa Društva,

- Suzbijanje i sprečavanje korupcije i podmićivanja,
- Angažovanje spoljnih konsultanata,
- Poslovnu etiku.

Ova izjava predstavlja sastavni deo Konsolidovanog godišnjeg izveštaja o poslovanju Društva za 2015. godinu.

„Telekomunikacije Republike Srpske“ a.d. Banja Luka

Poslovanje Mtel-a, kao društva kapitala, odnosno akcionarskog društva, definisano je odredbama Zakona o privrednim društvima. Saglasno ovim odredbama i Statutu Mtel-a, organe Akcionarskog društva čine:

- Skupština akcionara,
- Upravni odbor,
- Generalni direktor,
- Izvršni odbor,
- Odbor za reviziju,
- Interni revizor.

Organe upravljanja zavisnog društva *Logosoft d.o.o Sarajevo* čine:

- Uprava Društva
- Nadzorni odbor

Organe upravljanja zavisnog društva *Mtel Austria* čine:

- Generalni direktor
- Skupština Društva

Izjava o primeni standarda korporativnog upravljanja

Kompanija Mtel ima sopstveni Kodeks ponašanja i korporativnog upravljanja, kojeg u potpunosti primjenjuje. Ovim Kodeksom su detaljnije utvrđeni mehanizmi funkcionisanja organa Društva i zaštite interesa u međusobnim odnosima različitih nosilaca interesa u Društvu. Kodeks je utvrđen na osnovu Zakona o privrednim društvima, Standarda korporativnog upravljanja, Principa korporativnog upravljanja usvojenih od strane Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD).

Na sve što nije regulisano Kodeksom, direktno se primjenjuju odredbe Zakona o privrednim društvima, Standardi korporativnog upravljanja koje donosi Komisija za hartije od vrijednosti, Statuta i drugih opštih akata Društva. Cilj Društva je da se stalnom primenom propisanih standarda, kao i dobrim i odgovornim upravljanjem i nadziranjem poslovnih i upravljačkih funkcija Društva unapredi konkurentska sposobnost Društva i obezbedi povoljniji ambijent za investicionu aktivnost.

U toku 2015. godine kompanija Mtel je primenom Standarda korporativnog upravljanja i sopstvenog Kodeksa ponašanja i korporativnog upravljanja, obezbedila efikasnu primenu principa korporativnog upravljanja Društva kroz ponašanja koja su se odnosila na:

- osiguranje osnova za efikasnu primenu principa upravljanja akcionarskim društvima,
- prava akcionara i ključne vlasničke funkcije,
- ravnopravan tretman akcionara,
- uloga zainteresovanih strana nosilaca interesa u upravljanju akcionarskim društvima,
- objavljivanje i javnost informacija,
- uloga i odgovornost odbora.

Korporativno upravljanje će i dalje predstavljati važan segment tržišnog poslovanja u kompaniji. Mtel će kontinuirano pratiti usklađenost principa dobrog korporativnog upravljanja sa opštim aktima kompanije i činiti ih dostupnim svim zainteresovanim licima. Nosioci funkcija upravljanja i odlučivanja u Mtel-u redovno će se baviti i pitanjima unapređenja prakse korporativnog upravljanja u kompaniji, a društvo će poslovati uz uvažavanje interesa i položaja drugih nosilaca interesa prema Društvu.

Mtel će kao odgovorna i tržišno orjentisana kompanija, uz primenu principa korporativnog upravljanja, ostvarivati svoja prava na fer principima tržišnog poslovanja i ispunjavati svoje obaveze na odgovoran način, čime će nastojati da obezbedi dugoročan prosperitet kompanije i njenih akcionara.

Izjava Mtel-a o usklađenosti organizacije i delovanja sa kodeksom ponašanja, odnosno standardima korporativnog upravljanja čini sastavni deo ovog izveštaja i objavljena je na internet stranici kompanije u sekciji „Investitori“: <http://www.mtel.ba> i internet stranici Berze: <http://www.blberza.com>.

Zavisna Društva Mtel-a, Logosoft d.o.o. Sarajevo i Mtel Austria, takođe, poštuju najviše standarde korporativnog upravljanja koji su preduslov za kvalitetne i dugoročne odnose s našim korisnicima, partnerima i različitim interesnim stranama.

Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO Podgorica

Shodno Statutu mtel-a, organi mtel -a su :

- Odbor direktora i
- Izvršni direktor.

Izvršni direktor imenuje direktore odgovorne za pojedine oblasti poslovanja.

„Telus“ a.d. Beograd

Upravljanje u Telus-u je organizovano kao jednodomno.

Organi Telus-a su:

- Skupština i
- direktor

Organizacionu strukturu Telus-a čine:

- Direkcija i
- Teritorijalni centri

Direkcija je podeljena na četiri organizacione celine:

- Kabinet direktora:

Pomoćnik direktora za oblast održavanja higijene i redovno održavanje

Pomoćnik direktora za oblast fizičko tehničkog obezbeđenja

- Stručna služba za pravne i opšte poslove
- Stručna služba za komercijalu
- Stručna služba za finansije.

Teritorijalni centri društva, kojima rukovode šefovi Teritorijalnih centara, organizovani su u:

- Beogradu,
- Nišu,
- Kraljevu i

- Novom Sadu.

„TS:NET“ B.V., AMSTERDAM

Organi TS:NET su:

- Skupština akcionara i
- Odbor izvršnih direktora.

TS:NET-om B.V. upravlja, sa ovlašćenjima i nadležnostima Odbora izvršnih direktora, pravno lice Sovereign Trust B.V., iz Amsterdama, na osnovu posebno zaključenog Ugovora o upravljanju, dok poslove iz nadležnosti Skupštine akcionara obavlja generalni direktor Matičnog društva u funkciji osnivača.

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „HD-WIN“ d.o.o., BEOGRAD

Društvo za telekomunikacije HD-WIN je organizovano u sledećim celinama:

- Kabinet Generalnog direktora
- Sektor za tehniku
 - Služba studijske tehnike
 - Služba satelitske režije
 - Služba za IT i razvoj
- Sektor za produkciju
- Sektor za program
 - Služba redakcije
- Sektor za marketing i prodaju
- Sektor za ekonomske i pravne poslove

U Društvu za telekomunikacije HD-WIN kao jedini korporativni organ društva postoji Skupština Društva sačinjena od svih akcionara/članova Društva. Putem Skupštine Društva svi članovi Društva ostvaruju svoja vlasnička prava. Periodično se održavaju sednice skupštine Društva na kojima se utvrđuju osnovni pravci razvoja Društva, strategije akvizicije sportskog sadržaja, nastup na tržištu i donose ostale odluke od strateškog značaja za Društvo. Na sednicama se takođe i članovima Društva predstavljaju rezultati poslovanja i shodno tome predlažu dalji pravci razvoja.

"mts banka" a.d., BEOGRAD

Organi Banke su:

- Skupština Banke
- Upravni odbor (koji ima 7 članova)
- Izvršni odbor (koji ima 3 člana)

„DIMEDIA GROUP“ SA, ŽENEVA

Organi društva prema odredbama Statuta usvojenog od strane Skupštine akcionara su:

- Skupština akcionara
- Odbor direktora (koji ima 4 člana)
- Izvršni direktor

„GO4YU“ D.O.O., BEOGRAD

Upravljanje GO4YU je organizovano kao jednodomno.

Organi Društva, prema Odluci o osnivanju GO4YU su:

-Skupština

-direktor.

„mts“ d.o.o. Kosovska Mitrovica

Upravljanje mts d.o.o. je organizovano kao jednodomno.

POSLOVANJE STRATEGIJA

Matično društvo i povezana pravna lica uživaju jedinstvenu poziciju na tržištu telekomunikacija u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori, kao operatori koji svojim korisnicima omogućavaju jedinstveno i integrisano korisničko iskustvo zasnovano na isporuci najšireg spektra konvergentnih usluga. Preko povezanog pravnog lica u 2015. godini započeto je pružanje usluga mobilne telefonije u Austriji sa namerom da se iskoriste potencijali širenja na druga tržišta i oblasti poslovanja. Matično društvo i povezana pravna lica teže očuvanju leaderske pozicije na više segmenata tržišta u regionu, kroz inovativni razvoj proizvoda i usluga, unapređujući zadovoljstvo korisnika i poslovnih partnera i ostvarujući rast poslovnih rezultata.

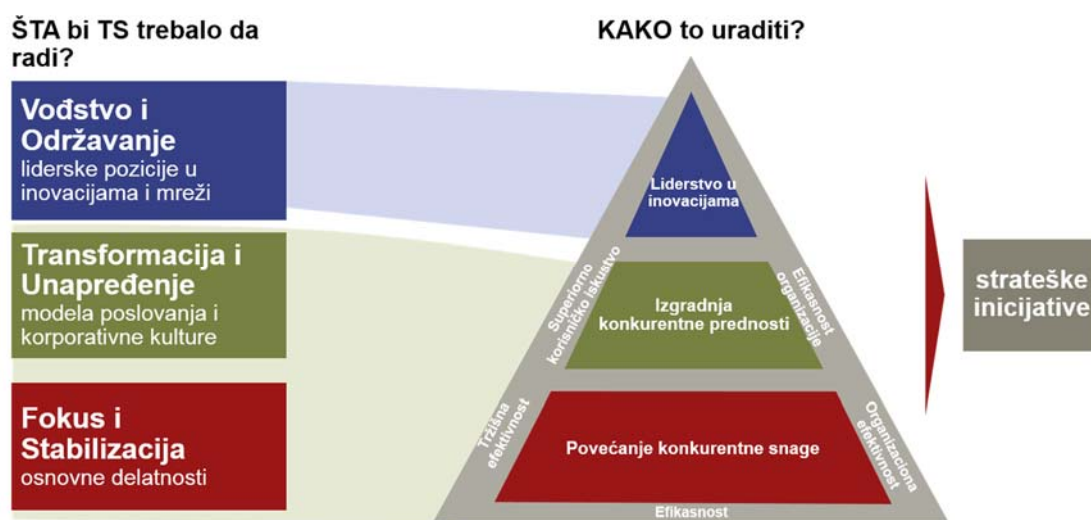
Strateško opredeljenje Matičnog društva i povezanih pravnih lica, osim očuvanja leaderske pozicije na pojedinim segmentima tržišta, je unapređenje tržišne pozicije i obezbeđenje održivog rasta tržišnog učešća. Navedeni ciljevi ostvaruju se putem stalnog unapređenja korisničkog iskustva kroz uvođenje novih usluga i aplikativnih rešenja, modernizaciju mreže i jačanje brenda poštujući principe društveno odgovornog poslovanja.

Savremeni zahtevi tržišta i rastuće potrebe korisnika zahtevaju da se komparativne tržišne prednosti i primena strategije sve više oslanjaju na nematerijalnu aktivu kao što su: ljudski kapital, informacioni kapital i organizacioni kapital.

U cilju jačanja tržišne pozicije, unapređenja organizacione efektivnosti i efikasnosti i poboljšanja poslovnih performansi, u 2014. godini doneta je nova strategija poslovanja za period 2014-2016. godine, zasnovana na unapređenoj viziji i misiji, kojom su razrađeni ključni segmenti korporativne strategije u oblastima marketinga i prodaje za privatne i poslovne korisnike, PR, tehnološkog razvoja, razvoja IT, razvoja ljudskih resursa, finansija, logistike i nabavke. Definisani su strateški ciljevi, koji se odnose na sve ključne oblasti poslovanja, a koji se ostvaruju implementacijom strateških inicijativa, kao i primenom strateških preporuka.

Strateški okvir zasniva se na piramidalnom principu i određuje odgovore na glavne izazove s kojima se društva suočavaju obavljajući osnovnu delatnost, odnosno razvijajući nove oblasti poslovanja. Najveći deo resursa je usmeren na

povećanje sveukupne konkurentne snage u tri glavne oblasti: povećanje tržišne efektivnosti, povećanje efikasnosti i povećanje organizacione efektivnosti. Cilj ovih nastojanja je da se stvori superiorno korisničko iskustvo i da se poveća stepen efikasnosti organizacije društva. Kako ne bi zaostajali za konkurencijom, nastavljeno je sa ulaganjima radi stvaranja i zadržavanja leaderske pozicije u oblasti inovacija na tržištima na kojima nastupamo. Uspeh Matičnog društva i povezanih pravnih lica se meri održivošću rasta vrednosti društava za njihove akcionare.

Strateški okvir i veza sa stubovima strateškog usmerenja:

Strateško usmerenje za period 2014-2016. godine zasniva se na tri stuba, koji se odnose na glavne izazove:

- Fokus i stabilizacija osnovne delatnosti,
- Transformacija i unapređenje modela poslovanja i korporativne kulture,
- Vođstvo i održavanje leaderske pozicije u inovacijama i mreži.

Za svaki nivo strateškog okvira definisani su strateški ciljevi i strateške inicijative koje se implementiraju radi ostvarivanja postavljenih ciljeva.

U toku 2015. godine nastavljena je ili započeta realizacija većeg broja strateških inicijativa, u skladu sa definisanim akcionim planovima za implementaciju.

Strateški ciljevi i inicijative za povećanje konkurentne snage grupisani su prema glavnim oblastima na koje se odnose i obuhvataju ciljeve i inicijative za povećanje tržišne efektivnosti, ciljeve i inicijative za povećanje efikasnosti i ciljeve i inicijative za povećanje organizacione efektivnosti. U cilju povećanja efikasnosti, u toku 2015. godine realizovana je inicijativa koja se odnosi na optimizaciju kancelarijskog prostora. Koncentrisanjem zaposlenih na manjem broju lokacija u Beogradu stvoreni su uslovi za smanjenje troškova zakupa poslovnog prostora.

Nastavljena je realizacija inicijativa koje se odnose na transformaciju OSS/BSS sistema implementacijom ERP, CRM, billing i drugih naprednih aplikativnih rešenja. Povećanje organizacione efektivnosti sprovodi se kroz inicijative koje se odnose na transformaciju upravljanja ljudskim resursima (modeli kompetencija, upravljanje učinkom, sistem nagrađivanja i zarada, promene korporativne kulture), transformaciju procesa nabavke i upravljanja lancem snabdevanja, kao i unapređenje procesa IT upravljanja kroz uvođenje standarda ISO 20000 i ISO 9001. U toku je implementacija inicijativa za povećanje tržišne efektivnosti koje se odnose na uvođenje novih paketa usluga prilagođenih različitim potrebama korisnika, poboljšanje efekata upravljanja standardizovanim korisničkim segmentima i razvoj novih programa lojalnosti za korisnike. Postignut je napredak na konsolidaciji arhitekture kompanijskih brendova uvođenjem novog mts brenda i unapređeno korisničko iskustvo uvođenjem novog jedinstvenog portala.

Strateški ciljevi i inicijative za izgradnju konkurentne prednosti grupisani su u dve glavne oblasti: ciljevi i inicijative za stvaranje superiornog korisničkog iskustva i ciljevi i inicijative za povećanje efikasnosti organizacije. Inicijative orijentisane na izgradnju konkurentne prednosti zahtevaju veća ulaganja i duži vremenski horizont zbog dužeg perioda potrebnog da bi se vratilo uloženo. Komercijalno pružanje usluga preko LTE mreže započelo je u aprilu 2015. godine čime se realizuju inicijative za obezbeđivanje superiornog korisničkog iskustva. Društvo je na javnom nadmetanju RATEL-a obezbedilo potrebne frekvencijske opsege za dugoročno pružanje usluga bežičnog širokopojasnog pristupa Internetu visokog kvaliteta. Ostvaren je veliki rast broja IPTV korisnika nakon uvođenja napredne mts TV usluge preko nove multimedijalne platforme, a otpočelo je i promotivno pružanje usluge prijema TV kanala na više uređaja (*multiscreen*). LTE korisnicima omogućeno je promotivno korišćenje usluge prijema TV kanala na mobilnim uređajima. Ove inicijative treba da obezbede adekvatan odgovor na sve konkurentnijem tržištu OTT (*Over The Top*) usluga.

Strateški ciljevi i inicijative za obezbeđivanje liderske pozicije u inovacijama odnose se na ulazak na nove segmente tržišta. Inicijative za obezbeđivanje liderske pozicije u inovativnosti na tržištu orijentisane su na pružanje netradicionalnih telekomunikacionih usluga korisnicima i proširenje poslovanja na druge delatnosti. Sticanjem većinskog vlasništva u Dunav banci, sada mts banci, stvoreni su uslovi za ulazak u novu oblast poslovanja sa ciljem obezbeđivanja

sinergije bankarskih i telekomunikacionih usluga. U domenu ICT usluga unapređena je ponuda *Cloud* usluga, uz stvaranje uslova za jačanje partnerskih modela poslovanja u ovoj izazovnoj ali visoko kompleksnoj oblasti.

Korporativna poslovna strategija, sa svoja tri stuba i strateškim okvirom, uspostavlja ravnotežu između inicijativa koje su orijentisane samo na jednu organizacionu celinu i inicijativa čije sprovođenje zahteva multidisciplinarnu saradnju većeg broja organizacionih celina, čime vodi celovitom ostvarivanju zajedničkih ciljeva.

Ključni faktori uspeha implementacije strategije su:

- interno usaglašeni plan implementacije, odgovornosti i koordinacija, uz punu podršku i saglasnost najvišeg menadžmenta za vremenski okvir i utvrđene prioritete;
- određivanje odgovarajućih timova za implementaciju u smislu veština i kapaciteta, uz intenzivno uključivanje stejkholdera na višim nivoima;
- obezbeđivanje potrebnih IT resursa, imajući u vidu visok stepen zavisnosti implementacije strategije od raspoloživosti informacionih tehnologija.

Uspešna implementacija strategije u velikoj meri se oslanja na primeni upravljačkih metodologija i alata koji su poznati u najboljoj praksi:

- implementacija sistema indikatora performansi (KPI) kroz BSC (Balanced Scorecard) sistem za praćenje implementacije strategije
- jačanje projektnog i programskog upravljanja radi stvaranja i kontrole jedinstvene mape promena koje prevazilaze svakodnevno poslovanje
- kontinuirano unapređenje upravljanja poslovnim procesima i povećanje operativne i organizacione efikasnosti

Matično društvo i povezana pravna lica nastoje da kontinuirano identifikuju mogućnosti i ostvaruju sinergetske efekte sa organizacionog, operativnog, tehničkog i komercijalnog stanovišta.

Organizacione sinergije ogledaju se u uvođenju korporativnog upravljanja na nivou grupe, koje treba da donese niz pozitivnih efekata: poboljšanje poslovnih rezultata Matičnog društva i povezanih pravnih lica i održavanje poverenje investitora, smanjenje troškova, povećanje vrednosti društava, podsticaj menadžmentu za ostvarivanje ciljeva koji su u interesu akcionara i organizacije, kao i smanjenje rizika u poslovanju.

Operativne sinergije podrazumevaju konsolidaciju, odnosno centralizaciju zajedničkih funkcija radi ostvarivanja pozitivnih efekata na nivou grupe, zahvaljujući ekonomiji obima.

Tehnološke sinergije odnose se na zajedničko dugoročno planiranje mreža i odnos prema dobavljačima, utvrđivanje zajedničkih smernica za razvoj i korišćenje određenih tehničkih platformi, kao i razmenu znanja, kompetencija i najbolje prakse između Matičnog društva i povezanih pravnih lica.

Komercijalne sinergije obuhvataju zajedničke marketinške aktivnosti na nivou grupe, transfer rešenja u toku razvoja novih proizvoda i usluga između povezanih pravnih lica, cenovnu strategiju na nivou grupe, centralizovano upravljanje partnerstvima, u cilju ostvarivanja optimizacije troškova i obezbeđivanja jedinstvene strategije brenda.

USLUGE

„Telekom Srbija“ a.d., Beograd

Telekom Srbija je kompanija koja uspešno održava ulogu lidera iz oblasti fiksne i mobilne telefonije i ima značajno tržišno učešće u segmentu interneta i multimedije, pri čemu uz konstantno unapređenje poslovanja, uvodi nove standarde i razvija nove tendencije. Stoga su naše usluge sinonim za poverenje, superiorne performanse i inovativne tehnologije.

U 2015. godini korisnički brend mts, dobio je novi vizuelni identitet i pod jednim krovom i imenom objedinio sve usluge kompanije.

Poslovni korisnici

Mala i srednja preduzeća

U toku 2015. godine uvedena je nova 4G usluga, preko 4G mreže mobilne telefonije Telekoma Srbije. Uslugu je moguće aktivirati samo za korisnike sa USIM karticama i mobilnim uređajima koji podržavaju LTE tehnologiju (postojećim korisnicima obezbeđena je zamena SIM kartica USIM karticama). Usluga se ne naplaćuje dodatno, ali su uvedena ograničenja uz koje pakete je omogućena:

- Za mobilni internet - za pakete Mobilni Net 30GB i veće.
- Za Postpaid korisnike sa tarifama BizMixNet L, XL i XXL i BizMax i BizMax Plus

Usluga BlackBerry BES 12 uvedena je u prvoj polovini 2015. godine i omogućava korisnicima da na siguran način upravljaju BlackBerry OS7, BlackBerry 10, iOS, Andorid i Windows Phone 8 telefonima sa jedinstvene BES 12 konzole. Na ovaj način koriste se usluge: bežično primanje i slanje e-mail poruka, bežični pristup Internetu, sve funkcije mobilnog telefonskog aparata; omogućena je sinhronizacija i upotreba *organizer*-a sa računara, pristup poslovnim podacima i kontaktima sa računara i razdvajanje dva radna okruženja – poslovno i privatno. U martu je unapređena usluga IPTV za poslovne korisnike, koja preko nove platforme nudi proširen set funkcionalnosti. Usluga je puštena za sledeće segmente poslovnih korisnika: hoteli, kancelarijski poslovni prostor, javni (otvoreni) prostor.

U prvoj polovini 2015. godine uvedena je nova usluga Mts BizPaket za poslovne korisnike segmenta mala i srednja preduzeća. BizPaket objedinjuje usluge

fiksne (do 9 linija), mobilne telefonije (do 20 linija) i Interneta. U avgustu je ovaj paket dodatno unapređen tako što je korisniku omogućeno da u BizPaket uključi i uslugu IPTV, kao dodatnu uslugu. Takođe je povećan broj dozvoljenih mobilnih linija u paketu sa max 20 na max 40 mobilnih *postpaid* linija.

Krajem 2015. godine za poslovne korisnike uveden je PromoBox, potpuno integrisan i proveren sistem koji pruža mogućnost plasiranja promocija korisnicima, upravljanje promocijama, kao i generisanje izveštaja o plasiranim promocijama na jednostavan i brz način. PromoBox omogućava korisnicima aktiviranje roming dodataka i tarifnih dodataka preko SMS i USSD menija. Uvođenjem PromoBoxa za poslovne korisnike unapređen je deo Front-enda, tj. kanala komunikacije sa korisnikom, kao i segmentiranje korisnika na USSD kanalu.

ICT servisi

Managed LAN usluga koja povezuje lokacije poslovnog korisnika u jedan mrežni sistem - lokalnu mrežu, unapređena je kroz novu terminalnu opremu, a primenjene su i nove-niže cene za iznajmljivanje opreme.

U junu je uvedena usluga WiFi za poslovne korisnike. Usluga omogućava poslovnim korisnicima da koriste tehnologiju WiFi za pristup internetu. Telekom Srbija pruža kompletno rešenje - pristup internetu (po optici ili bakru), aktivnu opremu i *access point*-e (*indor* i *outdoor*). Takođe, u okviru usluge, nudi se i *captive portal* - web strana na koju se preusmerava svaki krajnji korisnik. Na toj strani može stajati marketinški tekst, ali može i služiti kao *login* strana za pristup WiFi, u zavisnosti od zahteva poslovnog korisnika.

Za *Cloud* servise uveden je TBB koncept, kojim korisnici mogu na određeno vreme da testiraju ove servise, tako što biraju posebne pakete, označene kao TBB paketi. Period testiranja obično traje oko mesec dana.

Microsoft poslovno rešenje uključuje usluge MS Exchange, MS Lync i MS SharePoint. U pitanju su usluge koje predstavljaju hostovano rešenje na serverima Telekom Srbija i predstavljaju zaokruženo, tzv. *Office productivity* rešenje. Korisnik se može odlučiti za bilo koju kombinaciju usluga.

WFBS proizvod predstavlja kompletno IT *security* rešenje i odnosi se na objedinjenu zaštitu od virusa, kompromitovanja podataka i zloupotreba koje prete sa Interneta, uz minimalan uticaj na performanse računara koji se štite.

Bizdisk Pro pušten je u drugoj polovini 2015. i predstavlja StaaS (*Storage as a Service*) rešenje.

To je usluga koja korisnicima obezbeđuje određenu količinu skladišnog prostora i maksimalnog broja korisnika koji tim prostorom raspolažu. Jedan od korisnika je i administrator koji kreira ostale korisnike i definiše prava pristupa internim folderima. Pored prostora na disku kome se može pristupiti kroz svaki uređaj koji ima internet *browser*, pristup je omogućen i pomoću aplikacija za mobilne uređaje (Android, iPhone, Windows Phone) i personalne računare (sa Windows operativnim sistemom - za koje postoje odvojene aplikacije za Sync i Backup). Usluga BizMail omogućava korišćenje elektronske pošte preko Interneta, pri čemu mail server obezbeđuje Telekom Srbija. Primanje i slanje elektronske pošte korisnika odvija se uz veliku sigurnost podataka, antivirus i antispam zaštitu i jednostavno korišćenje usluge. Ceo proces od kupovine do kreiranja i definisanja pojedinih korisničkih naloga i ostalih opcija potpuno je automatizovan. Korisnički nalozi koji se otvaraju na mail serveru mogu biti na domenu koji je registrovan na Telekom i koji se korisniku dodatno ne naplaćuje ili na domenu koji je registrovan na korisnika. Korisnik prilikom aktivacije servisa dobija svoje kredencijale za pristup administrativnom portalu (*Delegated admin*) i potpuno samostalno kreira i upravlja svojim mail nalogima, koristeći jedan od predefinisanih *mailbox*-a iz skupa koji su mu ponuđeni.

Privatni korisnici

Usluge mobilne telefonije

U 2015. kreirana je aplikacija mts centar i ima verziju za tri najzastupljenija operativna sistema u mts mobilnoj mreži (Android, iOS i Windows). Aplikacija omogućava proveru stanja na računu, dopunu kredita prijateljima i članovima porodice i informisanje o aktuelnim promocijama. Omogućena je kupovina vaučera i aktivacija usluga povoljnijih poziva ka fiksnim i mobilnim mrežama u inostranstvu, kao i omiljenih brojeva u mts mreži. Omogućen je i pregled važnih brojeva, spisak poslovnica Telekom Srbija, SMS imenik ili u kojoj mreži je vaš prijatelj.

U junu je puštena usluga Kredit alarm. Korisnik se prijavljuje za uslugu što mu omogućava da, čim mu kredit na računu dostigne iznos niži od 50 dinara, dobija podsetnik u vidu SMS obaveštenja. Usluga je besplatna za korisnika. Kredit alarm mogu da koriste *prpaid* korisnici i korisnici tarife Kontrola troškova.

Od jula je omogućena kupovina mobilnih telefona na rate po maloprodajnoj ceni i kada se korisnik odluči za mesečnu naknadu sa 50% popusta. Broj rata uslovljen je dužinom trajanja ugovorne obaveze.

Tokom juna puštena je i usluga plaćanja računa za mts usluge putem mobilnog telefona, a zaduženjem VISA/ MasterCard platnih kartica. Za korišćenje ove usluge korisnik mora biti registrovan za mobilna plaćanja u banci koja mu je izdala Visa ili MasterCard karticu. Na ovaj način računi se plaćaju bez provizije, u samo par jednostavnih koraka, slanjem SMS poruke ili koristeći android aplikaciju m_plati.

Tokom letnjih meseci 2015. godine, korisnicima mts mobilne mreže omogućena je kupovina autobuskih karata za prevoz od većih gradova Srbije do turističkih destinacija Crne Gore. Korisnicima mts mobilne mreže omogućena je kupovina karata na portalu redvoznje.rs zaduženjem postpaid ili prepaid računa, pri čemu se isporuka karte vrši na kućnu adresu korisnika.

Od septembra su uvedene novine na postpaid tarifama, koje su podrazumevale novu tarifu Miks XL Plus, korigovanu Miks XXL tarifu sa više SMS i GPRS saobraćaja i nižu cenu Super Plus tarife.

U novembru je puštena usluga kupovine vaučera za taksi vožnju na teritoriji Beograda. Korisnici mts mobilne mreže vaučere kupuju kroz CarGo mobilnu aplikaciju zaduženjem svog postpaid ili prepaid računa.

U decembru je puštena usluga kupovine BusPlus karata zaduženjem mobilnih računa korisnika. Preduslov za korišćenje ove usluge je da korisnik poseduje mobilni telefon sa Android operativnim sistemom verzije 4.4. ili više koji podržava NFC uslugu i da preuzme aplikaciju mts centar. Karta kupljena na ovaj način spušta se u memoriju telefona kao NFC token, koji je vidljiv samo validatoru u vozilima javnog gradskog prevoza u Beogradu. Na ovaj način korisnici mogu da kupe pojedinačne vremenske karte za sve četiri zone beogradskog gradskog prevoza. Kupljena karta može da se iskoristi/ validira u naredna 24 časa. Nova BusPlus karta može da se kupi nakon što se iskoristi/ validira prethodno kupljena karta.

U aprilu je Eksperimentalno pružena usluga mobilne telefonije privatnim korisnicima preko LTE (4G) tehnologije koja podrazumeva korišćenje usluga preko 4G tehnologije bez dodatne naknade korisnicima postpaid tarifnog profila Miks XL i korisnicima Box paketa koji sadrže postpaid tarifni profil mobilne

telefonije, kao i korisnicima Miks XXL, Super i Super Plus, Mobilni NET L i Mobilni NET XL.

U aprilu je ostvarena saradnja sa televizijom Pink po pitanju usluga koje su pratile TV šou „Pinkove zvezdice“. Formirana je posebna prepaid tarifa, a korisnici su mogli da uživaju u posebnim benefitima, uključujući i 15 besplatnih glasova za emisije glasanja. Razvijena je i aplikacija Pinkove zvezdice koja omogućava određenim mts tarifama da prate televizijski program Pinkove zvezdice preko svojih telefona. Korisnicima su bili dostupni sadržaji: Sve emisije koje su do sada emitovane (oko 60-70 sati snimljenog sadržaja); Ekskluzivni video materijali koji bi činili događanja iza scene sa snimanja emisija; Zanimljivosti vezane za emisiju, žiri, takmičare u formi kratkih video sadržaja– na dnevnom nivou.

Od jula je puštena Mobilna aplikacija mts Željko Joksimović koja omogućava korisnicima da slušaju novih 11 pesama ovog izvođača. Dostupna je svim korisnicima, a za prvih 130.000 mts korisnika na Google Play i App Store do 30. septembra bila je besplatna za preuzimanje.

Od avgusta je aktivan servis Elektronski račun kojim se korisniku pruža mogućnost preuzimanja/dobijanja računa Telekoma Srbija u elektronskoj formi. Servis je namenjen svim privatnim korisnicima Telekoma Srbija. Predstavlja zamenu/dodatak postojećoj papirnoj formi računa.

Usluge interneta

U ponudi su Net paketi različitih brzina, kreirani u zavisnosti od potreba korisnika:

- Net 10 (do 10/1 Mb/s)
- Net 20 (do 20/2 Mb/s)
- Net 50 (do 50/2 Mb/s)
- Net 100 (do 100/2 Mb/s).

Net paketi se od decembra nude po povoljnijim cenama. Uz ugovornu obavezu od 24 meseca omogućeno je korišćenje ovih usluga za 1 dinar u periodu od 2 do 5 meseci, u zavisnosti od izabranog paketa.

Usluge multimedije

U aprilu je puštena u produkciju aplikacija mtsTV GO - usluga koja omogućava korisnicima da gledaju TV kanale i druge video, audio i multimedijalne sadržaje preko interneta. Potrebno je da korisnik na svom mobilnom telefonu, tabletu ili računaru ima instaliranu odgovarajuću aplikaciju, odnosno *webTV plug-in*.

Od oktobra aktuelna je nova ponuda mts TV usluge kojom su korisniku dostupni paketi kreirani u skladu sa žanrovskim i tematskim odrednicama. Mts TV Osnovni kanal menja se u smislu sadržaja kanala 102 kanala + 5 Arena kanala.

Od oktobra je u produkciju puštena Multiscreen usluga koja omogućava pregled multimedijalnog sadržaja preko TV uređaja, računara i mobilnih uređaja (tzv. OTT uređaja). Ova funkcionalnost podrazumeva mogućnost korišćenja sadržaja na više različitih uređaja. Korisnik koji započne gledanje sadržaja na jednom uređaju, može da nastavi praćenje sadržaja na drugom pod istim korisničkim nalogom. *Multiscreen* funkcionalnost kao dodatnu uslugu mogu koristiti isključivo privatni korisnici IPTV.

Usluge konvergentnih paketa

Od oktobra 2015. startovala je kampanja Green field, koja omogućava podnošenje zahteva za BOX paket i na lokaciji na kojoj ne postoji fiksni priključak. Cilj uvođenja ovog postupka je da se olakša podnošenje zahteva za korisnike koji nemaju nijednu uslugu u trenutku podnošenja zahteva.

„Telekomunikacije Republike Srpske“ a.d. Banja Luka

U segmentu mobilne telefonije tokom 2015. godine, u cilju zadržavanja postojećih i privlačenja novih korisnika, vršena su unapređenja usluga u smislu uvođenja novih tarifnih modela, sprovođenja brojnih marketinških aktivnosti i ponude atraktivnih modela pametnih uređaja.

Tokom 2015. godine za *prepaid* korisnike sprovedene su brojne promotivne kampanje, gde se korisnicima nude određene količine besplatnih minuta u Mtel fiksnoj i mobilnoj mreži, besplatne SMS poruke unutar BiH, prenos podataka u mobilnoj mreži Mtel-a, kao i cena razgovora prema m:ts mobilnoj mreži Srbije za 0,17 KM/min.

Najznačajnija aktivnost u *prepaid* segmentu mobilne telefonije jeste plasiranje novog brenda GO! sa cenom poziva od 0,10 KM prema svim mobilnim mrežama u BiH, a po obračunskoj jedinici 60+60, što predstavlja jedinstvenu ponudu na tržištu i najjeftiniji nacionalni saobraćaj u BiH. Ponuda brenda GO! obogaćena je mobilnim telefonima: Alcatel 1016G, Allview S5 Simpy i Allview A5 Smiley.

U cilju zadržavanja postojećih korisnika, boljeg odnosa prema vernim korisnicima, kao i pridobijanja novih klijenata, definisan je Program lojalnosti koji je komercijalno pušten 21. decembra 2015. godine.

Segment mobilne telefonije karakteriše kontinuirana ponuda različitih startnih paketa i tarifnih modela. Od decembra 2015. godine u ponudi su novi postpaid tarifni modeli Moj Mix MINI, Moj Mix STANDARD, Moj Mix NET, Moj Mix EXTRA, Moj Mix TOP i Moj Mix PREMIUM. Novi tarifni modeli su znatno poboljšani u odnosu na postojeće, te usklađeni sa zahtevima tržišta i potrebama korisnika. Očekuje se povećan priliv novih *postpaid* korisnika, te migracija većeg broja postojećih korisnika sa starih na nove tarifne modele. Korisnicima se nude brojni značajni bonusi, kao i razni popusti prilikom razgovora, SMS i interneta.

Kompanija Mtel ima najnovije modele mobilnih telefona, čime se ističe kao operator koji prati trendove i pruža korisnicima najkvalitetniji paket usluga sa terminalnom opremom.

U 2015. godini Mtel je u svojoj ponudi raspolagao sa mobilnim telefonima renomiranih svetskih proizvođača kao i modela koji pokrivaju sve segmente potrošača u BiH. Konkurentnost i prednost u odnosu na ostale operatore je ponuda najatraktivnijih modela telefona (Samsung Galaxy S6 Edge, S6 Edge+, Note 4, Huawei P8, Mate S, HTC One M9, HTC One E9, LG G4, Sony Xperia Z3+, Sony Xperia Z5), najveći portfolio i prvi na tržištu BiH.

Pored prodaje paketa usluga sa mobilnim aparatom, Mtel svojim korisnicima nudi mogućnost kupovine telefonskih aparata po nabavnim cijenama i to bez ugovorene obaveze. Takođe, nudi i mogućnost kupovine telefonskih aparata u paketu sa uslugom na 12 mesečnih rata.

Na tržištu BiH, Mtel ima najveći portfolio integrisanih usluga prilagođen potrebama korisnika i struktuiran na: Open duo, Open trio i Open Quadro. Ovi paketi, različitim kombinacijama objedinjuju usluge fiksne i mobilne telefonije, IPTV usluge i usluge pristupa internetu putem ADSL-a. Na taj način, integrisane usluge utiču na zadržavanje dobru tržišnu poziciju i produženje životnog veka fiksne telefonije. Open paketi su ponuđeni sa ciljem da se ponudom *flat* saobraćaja kompenzuje pad fizičkog obima saobraćaja fiksne telefonije.

U portfolio integrisanih paketa u 2015. godini ušle su i nove dodatne usluge (nPVR, Start over, Pause, Catch up TV): Snimanje sadržaja, Gledaj ispočetka-Pauziraj, TV-Gledaj propušteno i Mozaik TV kanala (Mozaik Promo i Mozaik Sport).

Za rezidencijalne korisnike paketa integrisanih usluga fiksne telefonije, pristupa internetu, mobilne telefonije i IPTV usluga u ponudi je Pickbox SVoD usluga (Subscription Video on Demand). Ova usluga videa na zahtev IPTV korisnicima daje mogućnost gledanja velikog broja sadržaja objedinjenih u Pickbox videoteku uz mogućnost neograničenog broja pregleda odabranog sadržaja u periodu korišćenja usluge. Usluga je rezultat partnerske saradnje sa OTT provajderom sadržaja.

Plan za naredni period je da se svakako nastavi sa aktivnostima na rastu broja korisnika integrisanih usluga i pri tom unapredi broj IPTV korisnika u odnosu na ukupan broj pretplatnika fiksne telefonije. U planu je razvoj portfolia multimedijalnih usluga uvođenjem Multiscreen servisa, OTT IPTV servis, a tu su i OTT *widget*-i.

U 2015. godini Mtel je korisnicima konstantno nudio modele LCD TV sa odličnim karakteristikama, od renomiranih proizvođača, prateći svetske trendove i obezbeđujući raspoloživost i dostupnost različitih modela. Prodaja LCD TV u 2015. godini je veća za 39% u odnosu na 2014. godinu, te su u skladu sa tim i prihodi po ovom osnovu veći za 62% u odnosu na 2014. godinu.

Logosoft d.o.o. Sarajevo

Sa aspekta portfolia usluga, Logosoft je jedinstvena kompanija u širem regionu jer nudi kompletan skup IT i telekomunikacionih usluga koje su danas neophodne svim korisnicima, kao što su ISP usluge, fiksna i mobilna telefonija, IP televizija, razvoj poslovnih rešenja, sistem integratorska rešenja, napredna rešenja na mrežnoj infrastrukturi, pa sve do specijalističke IT edukacije. U tom smislu je portfolio zaista razgranat preko celog opsega onoga što se danas smatra IT i telekomunikacionim servisima i uslugama.

Logosoft je među prvim kompanijama u Bosni i Hercegovini započeo sa prodajom i implementacijom *cloud* baziranih servisa i rešenja. Tako je u aprilu 2015. godine predstavljena nova LoGO! BIZ platforma koja objedinjuje sve IT i komunikacione usluge, među kojima se nalazi i Office365 rešenje.

Logosoft će u narednom periodu dodatno raditi na razvoju primene *cloud* servisa. Neki od primera *cloud* baziranih usluga koje bi se odmah na početku mogle ponuditi na BH tržištu i na čijem se razvoju radi su *remote backup*, *VM hosting* te *platform-as-a-service* modeli. Vrlo izražena prednost Logosofta u odnosu na ostale potencijalne konkurente u ovom segmentu usluga na BH tržištu je dobro

razgranata infrastruktura do krajnjih korisnika, visoke propusne moći, što praktično omogućava korišćenje veoma širokog spektra *cloud* servisa.

Mtel Austria Beč

Mtel Austria je počeo sa komercijalnim radom u oktobru 2015. godine, pri čemu su puštene u rad *prepaid* i *postpaid* usluge mobilne telefonije. Obavljene su i druge značajne aktivnosti: stavljen je u funkciju Web sajt, omogućena je kupovina startnih *prepaid* paketa putem *web shop*-a korišćenjem kreditnih kartica, Paypal-om ili plaćanjem sa tekućeg računa, omogućeno je naručivanje *postpaid* usluge na *web shop*-u *web* portala. Omogućena je i usluga prenosa broja sa mobilnim operatorima u Austriji, stavljen je u funkciju Call centar mtel Austria, omogućena usluga m:music za korisnike mtel Austria i puštena u rad poslovnica mtel Austria u Beču.

Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO Podgorica

Usluge mobilne telefonije

Kako bi se zadovoljile potrebe svih korisnika mobilne telefonije, sa ciljem da se zadrže postojeći i steknu novi korisnici, a vodeći se segmentiranim ciljnim grupama, u društvu mtel pažljivo su planirane nove usluge.

U februaru mesecu u *postpaid* segmentu uvedena je nova grupa Odaberi plus paketa. Posebna odlika ovih paketa je što imaju resurse za pristup digitalnom servisu M:BOX koji omogućava korisniku da sačuva sve svoje fotografije, video klipove i fajlove na onlajn serveru.

Uzimajući u obzir prednosti poslovanja sa Matičnim društvom i povezanim pravnim licima, društvo mtel je nastavilo kampanju sa povoljnostima za sve korisnike koji su u romingu u Srbiji, na mt:s mreži, pod nazivom m:roming tiketi. Korisnici su mogli da odaberu jedan od m:roming tiketa, za 15 dana ili godišnji tiket Prva klasa, koji im je omogućio da koriste sve navedene pogodnosti do kraja 2015. godine.

Kad je u pitanju *prepaid* segment, u aprilu mesecu za sve nove *prepaid* korisnike pripremljen je paket m:go plus NEW sa mogućnošću slanja SMS poruka prema svim mrežama u Crnoj Gori za samo 1 cent. Aktivacijom kartice u promotivnom periodu korisnik dobija besplatne pozive ka tri odabrana broja iz bilo koje mreže u Crnoj Gori u narednih 30 dana (2000 minuta).

Kontinuirane kampanje prodaje telefona (sa posebnim akcentom na smart telefone), modema i tableta imale su za cilj što veću popularizaciju mobilnog Interneta kao i veću Internet potrošnju, naročito ako se uzme u obzir tendencije rasta korišćenja društvenih mreža i mobilnih aplikacija.

U cilju povećanja prihoda u *prepaid* segmentu, pored standardne ponude u okviru USSD menija omogućen je poseban meni - m:me, kreiran sa personalizovanom ponudom povoljnosti u zavisnosti od dosadašnjih navika i preferencija targetirane grupe korisnika (pozivi, SMS ili Internet). Prepaid korisnicima se kroz m:me meni generišu ponude na dnevnom, sedmodnevnom i mesečnom nivou, koje se odnose na potrošnju u okviru M:TEL mreže, ili na potrošnju ka svim mrežama u Crnoj Gori.

Na početku turističke sezone, u junu, pokrenuta je prodaja novog turističkog paketa uz *prepaid* paket m:go turist. Korisnicima je za samo 3 eur omogućeno da dobiju 3 eur kredita, 100 SMS poruka za slanje ka inostranim mrežama u narednih sedam dana, kao i 3 dana besplatnog Interneta i to 500MB po maksimalnoj brzini.

U julu je započeta promotivna kampanja u delu pružanja usluga putem kablovske infrastrukture. Uvedeni su novi tarifni paketi koji objedinjuju usluge fiksne i mobilne telefonije, interneta i televizije. Ključni benefiti ponude su: najbogatija TV ponuda, najpovoljniji internet paketi uz besplatan priključak i instalaciju.

U oktobru je nastavljena prodaja *prepaid* paketa m:go plus, sa sledećim benefitima: 10.000 minuta u 068 MTEL mreži, 10.000 SMS-poruka u 068 MTEL mreži, 300 MB besplatnog Interneta i 3 eur kredita za slobodnu potrošnju, pri čemu besplatni resursi važe 15 dana od dana aktivacije.

Što se tiče *postpaid* korisnika, u ponudi je mogućnost kupovine telefona na rate i ostvarenje popusta na pretplatu do 30% za korisnike koji potpisu ugovor na 24 meseca kupovinom telefona po maloprodajnoj ceni, uz Odaberi plus pakete. Od 15. novembra u ponudi je mogućnost kupovine godišnjeg mroming tiketa po ceni od 19 eura. Ovaj tiket omogućava svim korisnicima MTEL mreže neograničene minute ka mobilnoj i fiksnoj mreži Telekomu Srbija i ka MTEL mrežama, neograničene SMS poruke ka brojevima iz mt:s i MTEL mreže, neograničen Internet, i neograničene dolazne pozive iz bilo koje mreže u svetu sve do kraja 2016. godine.

U decembru su uvedeni novi tarifni paketi Surf Elastik i Super Surf Elastik. koji uključuju mogućnost da korisnik dobija dve SIM kartice i za jednu mesečnu pretplatu istovremeno koristi Internet na dva uređaja.

U decembru je takođe započeta kampanja namenjena korisnicima koji vole telefone sa tastaturom i većim ekranom. Uz novi Senior plus postpaid paket za samo 7,9 eura mesečno korisnici dobijaju telefon Alcatel 2004C, uz sledeće benefite: 3000 minuta i 3000 SMS poruka u MTEL 068 mreži, 100 minuta prema fiksnim mrežama u Crnoj Gori i 30 minuta i 30 SMS poruka prema ostalim mobilnim mrežama u Crnoj Gori.

Usluge fiksne telefonije, Internet i televizije

Početak septembra društvo M:tel je zvanično ponudilo usluge kablovske televizije i Interneta.

Uvedeni su i m:BOX paketi koji objedinjuju usluge fiksne, mobilne, Interneta i digitalne televizije, uz mesečnu pretplatu od 19,99 do 34,99 eur. U ponudi su četiri BOX paketa: Box trio1 koji obuhvata tel box 1, Internet 2M i mini osnovni tv paket, Box trio 2 koji obuhvata tel box 1, Internet 8M i osnovni tv paket, Box trio 3 koga čine tel box 2, Internet 15M i osnovni tv paket i Box all 4 sa tel box 1, Internetom 8M, osnovnim tv paketom i mobilnim paketom.

Osim BOX paketa, kreirani su i posebni Flash Internet paketi koji nude internet brzine do 25Mbps, kao i posebni paketi fiksne telefonije uz benefite u promotivnoj kampanji.

Osnovni i mini osnovni TV paketi sadrže najbogatiju ponudu TV kanala na crnogorskom tržištu. Velika paleta Pink kanala uključena je u Osnovni paket, kao i Arena kanali. Osim tih paketa u ponudi su i standardni dodatni paketi (HBO, ...). Uz Box pakete obezbeđena je mogućnost kupovine najsavremenijih televizora marke Samsung i Tesla po maloprodajnoj ceni ili na odloženo plaćanje.

Nacionalni digitalni vod omogućava digitalnu konektivnost i povezivanje dve korisnikove tačke na teritoriji Crne Gore i ovo je usluga koju FiberNet pruža na teritoriji Crne Gore. Predmetna usluga ne zavisi od protokola i obezbeđuje transparentan prenos signala traženog kapaciteta između krajnjih tačaka korisnika. Koristi se za pružanje telefonskih usluga ili drugih usluga prenosa podataka između lokacija korisnika kojima je neophodan visok kvalitet usluge. FiberNet nudi nacionalne i međunarodne digitalne vodove kapaciteta: 2Mbps,

FETh (4MMbps, 6Mbps....100Mbps) i STM-1, u zavisnosti od lokacija krajnjih tačaka korisnika.

Usluga iznajmljivanja optičkih vlakana *dark fiber* omogućava korisnicima povezivanje lokacija u Crnoj Gori ili povezivanje lokacije u Crnoj Gori sa lokacijom u inostranstvu.

Usluga zakup transportnih kapaciteta predstavlja uslugu zakupa kapaciteta većih protoka realizovanih preko SDH/DWDM mreže FiberNet* i njegovih partnera u inostranstvu. Transportni kapaciteti koji se zakupljuju mogu biti nacionalni i međunarodni. Predmetna usluga je namenjena operatorima (veleprodajnim) korisnicima za povezivanje krajnjih tačaka svoje mreže ili svoje mreže sa mrežom drugog operatora.

*Videti napomenu sa strane 5

„Telus“ a.d. Beograd

U okviru registrovane delatnosti, Telus pruža usluge:

- obezbeđivanje objekata i imovine (FTO, PPZ i pratnje novca),
- održavanje higijene poslovnog prostora i objekata i
- servisa pomoćnih poslova.

Od 2008. godine, Telus poseduje sertifikat o uspostavljenom i primenjenom standardu SRPS ISO 9001 – Sistem menadžmenta kvalitetom i od 2012. godine standard OHSAS 18001 – Sistem upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu. U 2013. uveden je i standard kvaliteta ISO 14001 – Sistem upravljanja zaštitom životne sredine.

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „HD-WIN“ d.o.o., BEOGRAD

Kanali Arenasport na kraju 2015. godine su prisutni u distributivnim mrežama 47 operatora na teritoriji Srbije, 28 na teritoriji Bosne i Hercegovine, 4 u Crnoj Gori i po 1 u Makedoniji i Hrvatskoj, odnosno ukupno 81 operatora.

Na svim pomenutim tržištima, kanali Arenasport su prisutni na platformama svih glavnih telekomunikacionih operatera (T-Com Crna Gora, T-Com Makedonija, T-Com Hrvatska, BH Telecom, m:tel RS, HT Eronet, Telekom Srbija).

Arenasport priprema i emituje sledeće kanale:

- Arenasport 1 za teritorije Srbije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Makedonije

- Arenasport 2, 3 i 4 za teritorije Srbije, Crne Gore, Makedonije i BiH
- Arenasport 1, 2, 3, 4 i 5 za teritoriju Hrvatske
- Arenasport 5 trenutno samo za potrebe OpenIPTV Telekoma Srbija
- Arenasport WEB kanal ekskluzivno za potrebe www.svenaklik.com servisa
- MaxGP kanal (specijalizovani auto-moto kanal) za teritoriju Hrvatske.

Svi kanali su dostupni u SD i HD formatu (1920x1080i) a ceo proizvodni proces, od prijema (indžesta) signala, preko njegove obrade, odnosno post-produkcije, pa do isporuke krajnjim korisnicima projektovan je i izveden u visokoj rezoluciji.

Osnovni elementi *play-out-a* su bazirani na automation sistemima renomiranih proizvođača *broadcasting* opreme kao što su Snell, Harmonic, Omneon, Miranda, Rorke i sl., a ceo sistem povezan preko Cisco servera i *switch*-eva.

Od prvog kola Lige Šampiona sezone 2012/13 operativan je i virtuelni studio For-A koji je ujedno i jedan od najsavremenijih studija u zemlji.

Od početka emitovanja program Arenasport TV je baziran na ekskluzivnom premium *content*-u iz sveta sporta. Sam *content* se uglavnom obezbeđuje na bazi trogodišnjih ugovora na bazi pregovora i direktnih pogađanja sa nosiocima prava. Izuzetak je UEFA koja ima stroga pravila i procedure usled kojih su telco operateri sa ovih prostora i uspeli da pobede na bid-u za sezone 2015-2018.

Sa radom studija, program je obogaćen i sa studijskim emisijama koje prate Ligu Šampiona i Ligu Evrope, kao i dešavanja oko Jelen Super Lige, Francusku ligu i Italijansku ligu, a prisutna je i emisija koja prati dešavanja u svetu košarke. Emitujemo i dnevne vesti Arena News.

Arenasport je angažovana na produkcijama raznih sportskih dešavanja na teritorijama na kojima je prisutna (JSL, ABA, BPL, KLS, LŠ i LE). Sva značajna takmičenja pokrivena su i studijskim emisijama i specijalnim emisijama koje su u sopstvenoj produkciji.

Kanal Arenasport 1 se distribuira kod svih operatera u okviru osnovne ponude, a ostali kanali su deo pay paketa bilo da je samostalni paket Arenasport, bilo kao deo nekog drugog pay paketa. Promotivno, nekim operaterima je odobreno da kanali idu ka korisnicima u okviru osnovnog paketa.

Distribucija kanala do operatera je ili putem Polaris (BulSat) DTH platforme (prijem sa Polaris risiverima ili Tandberzima i to samo u SD formatu) ili putem optike.

INVESTICIJE**MATIČNO DRUŠTVO I POVEZANA PRAVNA LICA**

Ukupna investiciona ulaganja u 2015. godini, na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica iznose 29,6 milijardi dinara i za 51.9% su veća u odnosu na investiciona ulaganja u 2014. godini. Uporedni pregled investicionih ulaganja ostvarenih po pojedinačnim društvima u 2015. i 2014. godini je prikazan u sledećoj tabeli:

Ukupne investicije

U milionima RSD	2015	Stopa rasta	2014
Telekom Srbija	20,122	64.0%	12,267
Mtel	6,977	22.0%	5,717
M:tel	2,498	68.5%	1,483
Telus	1	85.7%	0.7
Fibernet	-	-	2
HD Win	11	-56.8%	25
mts Banka	9	-	-
Ukupno	29,619	51.9%	19,494

Posmatrano po članicama, najveće investicije u 2015. godini ostvarene su u Matičnom društvu (20,1 milijarda dinara), a najniže u povezanom pravnom licu Telus (1.3 miliona dinara).

„Telekom Srbija“ a.d., Beograd

Značajna investiciona ulaganja Telekoma Srbija izvršena su s ciljem osiguranja poslovnog kontinuiteta u svim segmentima poslovanja. Telekom Srbija je opredeljen ka zadržavanju pozicije vodećeg provajdera najzastupljenijih ICT usluga na tržištu, među kojima su: pristup internetu preko različitih tehnologija, prenos podataka, govorne i multimedijalne usluge, ali istovremeno je okrenut ka novim segmentima tržišta koje nameće dinamično poslovno okruženje. U tom smislu se i investicije Telekoma Srbija sastoje od ulaganja u mrežu radi pružanja klasičnih usluga na tehnološki savremenije načine i ulaganja u nove tehnologije.

Ukupna investiciona ulaganja realizovana su u iznosu od 20.1 mlrd dinara, što je 64% više u odnosu na prethodnu godinu.

U fiksnoj mreži cilj je dalje povećanje korisničke baze, uz zadržavanje postojećih korisnika i stvaranje mogućnosti za veće brzine interneta. Investicije su prvenstveno namenjene za proširenje i modernizaciju kapaciteta pristupne mreže, čime se korisnicima omogućavaju servisi na broadband (BB) pristupu većih brzina. U delu komutacionih sistema fiksne telefonije izvršeno je unapređenje i proširenje IMS sistema, koji predstavlja centralni komutacioni čvor za fiksnu i mobilni mrežu nove generacije.

U mobilnoj mreži Telekom Srbija nastavlja da drži primat najrazgranatije mobilne mreže, omogućujući svojim korisnicima kvalitetan signal i brzi mobilni internet u svim delovima naše države. Investicija za pribavljanje licence u opsezima 800MHz i 1800 MHz koja je preduslov za pružanje LTE servisa potvrđuje nameru Telekoma Srbija da tehnološke mogućnosti i performanse pretvori u superiorno korisničko iskustvo.

Tokom 2015. izvršena su različita unapređenja CS *core* mreže, kao i implementacija dodatnih funkcionalnosti core mreže koje su omogućile pružanje usluga preko LTE tehnologije. Završena je implementacija novog EPC-a (2G/3G/4G PS *core*), dok je mVAS platforma (objedinjena platforma za pružanje *messaging* usluga) u fazi finalnog testiranja.

U oblasti interneta, investicije su usmerene na razvoj IP/MPLS mreže, sa ciljem primene najboljih rešenja na tržištu obezbeđujući kapacitete za sve buduće mrežne i korisničke potrebe.

U oblasti multimedijalnih usluga investicije su usmerene na dalje proširenje kapaciteta IPTV multimedijalne platforme i dodatnih servisa i HeadEnd platforme kojom Telekom Srbija želi da unapredi svoj nastup na ovom tržišnom segmentu, nudeći atraktivne multimedijalne sadržaje na kvalitetan i savremenim korisnicima blizak način.

Skraćivanjem korisničke petlje stižu se svi preduslovi za veći korisnički protok, odnosno brzi fiksni internet i kvalitetnu ponudu IPTV usluge na više istovremenih HD kanala.

Najznačajniji IT projekti u ovom periodu se odnose na nastavak IT transformacionog programa kroz konsolidaciju Billing platformi, uvođenje novog CRM sistema, standardizaciju ERP sistema i dalju virtualizaciju kompletne IT

infrastrukture sa ciljem kreiranja Software Defined Data centra, kao i podrški novim izvorima prihoda kroz ponudu *payment* i *cloud* servisa krajnjim korisnicima. Investicije u logističku podršku odnose se pre svega na adaptaciju i instalaciju radio baznih stanica, adaptaciju prostora i nabavku opreme za rad. U cilju nesmetanog odvijanja procesa rada u Društvu vozni park je značajnim delom obnovljen sa planom da kompletna modernizacija bude završena do kraja 2016. godine.

„Telekomunikacije Republike Srpske“ a.d. Banja Luka i povezana pravna lica

Ukupne investicije društva Mtel sa povezanim pravnim licima Mtel Austria i Logosoft u 2015. godini iznose 7 milijardi dinara (113 miliona KM).

Od ukupno realizovanih investicionih ulaganja Mtel-a i njegova dva povezana pravna lica, najveća investiciona ulaganja su realizovana u društvu Mtel u iznosu od 6.6 milijardi dinara (107 miliona KM) što je za 12.4% više u odnosu na investiciona ulaganja u 2014. godini.

„Telekomunikacije Republike Srpske“ a.d. Banja Luka

U strukturi ukupno realizovanih investicionih ulaganja društva Mtel, u 2015. godini, značajna ulaganja se odnose na ulaganja u kablovsku transportnu mrežu, pristupnu mrežu, nabavku i instalaciju opreme za proširenje MSAN-a, i izgradnju novih PM. Tokom 2015. godine izvršena je i nabavka telekomunikacionog montažnog materijala, bakarnih i optičkih kablova, OTN/DWDM opreme i servisa, izgradnja FTTx mreža, spojnih puteva optičkim kablom (SPOK) i privoda do baznih stanica i MSAN-ova. Takođe, za potrebe realizacije projekta FTTx Bijeljina, završena je montaža dela pristupne opreme kao i pokretanje projekta i sklapanje ugovora za nabavku opreme i radova za potrebe projekta FTTx Prijedor.

Tokom 2015. godine je završena i rekonstrukcija značajnog projekta Mtel-a, rekonstrukcija objekta TKC Banja Luka, u sklopu kojeg je završena rekonstrukcija fasade i krova objekta, i izgradnja sistema napajanja prostorija data centara. Izgradnjom novih, centralizovanih sistema napajanja, i povezivanjem u sistem nadzora, dobijena je nova topologija napajanja centralnog objekta mtel-a. Takođe, postavljena je reklama na objektu, nabavljen je i ugrađen klima sistema

koji će moći da odgovori na nove zahteve za većim rashladnim kapacitetima, većim toplotnim opterećenjima na malim površinama i preciznim hlađenjem.

Projektom isporuke i instalacije core sistema za proširenje jezgra telekomunikacione mreže Mtel-a izvršen je niz značajnih zahvata na fiksnoj mrežnoj infrastrukturi. Na NGN mrežnom elementu je izvršena zamena značajnog dela zastarelog hardvera, te realizacija Terminal Management Sistema (TR69) koji omogućava daljinsko upravljanje terminalnom korisničkom opremom.

Značajan projekat u okviru ukupno realizovanih investicionih ulaganja odnosi se i na nabavku opreme i usluga servisa koji su potrebni za modernizaciju mobilne mreže i nastavak realizacije projekta koji je započet u prethodnoj godini - Modernizacija bežične pristupne mreže SWAP III faza (Krajina i Hercegovina), te na nabavku baznih stanica. Pored toga, nabavljeni su oprema i licence koji su neophodni za realizaciju SON sistema za bežičnu pristupnu mrežu, novi ripiteri i piko ripiteri za ostvarenje pokrivenosti u unutrašnjosti objekata.

Pored toga, nabavljeno je dvanaest pokretnih prikolica sa infrastrukturom za smještaj baznih stanica mobilne telefonije, koje će u olakšati da se obezbedi signal mobilne telefonije i dovoljan kapacitet na velikim skupovima ili pokrivanje novih lokacija do izgradnje stalnih BS.

U toku 2015. godine, projektom modernizacije CS Core sistema izvršena je zamena kompletnog CS Core podsistema sa dva nova MSS/MGW čvora locirana u TKC u Banjaluci i Palama, a instaliranjem novih mrežnih elemenata u PS Core podsistem (Firewall, Border Gateway) povećana je bezbednost sistema prenosa podataka preko mobilne mreže i obezbeđen visok kapacitet neophodan za pružanje usluga u narednom periodu. Takođe, značajni su projekti proširenja funkcionalnosti IN sistema (charge@once Unified), nabavka i instalacija mPayment sistema i servisa kao i jedan od strateških projekata u mreži mobilne telefonije - projekat Proširenja kapaciteta i funkcionalnosti VPN sistema u mobilnoj mreži koji je započet u prethodnoj godini.

U 2015. godini realizovana su i ulaganja u internet mrežnu opremu i IPTV. Nabavljena je oprema neophodna za proširenje core rutera mreže Mtel-a u sklopu realizacije projekta proširenja ISP rutera Bijeljina, kao i oprema po osnovu nabavke sistema za zaštitu od DoS napada, dok se migracija i instalacija planiraju u 2016. godini. Takođe, završen je projekat nabavke i instalacije

integralnog sistema za distribuciju IPTV sadržaja, koji predstavlja sistem izuzetno napredne arhitekture u kojem je u potpunosti primenjen Multiscreen koncept.

Modernizacijom i unapređenjem NOC sistema i proširenjem kapaciteta i funkcionalnosti sistema za nadzor signalizacije i kontrolu kvaliteta, omogućeno je da se sistem nadzora signalizacije i kontrole kvaliteta obezbedi i na svim novoizgrađenim elementima u jezgru mreže kao i u radio pristupnoj mreži. U toku 2015. godine nabavljena je i oprema i licence za potrebe potpune realizacije i instalacije postojeće IP/MPLS mreže u 2016. godini.

U strukturi investicionih ulaganja realizovana su i ulaganja u korisnički softver i licence, i odnose se na nabavku aplikativnih rešenja koja treba da unaprede, obezbede i olakšaju rad zaposlenih u društvu i skrate vreme izlaska novih usluga i servisa na tržište.

Tokom 2015. godine izvršena je nabavka podrške Sales i Marketing aktivnostima, nabavka i implementacija HRMS sistema, nabavka softverskih licenci i unapređenja SAS platforme kao i nabavka i pružanje usluga unapređenja IS POS aplikativnog softvera.

Pored toga, nabavljen je printer i softver za masovnu štampu, aktivna i pasivna Korporativna računarska mreža, novi serveri i storidži, sistem za zaštitu od DoS/DDOS napada, redundantni CA (Public Key Infrastructure - PKI), centralizovani Password Managment, zatim softversko rešenje za nadzor daljinskog pristupa mrežnim resursima i sigurnosni sistem (UTM) koji je integrisan sa postojećim sistemom za monitoring, snimanje i analizu pristupa serverima.

Logosoft d.o.o. Sarajevo

Kad su u pitanju investiciona ulaganja povezanog pravnog lica Logosoft, u 2015. godini najznačajniji deo investicija namenjen je za nabavku terminalne opreme u pristupnoj mreži (VDSL2 CPE uređaja, HD Set-Top-Box-ova i IP telefona) putem koje se isporučuju usluge rezidencijalnim korisnicima. Značajan deo investicija je usmeren na nabavku xDSL opreme predviđene za terminaciju vodova prema rezidencijalnim korisnicima, konkretno savremenih DSLAM agregacijskih uređaja i VDSL2 servisnih modula za proširenje kapaciteta u pristupnoj mreži.

Deo sredstava u 2015. godini investiran je i u nabavku *multicast streaming* servera koji je ključni deo IPTV Headend sistema putem kojih se radi obrada i distribucija televizijskog i radio signala pretplatnicima IPTV usluge.

Mtel Austria Beč

Najznačajnija investiciona ulaganja povezanog pravnog lica Mtel Austria u 2015. godini odnose se na investicije u mrežne elemente MVNO platforme sa CRM-om i *billing* sistemom, HLR, GGSN, DNS i *firewal*-ima, što je omogućilo funkcionisanje mobilne mreže i komercijalno puštanje u rad servisa mobilne telefonije.

Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO Podgorica

Ukupne investicije povezanog pravnog lica mtel u 2015. godini iznose 2,5 milijardi dinara (20,7 miliona eur) i za 68.5% su veće u odnosu na ostvarene u 2014. godini.

U 2015. godini investicije su bile usmerene na ulaganja u mobilnu mrežu kroz obezbeđenje bolje pokrivenost u 2G i 3G mreži, povećanje kapaciteta u Core i RAN delu mreže u skladu sa očekivanim porastom saobraćaja, i dodatnu hardversku i softversku nadogradnju sistema za paketski saobraćaj PS Core. Povećan je broj 2G i 3G baznih stanica, a na svim 3G baznim stanicama u mreži aktiviran je drugi nosilac koji omogućava paketske protoke do 42/5.78 Mbps. Na svim baznim stanicama na Primorju aktiviran je treći nosilac kako bi mreža bila spremna za turističku sezonu. Takođe su odrađeni HW i SW upgrade na svim elementima Core mreže gde je to bilo planirano, i proširene su licence na svim elementima mreže do obima koji je zahtevao saobraćaj na njima. Na taj način se postiglo da se saobraćaj u mreži odvijao bez većih problema.

Takođe, realizovano je instaliranje sistema za pozicioniranje mobilnih korisnika. Oprema je isporučena i instalirana. Izvršeno je povezivanje na centar za vanredne događaje OKC 112 MUP Crne Gore optičkim spojnim putem u skladu sa važećom zakonskom regulativom u Crnoj Gori i u toku su intenzivna testiranja sa MUP-om.

Investiciona ulaganja su bila usmerena i u razvoj HFC kablovske mreže u svim gradovima Crne Gore, kao i širenje DWDM i MPLS infrastrukture. Projekat DWDM/MPLS je u potpunosti realizovan do decembra 2015. godine i oprema je instalirana u svim regionalnim i lokalnim Data centrima gde je to topologijom mreže planirano. Na taj način je izvršen redizajn transportne mreže za pružanje servisa kablovske televizije, Interneta i fiksne telefonije, a u isto vreme je pripremljena mreža za redizajn transporta saobraćaja mobilne mreže do koje će

postepeno dolaziti kako se bazne stanice budu povezivale na optičke sisteme prenosa.

U toku 2015. godine realizovana je zamena svih delova TV *headend* stanice u Budvi koji su izašli iz garantnog roka. Ista se unapređuje na najnoviju SW verziju, i vrši se instalacija backup TV *headend* stanice u Podgorici, koja će funkcionalno zameniti postojeću u Budvi nakon njenog puštanja u rad. Odrađena je priprema prostora za TV stanicu u Podgorici što je podrazumevalo radove u Data centru Čelebić i pripremu prostora na krovu objekta za montažu satelitskih antena. U TV stanici Budva odrađen je upgrade sistema na najnoviju verziju enkripcije Conax Contego. Finalne aktivnosti na puštanju u rad TV stanice Podgorica i konfiguraciju klastera Podgorica-Budva se očekuju u februaru 2016. godine.

„Telus“ a.d. Beograd

U 2015. godini, ukupna vrednost investicionih ulaganja povezanog pravnog lica Telus iznosi 1.3 miliona dinara i odnose se na nabavku opreme za rad (oprema za čišćenje prostorija, fotokopir aparati, motorna kosa i drugi uređaji). Ostvarena investiciona ulaganja manja su u odnosu na prethodnu godinu za 616 hiljada dinara (85.7%).

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „HD-WIN“ d.o.o., BEOGRAD

U 2015. godini, ukupna vrednost investicionih ulaganja povezanog pravnog lica HD Win iznosi 10.9 miliona dinara. Najveći deo investicionih ulaganja odnosi se na zamenu arhive i proširenje sistema za emitovanje (*play-out-a*) za dva nova kanala. Ostvarena investiciona ulaganja manja su u odnosu na prethodnu godinu za 14.3 miliona dinara (56.8%).

"mts banka" a.d., BEOGRAD

Realizovana investiciona ulaganja povezanog pravnog lica mts banka u 2015. godini iznose 8.9 miliona dinara i najvećim delom se odnose na investicije u IT infrastrukturu.

KORISNICI**MATIČNO DRUŠTVO I POVEZANA PRAVNA LICA**

Na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica, u 2015. godini je ostvareno povećanje broja korisnika Interneta i multimedijalnih usluga, smanjenje ukupnog broja korisnika u fiksnoj telefoniji, dok je broj korisnika mobilne telefonije na istom nivou kao i prethodne godine.

Korisnici fiksne telefonije

Usluge fiksne telefonije Matičnog društva i povezanih pravnih lica koristi 2,7 miliona korisnika. U Matičnom društvu Telekom Srbija i povezanom pravnom licu Mtel broj korisnika fiksne telefonije u 2015. godini manji je u odnosu na broj korisnika u 2014. godini, dok je u povezanom pravnom licu mtel veći, zbog toga što je ovo društvo od jula počelo sa pružanjem usluga fiksne telefonije i putem optičke mreže.

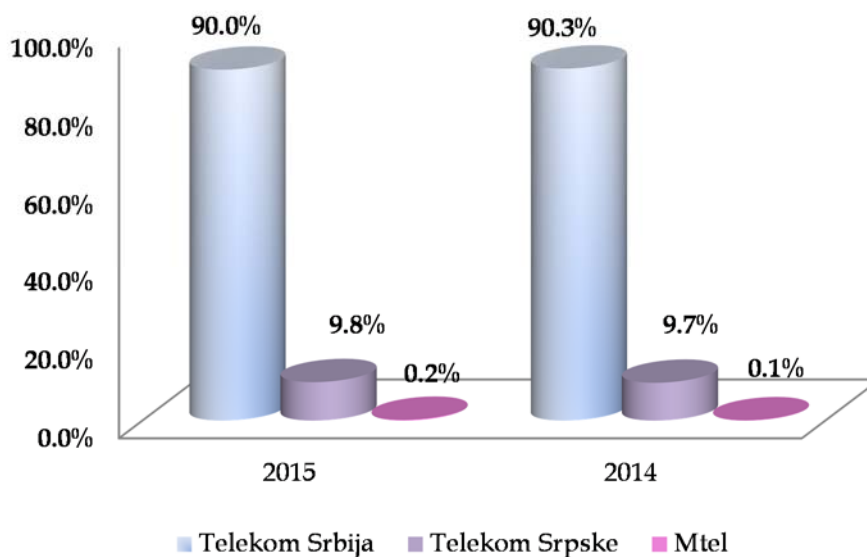
Ukupan broj korisnika fiksne telefonije po članicama prikazan je u narednoj tabeli:

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U hiljadama	2015	Stopa rasta	2014
Telekom Srbija	2,440	-6.8%	2,618
Telekom Srpske	267	-4.9%	281
Mtel	5	158.1%	2
Ukupno	2,712	-6.5%	2,901

Procentualno učešće Matičnog društva i povezanih pravnih lica u ukupnom broju korisnika fiksne telefonije prikazano je na sledećem grafikonu:

Učešće Matičnog društva i povezanih pravnih lica u ukupnom broju korisnika fiksne telefonije

U 2015. godini Matično društvo i povezana pravna lica imaju 2,5 miliona privatnih korisnika i 290 hiljada poslovnih korisnika.

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U hiljadama	2015	Stopa rasta	2014
privatni	2,422	-8.2%	2,637
poslovni	290	9.8%	264
Ukupno	2,712	-6.5%	2,901

Korisnici mobilne telefonije

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica u 2015. godini iznosi 6 miliona. Kod svih društava beleži se pad broja *prepaid* korisnika, i rast broja *postaid* korisnika u odnosu na prethodnu godinu.

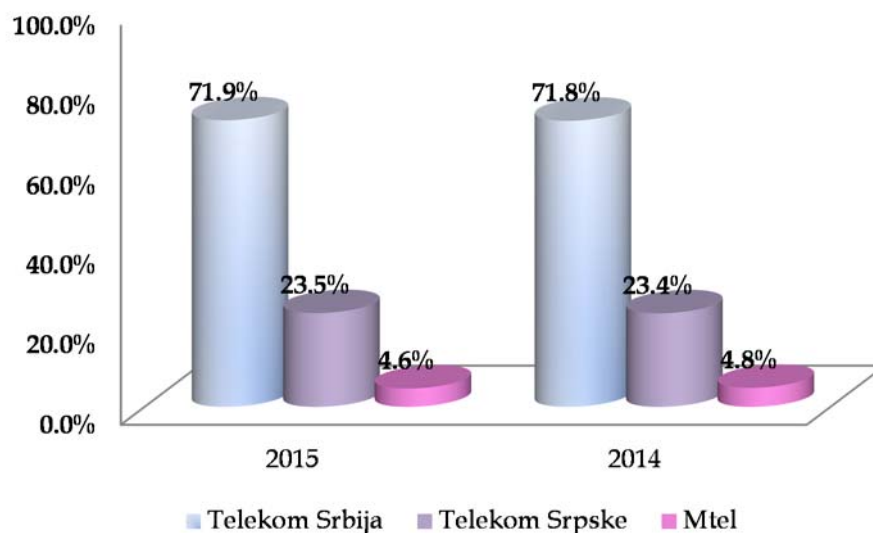
Ukupan broj korisnika mobilne telefonije Matičnog društva i povezanih pravnih lica prikazan je u narednoj tabeli:

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

U hiljadama	2015	Stopa rasta	2014
Telekom Srbija	4,303	1.5%	4,239
Telekom Srpske	1,404	1.6%	1,382
Mtel	275	-2.5%	282
Ukupno	5,982	1.3%	5,903

Procentualno učešće Matičnog društva i povezanih pravnih lica u ukupnom broju korisnika mobilne telefonije prikazano je na sledećem grafikonu:

Učešće članica Matičnog društva i povezanih pravnih lica u ukupnom broju korisnika mobilne telefonije

U 2015. godini, broj *prepaid* korisnika iznosi 3,4 miliona i čini 57% ukupnog broja korisnika, dok broj *postpaid* korisnika iznosi 2,6 miliona i učestvuje sa 43% u ukupnom broju korisnika.

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

U hiljadama	2015	Stopa rasta	2014
Prepaid	3,392	-3.8%	3,526
Postpaid	2,590	9.0%	2,377
Ukupno	5,982	1.3%	5,903

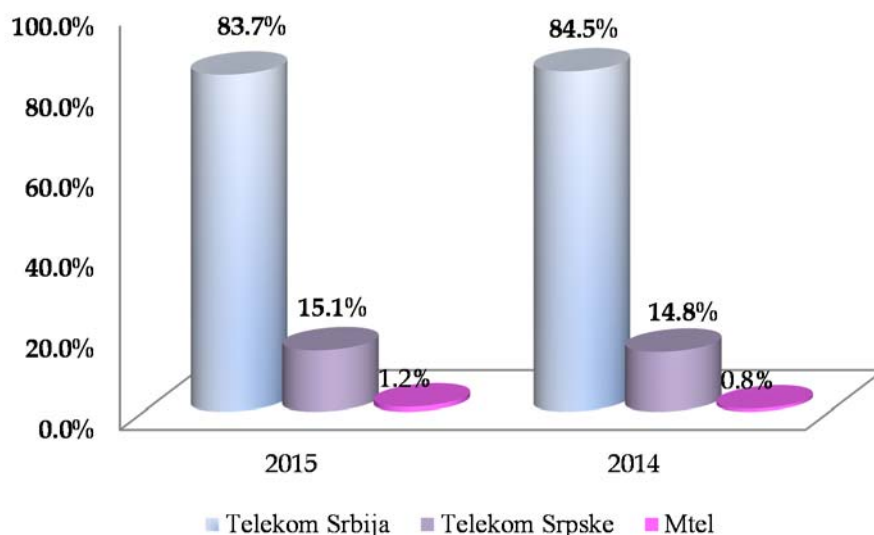
Korisnici interneta i multimedije

Ukupan broj internet korisnika na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica u 2015. godini iznosi 888 hiljada i uključuje ADSL korisnike matičnog društva Telekom Srbija i povezanog pravnog lica Mtel, ali i korisnike povezanog pravnog lica mtel koji internet koriste putem kablovske i putem *wimax* tehnologije. Rast broja korisnika u društvu mtel posledica je pripajanja kablovskih provajdera.

Internet

U hiljadama	2015	Stopa rasta	2014
Telekom Srbija	743	4.6%	710
Telekom Srpske	134	8.2%	124
Mtel	11	73.2%	6
Ukupno	888	5.7%	840

Učešće članica Matičnog društva i povezanih pravnih lica u ukupnom broju korisnika inteneta

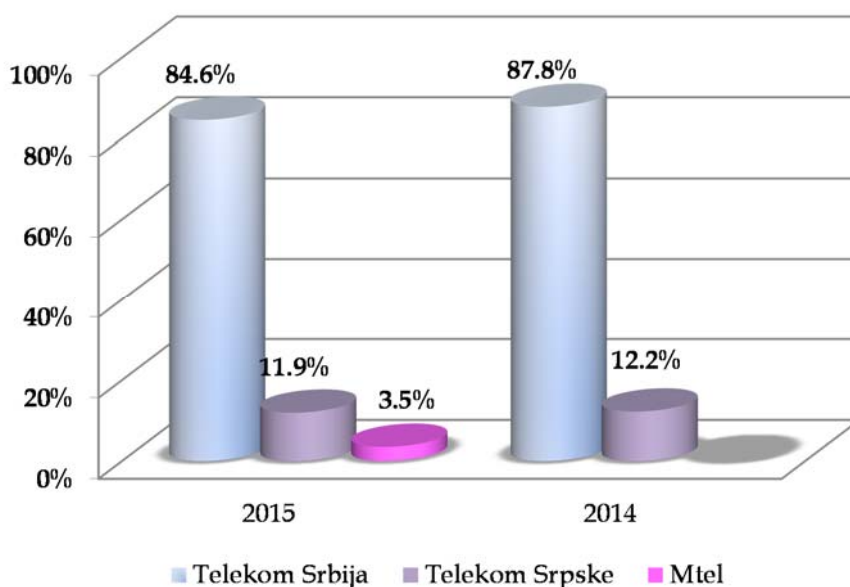

Broj korisnika multimedijalnih usluga na kraju 2015. godine iznosi 472 hiljade. Korisnici multimedijalnih usluga Matičnog društva i povezanih pravnih lica uključuju IPTV korisnike matičnog društva Telekom Srbija i povezanog pravnog lica Mtel, kao i kablovske korisnike povezanog pravnog lica mtel. Rast broja korisnika multimedije u mtel-u posledica je kupovine i pripajanja kablovskih provajdera.

Korisnici multimedije

U hiljadama	2015	Stopa rasta	2014
Telekom Srbija	399	26.9%	314
Telekom Srpske	56	28.8%	44
Mtel CG	17	-	0
Ukupno	472	31.7%	358

Učešće članica Matičnog društva i povezanih pravnih lica u ukupnom broju korisnika multimedijalnih usluga

„Telekom Srbija“ a.d., Beograd

Uprkos izazovima oštre konkurencije u svim segmentima poslovanja, Telekom Srbija ima značajan broj korisnika¹ u fiksnoj i mobilnoj telefoniji, kao i sve veći broj IPTV i internet korisnika.

Intenzivan rast broja korisnika konvergentnih paketa prisutan je i u 2015. godini, jer su korisnici prepoznali prednosti koje im Telekom Srbija pruža kroz konvergentne pakete. U poslednje tri godine ovaj broj je značajno veći i na kraju 2015. godine iznosi 496 hiljada korisnika.

Liberalizacija tržišta fiksne telefonije nije poljuljala lidersku poziciju Telekoma Srbija. Primetno je smanjenje broja korisnika, što je u najvećoj meri uslovljeno postojanjem alternativnih vidova komunikacije, kao što su mobilna telefonija i internet, ali i uslugom prenosivost broja.

Korisnici fiksne telefonije

U hiljadama	2015	Stopa rasta	2014
POTS	2.372	-6,9%	2.548
ISDN	50	-17,0%	61
Ostali*	17	77,3%	10
Ukupno	2.440	-6,8%	2.618

*IP Centrex i Business trunking

Napomena: Business trunking 2015 – broj linija, 2014 – broj priključaka

Na kraju 2015. godine usluge fiksne telefonije Telekoma Srbija koristi 2.4 miliona korisnika. Sa razvojem IP tehnologije, prisutno je smanjenje broja ISDN korisnika, ali i veća zainteresovanost za usluge IP Centrex i Business trunking zbog prednosti korišćenja.

Na tržištu mobilne telefonije, Telekom Srbija je sa najvećim tržišnim učešćem i u 2015. godini ima stabilan broj korisnika.

Korisnici mobilne telefonije

U hiljadama	2015	Stopa rasta	2014
Prepaid	2.144	-4,2%	2.239
Postpaid	2.159	8,0%	2.000
Ukupno	4.303	1,5%	4.239

U 2015. godini povećanje ukupnog broja korisnika mobilne telefonije u odnosu na 2014. godinu uslovljeno je većim brojem *postpaid* korisnika.

Prednosti brojnih kampanja i novih tarifnih profila uvedenih sa namerom da zadovolje potrebe različitih grupa korisnika imali su pozitivan uticaj na ukupan broj korisnika mobilne telefonije.

Telekom Srbija na kraju 2015. godine ima 83 hiljade korisnika mobilnog interneta putem USB modema.

Fiksni internet i multimedija

U hiljadama	2015	Stopa rasta	2014
Fiksni internet - maloprodaja	634	7,0%	592
Fiksni internet - veleprodaja	109	-7,3%	118
IPTV	399	26,9%	314
Ukupno	1.142	11,5%	1.024

Na Internet tržištu su prisutne sve veće potrebe korisnika za širokopojasnim Internetom, što ukazuje na zainteresovanost korisnika za uslugu koja omogućava kvalitetniji i lako dostupan sadržaj.

Telekom Srbija je na kraju 2015. godine imao 634 hiljade korisnika fiksnog interneta u maloprodaji i u odnosu na prethodnu godinu zabeležen je rast korisnika za 7%.

U 2015. godini zabeležen je značajan rast IPTV korisnika (za 27%), na koji je uticala ponuda konvergentnih paketa, ali i izvršena digitalizacija TV signala. Na kraju 2015. Telekom Srbija je imao 399 hiljada IPTV korisnika.

Broj korisnika usluge Web TV, meren brojem pretplata, na kraju 2015. godine iznosi 30 hiljada.

¹ Aktivni priključci/korisnici na kraju perioda.

„Telekomunikacije Republike Srpske“ a.d. Banja Luka

U skladu sa unapređenjem portfolia usluga, i sprovedenim brojnim marketinškim aktivnostima, u 2015. godini zabeležen je rast broja korisnika mobilne telefonije, integrisanih, ADSL i IPTV usluga. Takođe, ostvaren je i rast obima saobraćaja mobilne telefonije, kao rezultat povećanja broja korisnika i prelaska korisnika na pakete sa većim bonusima.

U oktobru 2015. godine počeo je sa radom Mtel Austria, pri čemu su priključeni samo *prepaid* korisnici. Za *postpaid* korisnike sprovedene su aktivnosti krajem decembra 2015. godine nakon što je omogućeno pružanje *postpaid* usluga.

Fiksna telefonija

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije Mtel-a i njegovog povezanog pravnog lica Logosoft, na dan 31. decembra 2015. godine, iznosi 267 hiljada.

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U hiljadama	2015	Stopa rasta	2014
Privatni korisnici	235	-5.6%	249
Poslovni korisnici	32	0.4%	32
Ukupno	267	-4.9%	281

U strukturi korisnika fiksne telefonije, privatni korisnici učestvuju sa 87,9%, a poslovni korisnici sa 12,1%. U okviru privatnih i poslovnih korisnika fiksne telefonije prisutne su dve kategorije korisnika: korisnici neintegrisanih usluga i korisnici integrisanih usluga. Korisnici neintegrisanih usluga u fiksnoj telefoniji su korisnici osnovnih govornih usluga (POTS, ISDN, CLL), a korisnici integrisanih usluga su korisnici bundle paketa (korisnici najmanje dve usluge). Poslednjih nekoliko godina kako na globalnom, tako i na tržištu Bosne i Hercegovine prisutan je trend integracije i konvergencije pojedinih telekomunikacionih usluga, sa jedinstvenim ciljem smanjenja odliva i zadržavanja korisnika u fiksnoj mreži.

U 2015. godini zabeleženo je smanjenje broja korisnika u odnosu na 2014. godinu, što je u skladu sa karakteristikom tržišta fiksne telefonije, koje je sa aspekta životnog ciklusa ušlo u fazu opadanja, prouzrokovanu prevashodno supstitutivnim odnosom fiksne i mobilne telefonije.

Strateška smernica u segmentu fiksne telefonije jeste očuvanje prihoda. Da bi se postiglo navedeno, fokus Društva usmeren je na usporavanje trenda pada broja korisnika u ovom segmentu, odnosno stabilizaciju pokazatelja prosečnog saobraćaja i prihoda po korisniku. Posmatrano sa taktičkog nivoa, ključni instrumenti jesu paketi integrisanih usluga, u kontekstu isporuke više vrednosti krajnjim korisnicima i po tom osnovu izgradnje lojalnosti i zadržavanju kvalitetnih korisnika.

Mobilna telefonija

Na dan 31. decembra 2015. godine, ukupan broj korisnika mobilne telefonije iznosi 1,4 miliona, od kojih 76,9% čine *prepaid* korisnici, a 23,1% *postpaid* korisnici.

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

U hiljadama	2015	Stopa rasta	2014
Prepaid	1,080	-1.7%	1,099
Postpaid	324	14.0%	284
Ukupno	1,404	1.6%	1,382

Telekomunikaciono tržište u BiH u segmentu mobilne telefonije je i pored uočenih negativnih kretanja u nacionalnoj ekonomiji zadržalo trend rasta. Na ovom tržištu i dalje postoji prostor za rast, posebno u segmentima ukupne penetracije mobilne

telefonije, broja *postpaid* korisnika, penetracije pametnih SMART uređaja, obima korišćenja mobilnog interneta i razvoja OTT servisa.

Tržišno učešće Mtel-a na nivou BiH u mobilnoj telefoniji iznosi 40,2%. Na BiH tržištu trenutno pored tri dominantna mobilna operatora, svoje usluge nudi i pet MVNO mobilnih operatora, i to:

- Blic net d.o.o. Banja Luka,
- Telrad NET d.o.o. Bijeljina,
- IZI mobil d.o.o. Sarajevo,
- Logosoft d.o.o. Sarajevo i
- ELTA-KABEL d.o.o. Doboju.

Tokom 2015. godine Mtel je kreirao novu tarifnu politiku za *prepaid* korisnike brenda GO! sa cenom 0,10 KM prema svim mobilnim mrežama u BiH, a po obračunskoj jedinici 60+60. Na dan 31. decembra 2015. godine broj GO! korisnika je 1.216.

U 2015. godini baza korisnika mobilne telefonije proširena je sa 1,7 hiljade korisnika Open quadro usluge. Ukupan broj korisnika Open quadro usluge iznosi 6,113 korisnika.

Budući da je u oktobru 2015. godine Mtel Austria počela sa radom, prvi korisnici su se priključili u oktobru, te je planiran značajan rast korisničke baze. Mtel Austria je inicijalno pružala usluge mobilne telefonije na bazi *prepaid*-a, pri čemu su krajem decembra 2015. godine, nakon obezbeđenja funkcionisanja *postpaid* usluge, sprovedene marketinške aktivnosti za privlačenje *postpaid* korisnika.

Logosoft pruža usluge mobilne telefonije isključivo na bazi *postpaid*-a, pri čemu u strukturi ukupnog broja korisnika, pored klasičnih *postpaid* korisnika postoje i M.net, VPN i Quadro korisnici.

Internet

Ukupan broj ADSL korisnika (samostalnih i u okviru paketa integrisanih usluga) na dan 31. decembra 2015. godine iznosi 134 hiljade, što je 8,4% više u odnosu na prethodnu godinu. U 2015. godini izražen je trend prelaska rezidencijalnih korisnika sa samostalnih ADSL paketa na Open pakete.

Ukupan broj registrovanih Dial up korisnika, na dan 31. decembra 2015. godine, iznosi 42 hiljade.

Ukupan broj ADSL korisnika

U hiljadama	2015	Stopa rasta	2014
Privatni korisnici	122	8.3%	112
Poslovni korisnici	13	6.9%	12
Ukupno	134	8.2%	124

Tržišno učešće Mtel-a na nivou BiH u oblasti fiksnog širokopojasnog pristupa i dalje raste i u 2015. godini procenjuje se na 24,2%.

Pristup internetu moguće je ostvariti u svim gradovima u Bosni i Hercegovini. Mtel je infrastrukturno ograničen na pružanje internet usluga na teritoriji Republike Srpske. Svim korisnicima Mtel nudi naprednu verziju ADSL standarda (ADSL 2+), koja omogućava veće protoke u odnosu na standardni ADSL (do 30 Mbps prema korisniku i do 3 Mbps od korisnika).

Korisnici integrisanih usluga

Na tržištu BiH, Mtel ima najveći portfolio integrisanih usluga prilagođen potrebama korisnika i strukturiran na: Open duo, Open trio i Open Quadro. Ovi paketi, različitim kombinacijama objedinjuju usluge fiksne i mobilne telefonije, IPTV usluge i usluge pristupa internetu putem ADSL-a. Open paketi su ponuđeni sa ciljem da se ponudom *flat* saobraćaja kompenzuje pad fizičkog obima saobraćaja fiksne telefonije.

U tarifnom pogledu, paketi su kreirani sa jedinstvenom mesečnom pretplatom za paket usluga i u okviru paketa u ponudi je telefonski saobraćaj sa besplatnim saobraćajem unutar fiksne mreže Mtel-a, besplatnim međunarodnim saobraćajem baziranim na *flat fare-use* principu, ADSL paket sa drugačijim pristupnim brzinama u odnosu na ponudu samostalnog ADSL priključka, diferencirani IPTV paketi i ponuda usluga mobilne telefonije.

Ukupan broj korisnika Mtel-a i povezanih pravnih lica u okviru paketa integrisanih usluga na dan 31. decembra 2015. godine iznosi 83 hiljade.

Ukupan broj korisnika integrisanih usluga

U hiljadama	2015	Stopa rasta	2014
Privatni korisnici	82	22.8%	67
Poslovni korisnici	0.4	65.1%	0.2
Ukupno	83	22.9%	67

Ukupan broj IPTV korisnika (samostalnih i u okviru paketa integrisanih usluga), na dan 31. decembra 2015. godine iznosi 56 hiljada.

Ukupan broj IPTV korisnika

U hiljadama	2015	Stopa rasta	2014
Privatni korisnici	56	28%	43
Poslovni korisnici	1	71%	0.5
Ukupno	56	28.8%	44

Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO Podgorica***Fiksna telefonija***

Od jula 2015. godine povezano pravno lice mtel je počelo sa pružanjem usluga fiksne telefonije putem optičke mreže, što je uticalo na značajan porast broja korisnika, tako da je ukupan broj korisnika fiksne sa 1,963, na kraju 2014. godine, porastao na 5.067 na kraju 2015. godine.

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U hiljadama	2015.	Stopa rasta	2014.
Privatni korisnici	4.7	188.1%	1.6
Poslovni korisnici	0.4	15.0%	0.3
Ukupno	5.1	158.1%	2.0

Ostvareno tržišno učešće na kraju decembra 2015. godine iznosi 3.81%, uz penetraciju od 25% na tržištu fiksne telefonije Crne Gore, prema definiciji Agencije za telekomunikacije.

Mobilna telefonija

Ostvareno tržišno učešće na kraju decembra 2015. godine iznosi 28,52%, uz penetraciju od 162,56% na tržištu mobilne telefonije Crne Gore (prema definiciji Agencije za telekomunikacije).

Broj korisnika mtel-a, na kraju 2015. godine, iznosi 275 hiljada. Od toga, na *prepaid* korisnike se odnosi 61%, dok *postpaid* korisnici učestvuju sa 39% u ukupnom broju korisnika mobilne telefonije.

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

U hiljadama	2015.	Stopa rasta	2014.
Prepaid	168	-11.0%	189
Postpaid	107	14.7%	93
Ukupno	275	-2.5%	282

Internet

Razvoj optičke mreže kao i kupovina i pripajanje privrednih subjekata u 2015. godini uslovalo je povećanje ukupnog broja korisnika Interneta za 73%, sa 6,308 korisnika na kraju 2014. godine na 10,923 korisnika na kraju 2015. godine.

Ukupan broj korisnika interneta

U hiljadama	2015.	Stopa rasta	2014.
Wimax internet	3.7	-41.8%	6.3
Kablovski internet	7.3	-	0
Ukupno	10.9	73.2%	6.3

Tržišno učešće korisnika Interneta na kraju decembra 2015. godine iznosi 11.25%, prema definiciji Agencije za telekomunikacije.

Multimedija

Od jula 2015. godine povezano pravno lice mtel je počelo sa pružanjem televizijskog servisa i do kraja 2015. godine ostvario je tržišno učešće od 8,01%. Ukupan broj korisnika televizije na dan 31. decembra 2015. godine iznosi 16,5 hiljada.

„Telus“ a.d. Beograd

Pored Matičnog društva, Telekom Srbija, i JP Pošta Srbija, kao najvećih kupaca na tržištu, Telus je naročito u periodu od 2010. godine počeo značajnije da se razvija na tržištu usluga održavanja higijene.

Usluge obezbeđenja se pretežno pružaju Matičnom društvu i JP Pošta Srbija.

U postupcima javnih nabavki, dobijeni su poslovi, između ostalog, sa JP PTT saobraćaja Srbija, Agencijom za kontrolu letenja Srbije i Crne Gore, GO Novi Beograd, GO Savski Venac, JKP Beogradske Elektrane, Drinsko-limske HE, Republičkim geodetskim zavodom, Elektrodistibucijama Šabac, Kraljevo, Valjevo, Lazarevac, Užice, Novi Pazar, Loznica i ekspozitura Ministarstva Finansija - Uprave za Trezor i Poreske Uprave, EMS.

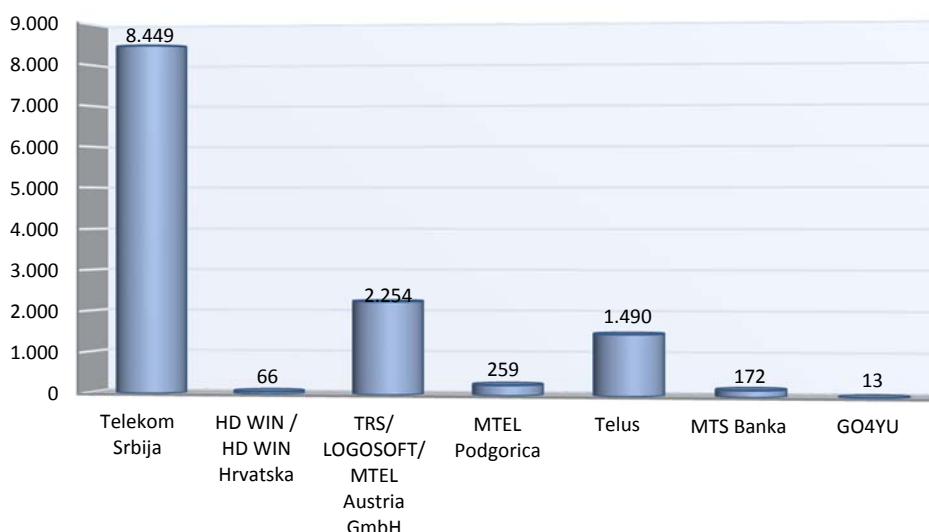
Takođe, na osnovu sprovedenih internih procedura nabavke korisnika usluga, zaključeni su ugovori sa: DDOR Novi Sad, Delta Generali osiguranje a.d.o., Piraeus banka a.d., Alfa banka a.d., Oportunity banka a.d., ekspoziture Dunav Osiguranja a.d.o.

ZAPOSLENI**MATIČNO DRUŠTVO I POVEZANA PRAVNA LICA**

Upravljanje i razvoj ljudskih resursa su među najznačajnijim ciljevima i zadacima Telekoma Srbija. Briga o zaposlenima podrazumeva brigu o ukupnom zadovoljstvu zaposlenih, jačanju njihove motivacije i osećaja pripadnosti Društvu. Telekom Srbija uvek nastoji da za svoje zaposlene obezbedi bolju budućnost, adekvatne uslove rada, ravnopravni tretman zaposlenih, zaštitu na radu, zdravstvenu zaštitu i mogućnost daljeg usavršavanja i obrazovanja.

Ukupan broj zaposlenih u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima iznosi 12.703, uzimajući u obzir i zaposlene kojima miruje radni odnos (30 na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica). Od navedenog broja, najveći procenat se odnosi na Telekom Srbija (66,51%), 17,74% na Mtel, 11,73% na Telus, 2,04% na mtel, 1,35% na mts banka, 0,52% na HD-WIN, dok se 0,1% odnosi na zavisno društvo GO4YU.

Zbog prirode posla, 8 zaposlenih iz Telekoma Srbija upućeno je u u povezana pravna lica i zbog toga su prikazani u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima. Ukupan broj zaposlenih u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima na dan 31. decembra 2015. prikazan je na grafikonu

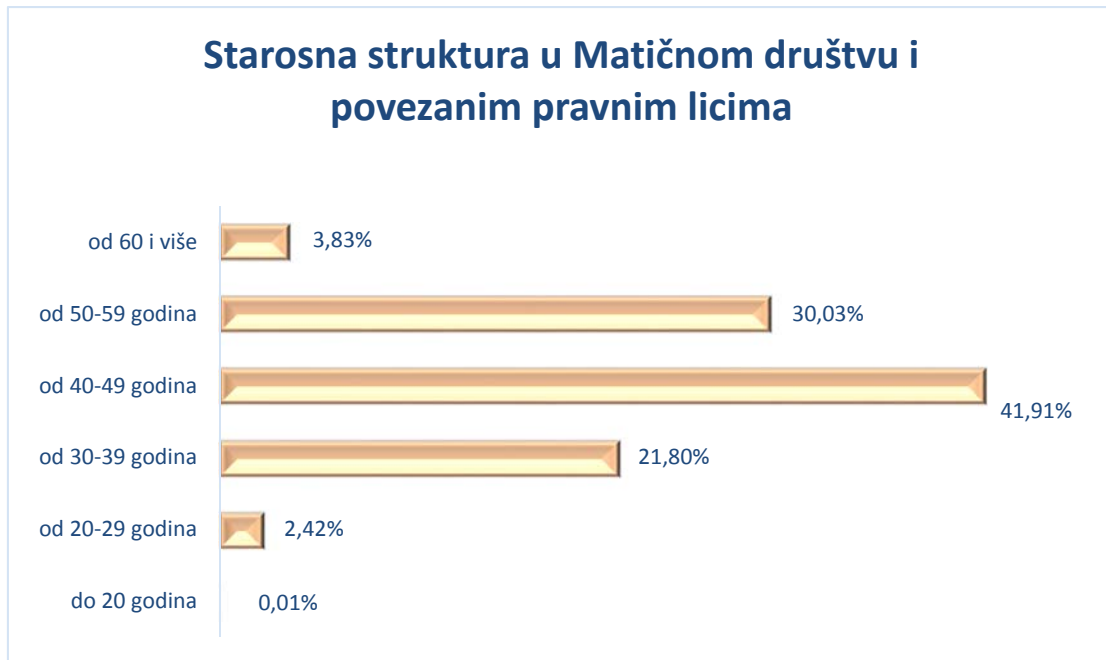
Pored zaposlenih na određeno i neodređeno vreme u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima, na osnovu različitih ugovora o angažovanju van radnog odnosa (privremeni i povremeni poslovi, zastupanje i posredovanje) angažovano je ukupno 2.166 lica, od čega je najveći broj u Telekomu Srbija (47,92%), u Telusu 39,66%, 7,02% u Mtel-u, 3,32% u HDWIN, 1,75% u mtel-u, u mts Banci 0,28%, dok je 0,05% angažovano u G04YU.

Posmatrajući obrazovnu strukturu zaposlenih u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima, uočava se najveće učešće zaposlenih sa srednjom stručnom spremom 63,73%, zatim sa visokom stručnom spremom 28,37% gde su u ukupan broj uključeni i specijalisti, magistri i doktori nauka.

Najmanje su zastupljeni zaposleni sa višom stručnom spremom 7,9%.

Što se tiče starosne strukture zaposlenih u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima, uočava se najveće učešće zaposlenih starosti između 40 i 49 godina (41,91%), zatim od 50 do 59 godina starosti (30,03%), od 30 do 39 godina (21,8%), sa 60 i više godina (3,83%), od 20 do 29 godina (2,42%), dok je zaposlenih starosti do 20 godina 0,01%.

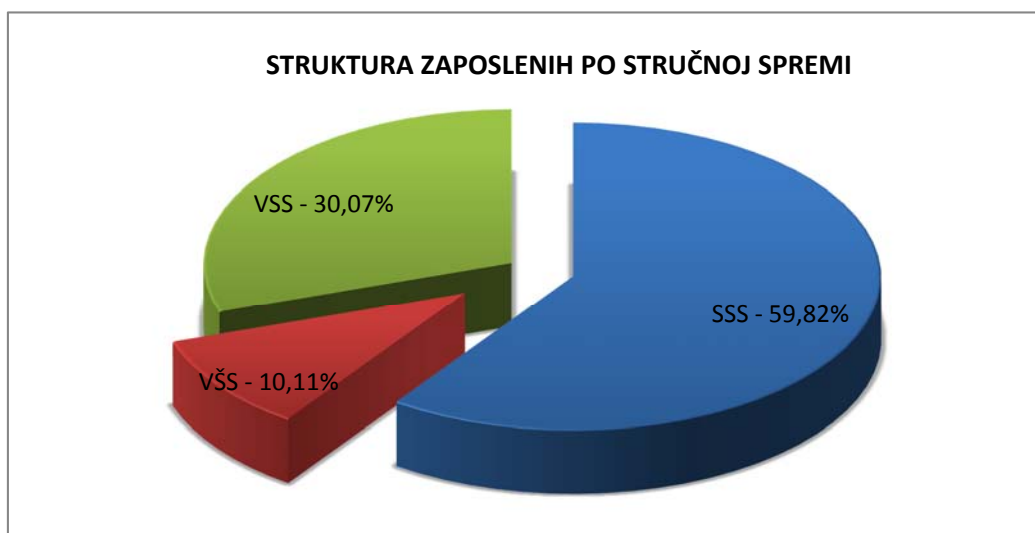

„Telekom Srbija“ a.d., Beograd

U Društvu je na dan 31. decembra 2015. godine bilo ukupno 8.449 zaposlenih. Od navedenog broja, a zbog prirode posla, 8 zaposlenih je privremeno upućeno na rad u druga zavisna društva.

Pored navedenog broja, na dan 31. decembra 2015. godine angažovano je 1.038 lica van radnog odnosa posredstvom agencije za zapošljavanje (lizing radne snage).

Grafikon predstavlja obrazovnu strukturu zaposlenih u radnom odnosu (bez zaposlenih kojima miruje radni odnos)

Posmatrajući obrazovnu strukturu zaposlenih na nivou Društva, primećuje se najveće učešće zaposlenih sa srednjom stručnom spremom (59,82%), slede zaposleni sa visokom stručnom spremom (30,07%), dok je najmanje učešće zaposlenih sa višom stručnom spremom (10,11%).

Što se tiče starosne strukture zaposlenih, najveći procenat zaposlenih je starosne dobi od 40 do 49 godina (43,19%), slede zaposleni starosti između 50 i 59 godina (31,68%), od 30 do 39 godina starosti (19,83%), sa 60 godina i više (4,09%) i najmanje je učešće zaposlenih od 1,20% starosne dobi od 20 do 29 godina.

Grafikon predstavlja starosnu strukturu zaposlenih

Novi projekat Direkcije za ljudske resurse – Procena radnog učinka i transformacija korporativne kulture

U toku 2015. godine, na osnovu Strateškog poslovnog plana za period 2014-2016. godine, u saradnji sa konsultantom realizovan je projekat „Model upravljanja radnim učinkom zaposlenih i transformacija korporativne kulture“. Projektom je započet proces uvođenja Performance management-a kao novog sistema upravljanja radnim učinkom, sa ciljem da se unaprede performanse i kompetencije zaposlenih, uvede transparentan i pravedniji sistem nagrađivanja (sistem plata i beneficija) zasnovan na objektivnim pokazateljima uspešnosti i time stvore osnove za procese upravljanja talentima i znanjem u budućem periodu. Projektom je, s druge strane, započet proces transformacije korporativne kulture, prioritarno kroz procenu postojeće korporativne kulture, definisanje novih korporativnih vrednosti kao i ambicija nove, željene kulture. Cilj transformacije korporativne kulture usmeren je ka definisanju novih korporativnih ponašanja neophodnih za stvaranje odgovarajućeg organizacionog konteksta za implementaciju novih vrednosti i postizanje strateških ciljeva Društva, uz istovremeno prevazilaženje otpora promenama.

OBRAZOVANJE

Eksterne edukacije u zemlji i inostranstvu

U toku 2015. godine, na eksterne edukacije u zemlji i inostranstvu upućeno je ukupno 2.125 polaznika, koji su na edukacijama proveli ukupno 6.841 dana, što iznosi približno 3,21 dana po korisniku.

Eksterne edukacije u zemlji pohađalo je 1.066 korisnika, od čega je na referentne seminare upućeno 186 polaznika, na stručne obuke i seminare 441, obuke obavezne po zakonu 18, na obuke iz poslovnih veština 176, teambuilding 227 i obuke iz opštih znanja i veština 18 polaznika. Polaznici su na edukacijama u zemlji proveli 2.757 dana, što iznosi 2,58 dana po polazniku.

Saglasno zaključenom ugovoru o pružanju nastave iz engleskog jezika sa eksternom školom – Zadužbina Ilije M. Kolarca, u 2015. godini realizovana je nastava iz engleskog jezika za 35 polaznika grupne nastave i 40 polaznika individualne nastave, koji su na usavršavanju proveli ukupno 298 dana, što iznosi 3,97 dana po polazniku.

Na obrazovne događaje u inostranstvu upućeno je ukupno 304 polaznika, od kojih je 226 pohađalo konferencije, kongrese i seminare, 32 je upućeno na obuke za rad sa opremom po osnovu zaključenih ugovora sa dobavljačima opreme i usluga, 25 je pohađalo forume, 15 stručne obuke i radionice i 6 sajmove. Polaznici su na putovanjima u inostranstvu proveli 1.418 dana, što iznosi 4,66 dana po korisniku.

Sa zaposlenima koji se upućuju na različite vrste obuka u zemlji i inostranstvu zaključuju se ugovori sa obavezom ostanka u Društvu na 14, odnosno 24 meseca, tako da broj polaznika kojima traje ugovorna obaveza na dan 31. decembra 2015. godine iznosi 858 (838 ugovora za obuke realizovane u zemlji i 20 ugovora za obuke u inostranstvu po osnovu ugovora sa dobavljačima koje su realizovane u inostranstvu). Od navedenog, u 2015. godini ukupno ima 635 korisnika aktivnih ugovora, od čega 616 u zemlji i 19 u inostranstvu.

Korisnici obuka po zaključenim ugovorima sa dobavljačima (sa i bez obavezivanja) u 2015. godini, njih 680 su na obukama u zemlji proveli 2.368 dana, što iznosi 3,48 dana po polazniku, dok su korisnici obuka po istom osnovu u inostranstvu, njih 32 proveli 150 dana, što iznosi 4,69 dana po polazniku. Korisnici obuka po zaključenim ugovorima sa dobavljačima njih 712 ukupno su proveli 2.518 dana na obukama, što iznosi 3,54 dana po polazniku.

Interne edukacije

U organizaciji Trening centra Direkcije za ljudske resurse, tokom 2015. godine, kroz programe interne edukacije prošlo je ukupno 794 polaznika, koji su na internim edukacijama proveli 2.923,3 dana, što iznosi 3,7 dana po polazniku.

Internim stručnim edukacijama prisustvovalo je 446 polaznika, treninzima iz poslovnih veština 204 polaznika, dok je internom nastavom engleskog jezika obuhvaćeno 78 korisnika (56 - grupna nastava zaposlenih i 22 - individualna nastava sa direktorima sektora).

Takođe, u 2015. godini realizovan je prvi interni teambuilding program u kojem je učestvovalo 66 polaznika iz Društva.

Ukupan broj korisnika internih i eksternih edukacija u zemlji i inostranstvu iznosi 2.919 polaznika, koji su na edukacijama proveli ukupno 9.764,3 dana, što iznosi približno 3,34 dana po korisniku.

Školovanje

Sa zaposlenima koji se upućuju na dodatno školovanje zaključuju se ugovori kojim se regulišu međusobna prava i obaveze tokom trajanja studija i u periodu ugovornog obavezivanja, tako da broj aktivnih ugovora o školovanju na dan 31. decembra 2015. godine iznosi 32 (4 za strukovne studije I stepena, 6 za akademske studije I stepena, 5 master studija, 5 strukovnih studija II stepena, 6 MBA studija i 6 magistarskih, doktorskih i specijalističkih akademskih). Od navedenog, u 2015. godini odobreno je 14 novih školovanja, i to: 2 za strukovne studije I stepena, 6 za akademske studije I stepena, 3 za specijalističke strukovne studije, 2 master studije, 1 EMBA studije, zatim raskinuto je 3 ugovora i završeno je 13 odobrenih studija.

Licence, sertifikati, članarine

Društvo je u 2015. godini finansiralo različite vrste licenci, sertifikata, stručnih ispita i učlanjenja za ukupno 663 korisnika, i to: obnova članarine Inženjerskoj komori Srbije za licence odgovornog projektanta i odgovornog izvođača radova za 520 korisnika, sticanje novih licenci za 16 korisnika, stručni ispiti za 9 korisnika, sticanje CISCO i drugih stručnih sertifikata za 40 korisnika, resertifikacija GIAC sertifikata za 2 korisnika, PMI članarina za 32 korisnika, resertifikacija PMP sertifikata za 4 korisnika, članarina International Institut of Business Analysis za 7 korisnika, članarina Udruženju internih revizora za 6 korisnika, članarina Savezu računovođa i revizora za 21 korisnika, članarina Komori ovlašćenih revizora za 1 korisnika, članarina Udruženju novinara Srbije za 1 korisnika i stručni ispit iz oblasti transporta opasnog tereta i zaštite od požara za 4 korisnika.

Stručne prakse

Tokom 2015. godine stručnu praksu u Društvu obavilo je 111 studenata. Na osnovu potpisanog Sporazuma o saradnji sa Ministarstvom omladine i sporta, Društvo je omogućilo realizaciju projekta letnje prakse za 3 stipendista Fonda za mlade. U cilju realizacije stručne prakse na Regijama, potpisan je Ugovor o saradnji sa Univerzitetom u Novom Sadu i Univerzitetom u Nišu.

REGRUTOVANJE I SELEKCIJA

Tokom 2015. godine u Društvu je angažovano 194 eksternih kandidata, od ukupno 837 kandidata koji su obuhvaćeni selekcionim postupkom (najveći

procenat angažovanja odnosi se na poslove sa visokom stopom fluktuacije – operaterski poslovi i poslovi prodaje). Po osnovu internih oglasa realizovano je raspoređivanje 21 zaposlenog na osnovu obavljenih internih selekcija sa 76 zaposlenih. Od 25 odabranih kandidata, realizovano je raspoređivanje 21 kandidata (76%).

BENEFICIJE ZAPOSLENIH

Sprovođenje politike materijalne, socijalne i zdravstvene zaštite zaposlenih

Jubilarne nagrade – U skladu sa Kolektivnim ugovorom Društva isplata jubilarnih nagrada vrši se zaposlenima i bivšim zaposlenima, koji u periodu od 02.06. prethodne godine do 01.06. tekuće godine navršavaju:

- 10 godina neprekidnog rada u Telekomu Srbija;
- 20 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije;
- 30 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije;
- 40 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije.

Izuzetno od navedenog, u 2015. godini isplaćene su jubilarne nagrade i zaposlenima koji su od 2. juna 2014. godine do dana stupanja na snagu Kolektivnog ugovora Društva odnosno do 27. januara 2015. godine navršili 35 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije, po osnovu prethodnog Kolektivnog ugovora.

Osnov za isplatu jubilarnih nagrada predstavlja prosečno isplaćena bruto zarada u Društvu za mesec jun za zaposlene koji ostvaruju 20 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije, odnosno $\frac{1}{2}$ prosečno isplaćene bruto zarade za 10 godina, 2 prosečno isplaćene bruto zarade za 30 godina i 3 prosečno isplaćene bruto zarade za 40 godina (odnosno 35 godina po prethodnom KU).

U 2015. godini izvršena je isplata za 946 lica.

Program kolektivnog osiguranja – Svi zaposleni u Društvu osigurani su od posledica nesrećnog slučaja (nezgoda), težih bolesti i hirurških intervencija na radu i van rada (24 časa), uz dodatno osiguranje zaposlenih, koji su raspoređeni na radna mesta sa povećanim rizikom.

Program se sprovodi na osnovu ugovora/polisa osiguranja koje je Društvo za 2015. godinu zaključilo sa osiguravajućim društvima:

- za period od 1. januara do 30. aprila 2015. godine DDOR Novi Sad a.d.o. od posledica nesrećnog slučaja (nezgoda) i Delta generali osiguranje a.d.o. za slučaj težih bolesti i hirurških intervencija,

- za period od 1. maja do 31. decembra 2015. godine Delta generali osiguranje a.d.o. od posledica nesrećnog slučaja (nezgoda) i za slučaj težih bolesti i hirurških intervencija.

U toku 2015. godine podneto je ukupno 306 prijava, od čega je od strane osiguravajućih društava pozitivno rešeno i izvršena isplata osiguranih suma za 106 prijava zaposlenih i članova uže porodice zaposlenih, dok je negativno rešeno 200 prijava.

Program dobrovoljnog penzijskog osiguranja – Svim zaposlenima u Društvu obezbeđene su redovne mesečne uplate na ime penzijskog doprinosa za dobrovoljno penzijsko osiguranje. Program je sproveden na osnovu ugovora o penzijskim planovima koje je Društvo, počev od 2007. godine, zaključilo sa akcionarskim društvima za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima Delta generali a.d. i Dunav a.d.

Program dodele solidarne pomoći i drugih vrsta pomoći – U skladu sa internim aktima Društva, kojima je regulisana oblast dodele solidarne i drugih vrsta pomoći, Društvo je po svim osnovima za odobravanje prava u 2015. godini izvršilo isplatu ukupno 383 solidarnih pomoći zaposlenima i članovima uže porodice zaposlenih.

Program pomoći u rešavanju stambenih potreba zaposlenih – U skladu sa internim aktima Društva, kojima je regulisana oblast dodele stambenih zajmova zaposlenima u Društvu, zaključeno je 22 ugovora o stambenim zajmovima.

Specijalistički pregledi, zdravstvena rehabilitacija i rekreacija - U cilju prevencije i poboljšanja zdravstvenog stanja zaposlenih, Društvo je organizovalo specijalističke lekarske preglede za 1.653 zaposlenih, kao i zdravstvenu rehabilitaciju za 346 zaposlenih i rekreaciju za ukupno 168 zaposlenih.

Poklon za 8. mart – Povodom 8. Marta, Dana žena, u 2015. godini, u skladu sa internim aktima, Društvo je odobrilo pravo na jednokratnu isplatu sredstava – poklona za žene, zaposlene/angažovane van radnog odnosa.

Poklon za decu zaposlenih povodom Nove 2015. godine – Društvo je u 2015. godini odobrilo pravo na jednokratnu isplatu sredstava – poklona zaposlenima/licima, angažovanim van radnog odnosa, za kupovinu novogodišnjih paketića za decu, uzrasta do 10 godina, povodom Nove 2015. godine.

SPROVOĐENJE POLITIKE HARMONIZACIJE ODNOSA SA ZAPOSLENIMA

Svim zaposlenima u Društvu na raspolaganju su stručni timovi pravnika, psihologa i socijalnih radnika u vidu radno-pravnog i psihološkog savetovališta. U toku 2015. godine na internom sajtu objavljeni su tekstovi – kratke stručne teme i aktuelnosti iz domena radnog prava, i kontinuirano su se zaposlenima dostavljali odgovori na zahteve i pitanja putem *e-mail*-a i obaveštavani su telefonskim putem u okviru Radno-pravnog savetovališta. U okviru psihološkog savetovališta, u toku 2015. godine, realizovano je 40 zahteva zaposlenih, dok su na internom portalu, u okviru rubrike Psihološko savetovalište, objavljena 24 teksta.

SPROVOĐENJE POLITIKE INTERNOG INFORMISANJA ZAPOSLENIH

Sprovođenje politike internog informisanja zaposlenih predstavlja program stalnog, tačnog i blagovremenog informisanja zaposlenih putem intraneta i kompanijskog Newsletter-a. Intranet podrazumeva redovno i kontinuirano pripremanje, obrađivanje i objavljivanje informacija na internom sajtu Moj Portal. Informacije koje se plasiraju razvrstane su po kategorijama: *ad hoc* informacije - koje se tiču važnih obaveštenja iz oblasti ljudskih resursa (prava zaposlenih), obaveštenja o aktuelnim dešavanjima u kompaniji - koje se plasiraju svakodnevno, kao i informacije koje se plasiraju na mesečnom nivou (Aktuelnosti iz oblasti kulture i sporta, telekomunikacija u zemlji i inostranstvu, rubrika Preporučujemo da posetite, Svet, Znameniti Srbi, Misli velikih ljudi, Psihološko savetovalište, Radno-pravno savetovalište, Funny press clipping, Testovi iz nemačkog i engleskog jezika i Nove tehnologije).

U 2015. godini registrovano je ukupno 2.235.959 poseta sajtu, izvršeno prosleđivanje kompanijskog Newsletter-a (ukupno 12 brojeva), sa najnovijim

vestima iz zavisnih društava, prezentacijom novih usluga i aktuelnih dešavanja u oblasti kulture i telekomunikacija, i objavljeno je sedam službenih listova.

„Telekomunikacije Republike Srpske“ a.d. Banja Luka

Ukupan broj zaposlenih Mtel-a na dan 31.12.2015. godine iznosi 2.254 radnika. Posmatrajući kvalifikacionu strukturu zaposlenih (bez zaposlenih kojima miruje radni odnos), najveće učešće imaju zaposleni sa srednjom stručnom spremom (59,7%% ili 1.343 radnika) i zaposleni sa visokom stručnom spremom 29,2% ili 657 radnika.

Po starosnoj strukturi, najveće učešće u ukupnom broju zaposlenih ima starosna dob 41–50 godina sa 38,04% učešća, kao i starosna dob 51-60 godina sa 26,36% učešća.

Stavljajući fokus na važnost adekvatnog upravljanja zaposlenima, organizovane su obuke koje su omogućile: unapređenje poslovnih procesa, bolju timsku saradnju, ličnu i poslovnu nadgradnju zaposlenih, kao i kreiranje efikasnog i produktivnog poslovnog okruženja. Razvijanjem ovih kompetencija Mtel pokazuje svoju doslednost u nameri da bude lider u okruženju, kada je u pitanju praćenje i implementiranje savremenih trendova pozitivne prakse u oblasti poslovanja.

U 2015. godini su izmedju ostalog organizovana dva Team building-a za zaposlene, interni programi obuka u cilju prilagođavanja potrebama tržišta kao i elektronske obuke (LMS), sertifikovanja zaposlenih u Logosoft Edukacionom centru.

Društvo za telekomunikacije „mtel“ DOO Podgorica

Prilikom osnivanja mtel-a, aprila 2007. godine, zasnivanje radnog odnosa je sprovedeno putem javnog oglašavanja preko Zavoda za zapošljavanje ili sporazumom o preuzimanju. Formirana je kadrovska baza podataka zaposlenih u Društvu i personalna dosijea. Pored navedenog sproveden je postupak prijave svih zaposlenih Fondovima za zdravstveno i penzijsko-invalidsko osiguranje i obezbeđena je kadrovska baza podataka kroz Navision aplikaciju. Izvršeno je kolektivno osiguranje zaposlenih.

Zaposleni koji su zasnovali radni odnos na poslovima koji podrazumijevaju rad pod posebnim uslovima rada, utvrđenih Pravilnikom o bezbednosti i zaštiti na radu, odradili su sistematske lekarske preglede za utvrđivanje posebne

zdravstvene sposobnosti. Sproveden je i postupak ućlanjenja u Uniju poslodavaca Crne Gore.

Pored navedenog, 2011. godine je potpisan Kolektivni ugovor između poslodavca i reprezentativne organizacije Sindikata.

Pored navedenog, zapoćet je i realizovan posao oko Manage services, kojim je od 1. februara 2015. godine 34 zaposlenih iz Sektora tehnike i 2 iz Sektora za marketing, prodaju i brigu o korisnicima prešlo na rad u Ericsson.

Broj zaposlenih u mtel-u na dan 31. decembra 2015. godine je 259, van radnog odnosa je angažovano 7 lica, a preko Agencije za ustupanje zaposlenih Gi group, angažovano je 31 lice.

Po kvalifikacionoj strukturi u mtel-u najveće je ućešće srednje stručne spreme 56,98% ili 147 zaposlenih, dok visoka stručna sprema ućestvuje sa 32,17% ili 83 zaposlenih.

Po starosnoj strukturi najveće ućešće u ukupnom broju zaposlenih ima starosna dob 30-39 godina sa 53,87% ućešća, odnosno 139 zaposlenih, kao i starosna dob od 40-49 godina sa 24,80 % ili 64 zaposlenih.

Nakon sprovedenog postupka restrukturiranja-pripajanjem Elta-Mont d.o.o. Nikšić, FiberNet d.o.o. Podgorica, Cabling d.o.o. Budva i Media Net d.o.o. Podgorica, izvršeno je regulisanje radno-pravnog statusa zaposlenih iz navedenih društava, na 1. oktobar 2015. godine.

„Telus“ a.d. Beograd

Politika Telusa prema zaposlenima uslovljena je, pre svega, tržišnim uslovima, ali pri tom potpuno posvećena poštovanju visokih standarda, postavljenih od strane osnivaća.

Prava i obaveze zaposlenih regulisane su Kolektivnim ugovorom od 29. januara 2015. godine, kojima su zaposlenima garantovana veća prava od prava predviđenih zakonom (uvećanje za noćni rad, broj dana godišnjeg odmora, plaćeno odsustvo, veći procenat uvećanja zarade za minuli rad, otpremninu u slučaju proglašenja tehnološkim viškom i sl.).

Ukupan broj zaposlenih u radnom odnosu uključujući i zaposlene kojima miruje radni odnos, na dan 31.12.2015. iznosio je 1.490.

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „HD-WIN“ d.o.o., BEOGRAD

HD WIN Beograd na kraju 2015. godine broji 53 zaposlena i 59 lica angažovanih van radnog odnosa (tehnik, komentatori i produkcija), a HD WIN Arenasport Zagreb broji 13 zaposlenih i 13 lica angažovanih van radnog odnosa.

I pored visoke tehničke i tehnološke opremljenosti same televizije i automatizovanog sistema za emitovanje, poseban akcenat u poslovanju stavlja se na sveukupnom zadovoljstvu zaposlenih, njihovog osećaja pripadnosti televiziji, motivaciji i usavršavanjem u poslu koji obavljaju. HD-WIN nastoji da obezbedi sigurne i adekvatne uslove za rad, zdravstvenu i ličnu zaštitu na radu, ravnopravnost svih zaposlenih, kao i mogućnost daljeg usavršavanja i obrazovanja.

Nakon pristupanja HD-WIN-a Matičnom društvu, izvršena je reorganizacija i sistematizacija celokupnog proizvodnog procesa unutar firme i postavljeni standardi poslovanja. Svi zaposleni u Društvu su osigurani od posledica nesrećnog slučaja (nezgoda) i težih bolesti i hirurških intervencija na radu i van rada (24 sata). Ovaj program se sprovodi na osnovu Ugovora/polisa osiguranja sa Generali Osiguranjem.

IZVEŠTAJ O KORPORATIVNOJ DRUŠTVENOJ ODGOVORNOSTI

Korisnik je u centru, pokretač je zajednica

U skladu sa osnovnim opredeljenjem Društva da obogaćuje iskustvo korisnika ponudom usluga zasnovanih na savremenim tehnologijama, u središtu društveno odgovornih aktivnosti u protekloj godini bilo je promovisanje pozitivnih i bezbednih načina korišćenja tih usluga. Ta uloga, započeta veoma uspešnom inicijativom u cilju podizanja svesti o pravilnoj upotrebi mobilnog telefona tokom vožnje pod nazivom „Kada voziš, parkiraj telefon!“, u 2015. je proširena edukativnom kampanjom „Biraš kako komuniciraš“ u kojoj se korisnici savetuju na koji način mogu da smanje izloženost uticaju elektromagnetnog zračenja kao neminovne posledice korišćenja mobilnih tehnologija.

Negujući odgovoran odnos prema svakom pojedinom korisniku svojih usluga, Telekom Srbija istovremeno ostaje dosledan svojoj ulozi pouzdanog korporativnog partnera široj zajednici u kojoj posluje. Tako je samo u proteklih godinu dana, Društvo podržalo 78 projekata u lokalnoj zajednici, od čega najviše u oblasti obrazovanja i zdravstva, što je u skladu sa istraživanjima koja se sprovode i koja pokazuju da građani upravo u tim oblastima očekuju njeno najveće angažovanje. Stvarajući mrežu pouzdanih i odgovornih partnera, Društvo uvek vodi računa o ravnomernom razvoju i, budući da posluje u celom regionu, mora i da bude posebno osetljivo na istovetan tretman lokalnih zajednica kada se radi o podizanju životnih uslova i stvaranja preduslova za njihov kontinuirani napredak.

Društveno odgovorno delovanje Društva, kako je predviđeno strateškim dokumentom za period do 2016. godine, oslanja se na smernice Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj i Globalnog dogovora Ujedinjenih nacija. U tom kontekstu, Telekom Srbija posvećeno pokreće i podržava inicijative usmerene ka poboljšanju sopstvenog delovanja, kao i delovanja svojih partnera, u oblastima zaštite potrošača, poštovanja anti-korupcijskih principa i zaštite životne sredine. Pored preporuka međunarodnih institucija, uzete su u obzir i smernice iz programa Republike Srbije, posvećene održivom razvoju i zaštiti životne sredine. Vrednosti za koje se zalaže i samo delovanje u ovoj oblasti, Društvo promoviše i putem mreže partnerskih organizacija okupljenih u Forumu za odgovorno poslovanje – vodećeg domaćeg udruženja posvećenog promociji dobre prakse u poslovnom sektoru.

U 2015. godini, kao i prethodnih, Mtel je nastavio da neguje stara prijateljstva, stvara nova, kao i da gradi nove staze za buduće veze sa društvom u kojem posluje. Godinu 2015. obeležili su veliki projekti koji su posvećeni humanosti, mladima, znanju, kulturi. Mtel je nastojao da u projekte integriše što više pozitivnih aspekata i institucija, kako bi podstakao i druge da uključivanjem u akcije kompanije, postanu promoteri pokretanja pozitivnih promena. Tokom godine, Mtel je organizovao, podržao i bio prijatelji raznih manifestacija, konferencija, humanitarnih organizacija i akcija, kao i naučnih, kulturnih i sportskih događaja širom BiH.

Društvo mtel smatra da je od vitalnog interesa napredak svih segmenata društvene zajednice u okviru koje posluje, zbog čega je društveno odgovorno poslovanje značajan deo njegove korporativne strategije. Visoki etički principi, pouzdanost, posvećenost radu i rezultatima, poštovanje drugih i transparentna saradnja sa svim činiocima društva, odlika je poslovanja koje je usmereno na dobrobit čitave zajednice.

„Kada voziš, parkiraj telefon!“

Prema istraživanju koje je agencija GfK sproveda krajem 2015. godine, Telekom Srbija se nalazi na vrhu liste društveno odgovornih preduzeća u Srbiji. Razlog za to su svakako i rezultati kampanje „Kada voziš, parkiraj telefon!“ koju 50% građana, i posle dve godine od njenog lansiranja, prepoznaje na prvo pominjanje, i koja je, uz ostale projekte, donela Društvu Nacionalnu nagradu za društveno odgovorno poslovanje koju dodeljuje Privredna komora Srbije u kategoriji velikih i srednjih privrednih društava u aprilu 2015.

U okviru kampanje „Kada voziš, parkiraj telefon!“ Telekom Srbija je razvio i Android aplikaciju namenjenu vozačima, pre svega mladima koji su najčešći korisnici pametnih mobilnih telefona, a ujedno i najrizičnija kategorija vozača. U saradnji sa Upravom saobraćajne policije MUP-a Srbije i Srpskim komitetom za bezbednost saobraćaja Društvo je na ovaj način želelo da dodatno skrene pažnju na bezbednu upotrebu mobilnih telefona tokom vožnje, kao i da korisnicima pametnih telefona omogući još jedan način na koji mogu da odgovorno upotrebljavaju mobilni telefon.

Istom temom bavilo se i zavisno društvo Mtel, koje je bilo partner velike kampanje „Ne kucaj da se ne bi zakucao“, za podizanje svesti vozača o opasnostima korišćenja mobilnih uređaja tokom vožnje.

„Biraš kako komuniciraš“

Telekom Srbija, u saradnji sa Elektrotehničkim fakultetom Univerziteta u Beogradu i pod pokroviteljstvom Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija, pokrenuo je društveno odgovornu kampanju „Biraš kako komuniciraš“, u kojoj se korisnici mobilne telefonije savetuju na koji način mogu da smanje izloženost elektromagnetnom zračenju.

Za potrebe kampanje pokrenut je mikrosajt www.kakokomuniciras.rs na kojem se, pored saveta o pravilnoj upotrebi mobilnih uređaja, nalaze osnovne informacije o izvorima elektromagnetnog zračenja, načinu funkcionisanja mobilnih mreža i zakonskim okvirima u ovoj oblasti. U Srbiji ima više od 10 miliona korisnika mobilne telefonije i osnovna ideja kampanje jeste da se svi oni upoznaju sa time kako radi mobilna mreža i kako da smanje svoju izloženost elektromagnetnom zračenju kao neminovne posledice korišćenja mobilnih uređaja. Kako se savremeni život ne može zamisliti bez mnogih uređaja koji rade pomoću elektromagnetnih talasa, a među njima su i mobilni telefoni, cilj projekta je upoznavanje javnosti sa izvorima elektromagnetnog zračenja, kao i načinima njegovog smanjenja pravilnom upotrebom samih uređaja.

Telekom Srbija ovim projektom zapravo nastavlja da edukuje svoje korisnike, nastojeći da kod njih podstakne svest o odgovornom korišćenju uređaja i usluga koje im Društvo pruža. Posetiocima mikrosajta dostupne su informacije o dodatnim merama koje Društvo preduzima u ovoj oblasti vodeći računa o zaštiti životne sredine i svim zakonskim propisima. www.kakokomuniciras.rs sadrži i osnovne nalaze istraživačkog projekta „Lexnet“, organizovanog pod pokroviteljstvom Evropske unije, a u čijem radu su iz Srbije učestvovali predstavnici Telekoma Srbija i Elektrotehničkog fakulteta.

„Grad priča“

Dugoročni projekat „Grad priča“ pokrenut je pre dve godine sa osnovnom idejom da se lokalne samouprave i gradske turističke organizacije podstaknu na

upotrebu savremenih tehnologija kako bi potencijalnim posetiocima na moderan i inovativan način predstavili svoj grad i njegovu kulturno istorijsku baštinu.

Kao Društvo koje pruža širok dijapazon telekomunikacionih usluga, a potom i kao pouzdan partner u lokalnoj zajednici, Telekom Srbija je pokrenuo ovaj projekat kako bi u većim gradovima u Srbiji posetioci imali brži i zanimljiviji pristup njihovim znamenitostima i spomenicima. Tako su razvijene mobilne aplikacije koje na veoma atraktivan način predstavljaju najznačajnije kulturno-istorijske objekte Beograda, Novog Sada i Sremskih Karlovaca, kao i u Niša. Telekom Srbija je u 2015. godini, u saradnji sa Gradskom turističkom organizacijom Kragujevca, razvio aplikaciju „Kragujevac priča“, čime je ova stara srpska prestonica ucrtana na mapu „Grada priča“ sa 40 istorijskih znamenitosti predstavljenih na sadržajan i zabavan način. Beogradska aplikacija je, s druge strane, obogaćena novom rutom „Beograd ispod Beograda“ koja sadrži deset novih, podzemnih lokacija koje postaju sve zanimljivije domaćim i stranim posetiocima.

Sve aplikacije u okviru ovog projekta su dostupne na srpskom i engleskom jeziku za „Android“ i „iOS“ platforme. Od pokretanja prve aplikacije „Beograd priča“, u julu 2013, sve aplikacije zajedno preuzete su skoro 60.000 puta.

Peti mts Android™ konkurs

Peti mts Android konkurs za izradu aplikacija za mobilne uređaje u Android™ operativnom sistemu pokrenut je u junu 2015. Od osnivanja, 2011. godine, uspeh konkursa raste i može se meriti entuzijazmom i zainteresovanošću učenika, kao i sve većim brojem kvalitetnih i inovativnih aplikacija. mts Android konkurs je namenjen učenicima gimnazija koje rade prema programu posvećenom talentima na polju matematike i obuhvata šest gimnazija u Srbiji – Matematičku gimnaziju u Beogradu, gimnaziju „Jovan Jovanović Zmaj“ u Novom Sadu, Prvu kragujevačku gimnaziju, Valjevsku gimnaziju, gimnaziju „Bolyai“ u Senti i gimnaziju „Svetozar Marković“ u Nišu.

Uz razvijanje preduzetničkih sposobnosti, poseban motiv za učešće učenika u konkursu predstavljaju svakako i nagrade. Pored putovanja u Barselonu i posete Svetskom kongresu mobilne telefonije za prvoplasirani tim, tablet računara i mobilnih telefona za osvojeno drugo i treće mesto, dodeljuje se i specijalna nagrada pod nazivom „Snaga inovacije – Igor Osmokrović“, za posebno izraženu inovativnost u izradi aplikacija.

U cilju unapređenja nastave i procesa sticanja znanja, Društvo je školama koje učestvuju u konkursu doniralo i sredstva za opremanje kabineta informaciono komunikacionom opremom. Projekat mts Android konkurs uvršten je u selekciju prestižne evropske CSR organizacije, CSR Europe.

Podrška osnivanju Start IT centra

Organizacija SEE ICT izdvaja se kao jedna od najaktivnijih u promociji preduzetništva u Industriji informatičko-komunikacionih tehnologija, kroz pokretanja raznovrsnih programa i projekata, stvarajući tako podsticajno okruženje za razvoj startup zajednice i kulture u Srbiji. Društvo je postalo njihov prvi partner u pokretanju STARTIT centra, novog prostora koji će okupljati stručnjake iz oblasti tehnologije i dizajna, preduzetnike i inovatore koji žele da pokrenu domaći biznis u oblasti tehnologija sa globalnom perspektivom.

Pored *co-working* dela centra u kojem će stalno boraviti oko 50 domaćih startapova, predviđeno je da se u prostorijama centra gotovo svakodnevno organizuju različiti edukativni programi i konferencije koji preduzetnicima treba da pomognu da uspešno pronađu investicije za svoj biznis i da ga potom na adekvatan način ponude tržištu, kako domaćem, tako i međunarodnom.

Telekom Srbija je centar podržao izdvajanjem sredstava za uređenje prostora koji je organizaciji SEE ICT ustupila Opština Savski venac, kao i *in-kind* donacijom uslugâ pristupa internetu i fiksne telefonije. Zamišljeno je, međutim, da to bude samo okvir za mnogo tešnju saradnju u razvijanju programa svakog od partnera ponaosob putem razmene mentorskih i konsultantskih usluga, kao i za pokretanje zajedničkih projekata u ovoj oblasti.

Mihajlo Pupin, realnost koja nas obavezuje

Povodom obeležavanja 80 godina od smrti Mihajla Pupina i jednog veka od prijave njegovih patenata koji se smatraju najznačajnijim u oblasti telekomunikacija, Društvo je nastavilo sa aktivnostima u cilju popularizacije lika i dela velikog naučnika. Nakon podrške za izradu virtuelnog muzeja "Mihajla Pupina" i 3D sajta pomoću kojeg se može obići njegov Zavičajni kompleks u Idvoru, kao i velikog konkursa o Pupinu u kojem su učestvovali osnovci i srednjoškolci, Telekom Srbija priključio se i organizaciji velike interaktivne izložbe "Pupin – od fizičke do duhovne realnosti", postavljene u Istorijskom muzeju Srbije.

I ovaj projekat realizovan je u saradnji sa Obrazovno istraživačkim društvom "Mihajlo Pupin", a pod pokroviteljstvom ministarstva kulture i informisanja.

Jedinstvenom izložbom prikazan je najobimniji presek života i dela velikog naučnika, a posetioци su bili u prilici da se upoznaju i sa nizom nepoznatih činjenica o privatnom životu Mihajla Pupina, kao i sa do sada nepoznatim arhivskim materijalom sa velikim brojem dokumenata, poput tajnog dosijea Američkog istražnog biroa (FBI), koji je premijerno predstavljen srpskoj i svetskoj javnosti. Ono što je postavku činilo posebnom jeste upotreba tehnologije proširene stvarnosti i prostornih instalacija uz pomoć kojih je publika imala priliku da zvukom i slikom zakorači u Pupinov svet. Prvi put u muzeologiji korišćene su i interaktivne AR naočare.

U postavci velike izložbe o Pupinu, najviše su uživali najmlađi za koje su organizovane i školske posete. Škole i obdaništa iz Srbije sa Pupinovim delom bile su u prilici da se upoznaju i u Malom Pozorištu "Duško Radović". Tamo je sezonu 2015. obeležilo prikazivanje kratkog edukativnog filma o velikom naučniku, koji je emitovan pre svake predstave, a koji je poklon Telekoma Srbija najmlađima.

Virtuelni muzej Nikole Tesle

Nakon Virtuelnog muzeja Mihajla Pupina, Društvo je, u saradnji sa udruženjem „Tesla Global Forum“ pokrenulo još jedan jedinstveni internet portal posvećen našem poznatom naučniku i pronalazaču bez kojeg savremeni svet telekomunikacija ne bi postojao – velikom Nikoli Tesli. Ono po čemu se ovaj Virtuelni muzej razlikuje od ostalih foruma, institucija i muzeja koji se bave likom i delom ovog velikana, jeste proverenost i tačnost svih podataka o Tesli kao i ekskluzivni sadržaji o njegovim radovima koji ujedno otkrivaju i njegovu mirovnu, ekološku i filantropsku misao koja je često nedovoljno izučavana i isticana.

Virtuelni muzej Nikole Tesle koncipiran je kao sveobuhvatni vodič kroz Teslin život i nasleđe. Na ovoj jedinstvenoj onlajn platformi prikazana je i Teslina mreža, kao pregled svih udruženja širom sveta koja se bave njegovim delom. Mišljenja mnogih Nobelovaca, akademika, stručnjaka UNESCO-a, Mense, naučne zajednice i civilnog društva o Tesli dostupna su sada na jednom mestu.

Uz podršku Društva, naučni direktori Tesla Global Forum, uz pomoć brojnih saradnika, od eksperata do studenata elektrotehnike, nastaviće da razvijaju i unapređuju Virtuelni muzej Nikole Tesle. Muzej se može posetiti na internet

adresi www.tesla.org.rs, a karakteriše ga pristupačan jezik, jednostavna navigacija i elegantan dizajn.

Podrška obrazovanju

Kao velika nacionalna kompanija, Telekom Srbija razvija i neguje čvrste veze sa korisnicima i zajednicom u kojoj posluje. Mladi i obrazovani ljudi predstavljaju veoma važnu kariku u napretku društva i imajući to u vidu, nastojimo da podržimo organizacije i projekte koji dele iste ove vrednosti i omogućavaju učenicima i studentima da lakše i uspešnije stiču znanje i iskustvo koje će im kasnije koristiti u razvoju karijere.

Društvo konstantno ulaže u formalno obrazovanje obezbeđujući sredstva za nabavku IT opreme u cilju unapređenja nastave u školama. Društvo uspešno saraduje sa Matematičkom gimnazijom u Beogradu još od 2010. godine. Pored učešća učenika gimnazije u mts Android konkursu, saradnja se ogleda i u podršci za pripreme i učešće učenika na međunarodnim takmičenjima iz matematike, fizike i informatike. Telekom Srbija dao je podršku i Regionalnom centru za mlade talente koji nagrađuje talentovane učenike, dobitnike nagrada iz raznih naučnih disciplina na svetskim prvenstvima, regionalnim takmičenjima i na polju istraživačkih projekata. Kako je jednako važna i podrška neformalnim vidovima obrazovanja, tokom leta su aktivni i matematički kampovi čiju organizaciju Društvo takođe pomaže.

Kada je reč o srednjoškolcima, Telekom Srbija nastoji da postavljanjem inspirativnih zadataka za timove koji učestvuju u programu „Poslovni izazov“ Dostignuća mladih, podstakne mlade da razmišljaju kao budući preduzetnici. Kao odgovorna kompanija, Društvo se trudi da svim učenicima omogući jednake uslove za razvoj i usvajanje znanja, pa su, u tu svrhu, donirana i sredstva za nabavku digitalnog logopedskog seta za potrebe osnovne škole za obrazovanje dece sa smetnjama u razvoju „Radivoj Popović“ iz Zemuna.

Mtel je realizovao projekat Škole 2.0 koji je imao za cilj da što više osnovnih škola u BiH dobije svoj web sajt, kako bi bila kreirana dugoročna društvena vrednost za celokupnu zajednicu. U sklopu projekta, Mtel je svim školama učesnicama obezbedio besplatan hosting i domen na dve godine, kao i mentorsku podršku tokom trajanja akcije, uz laptop uređaje kao nagrade za najbolje sajtove. Rezultat ovog projekta je 60 izrađenih sajtova osnovnih škola u BiH. Šestu godinu

zaredom Mtel je nastavio sa stipendiranjem najboljih studenata elektrotehnike i informacionih tehnologija u BiH, otvorivši novi Konkurs za **m:stipendije**.

Kao kompanija čiji strateški resurs predstavlja visokoobrazovan i obučen kadar, verujući u važnost adekvatnog obrazovanja, mtel kontinuirano doprinosi kvalitetnijem obrazovanju u Crnoj Gori kroz mnogobrojne akcije i saradnju sa osnovnim i srednjim školama, kao i sa visokoškolskim ustanovama. Kako bi pomogli školama da đake lakše uvedu u svet Interneta, doniran je besplatan Internet pristup svim osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori, u periodu od 10 godina. Takođe, i u 2015. godini, najbolji maturanti nikšićke gimnazije za zarađenu diplomu „Luča“ dobili su telefon na poklon.

U skladu sa načelom društva mtel da podržava projekte koji promovišu inovacije i kreativnost, nastavljena je podrška projekta „Fabrika znanja“, koji se održava u okviru „Otvorenih dana nauke“ i predstavlja centralni događaj manifestacije koju već tradicionalno organizuje Ministarstvo nauke Crne Gore. mtel je bio prijatelj izložbe „Dinosaurusi Argentine: džinovi Patagonije“, na kojoj je predstavljeno 25 replika skeleta tih praistorijskih bića u prirodnoj veličini, u halama Jadranskog sajma u Budvi.

Izgradnja Kampusa Mokrogorske škole menadžmenta

Podrška obrazovanju podrazumeva i ulaganja u izgradnju institucija koje će ostati u nasleđe svim narednim generacijama. Nastojanja da se pomognu budući naraštaji i unapredi školovanje novih generacija, u ovom slučaju srpskih menadžera, Društvo je realizovalo uključivanjem u projekat izgradnje Kampusa Mokrogorske škole menadžmenta.

Uz značajnu donaciju Telekoma Srbija i dobročinstvo Emira Kusturice, koji je Mokrogorskoj školi menadžmenta, bez naknade, na korišćenje u narednih 25 godina, ustupio zemljište za izgradnju objekta, u septembru 2015. godine počeli su radovi. Predviđeno je da po završetku izgradnje Kampusa, u aprilu 2016, polaznicima Mokrogorske škole i učesnicima foruma na raspolaganju budu amfiteatar „Mihailo Pupin – Telekom Srbija“, tri radne učionice, biblioteka i prateći sadržaji, na ukupno 450 kvadrata.

Saradnja sa studentskim organizacijama

Saradnjom sa studentskim organizacijama Društvo doprinosi unapređenju obrazovanja, uz uverenje da se i na neformalan način, bez čvrstih ograničenja i okvira uspešno doprinosi širenju znanja i takvom nadogradnjom postižu pravi rezultati.

Dobar pokazatelj zainteresovanosti studenata za sticanje znanja u oblasti inovativnih poslovnih ideja i pokretanja biznisa predstavljaju i manifestacije studentskih organizacija - Pokreni svoju budućnost i Open IT, u organizaciji AIESEC-a, kao i Case Study Show i Akademija modernog menadžmenta koju organizuje ESTIEM, na temu preduzetništva. Predavanja i radionice predstavljaju priliku i za stručnjake Telekom Srbija da se dodatno upoznaju sa stavovima i načinom razmišljanja studenata i budućih kolega.

Podrška zdravstvu i ulaganja u zajednicu

Telekom Srbija nastoji da bude odgovoran partner zajednice i da pomoć i podršku pruži onima kojima je najpotrebnija. Posebna pažnja posvećena je zdravstvu i unapređenju uslova lečenja. Tokom 2015. godine obezbeđena su sredstva za krećenje tri velike Opšte bolnice, u Kladovu, Aranđelovcu i Loznici, a Opštoj bolnici u Subotici za nabavku aparata za ispitivanje sluha kod novorođenčadi. Operacioni blok Klinike za stomatologiju iz Niša opremljen je diodnim laserom sa pratećom opremom, Gradski zavod za plućne bolesti i tuberkulozu iz Beograda opremljen za brzu dijagnostiku, a Specijalna bolnica za bolesti štitaste žlezde i metabolizma Zlatibor opremljen za efikasnije dijagnosticiranje kardiovaskularnih oboljenja. Sredstva za unapređenje uslova lečenja data su Domovima zdravlja u Prokuplju i Leskovcu.

Društvo je dalo svoj doprinos sanaciji Univerzitetske dečje klinike u Tiršovoj i nabavci novih ulaznih vrata, učešćem u humanitarnoj trci „Cord Charity masters“ u okviru 28. Beogradskog maratona. Četrdesetoro zaposlenih istrčalo je Trku zadovoljstva, promovisujući zdrave načine života i dajući tako svoj doprinos humanitarnoj akciji.

U okvirima socijalne zaštite omogućen je odlazak na letovanje šticećenicima Dečjeg sela iz Kraljeva i Doma za decu sa posebnim potrebama „Veternik“, deci sa smetnjama u razvoju koje pomaže humanitarna organizacija „Dečje srce“, kao i deci oboleloj od malignih bolesti, pod pokroviteljstvom humanitarne organizacije „Prijatelj u nevolji“. Zahvaljujući podršci Društva, poboljšani su uslovi života u

Ustanovi za decu i mlade Sremčica, kao i u nekoliko Centara za socijalni rad i porodični smeštaj u Beogradu, Svrlijgu, Miloševcu. U Leskovcu je data pomoć za opremanje Prihvatišta za žene i decu žrtve nasilja, koje obezbeđuje smeštaj i ishranu, pravnu i psihosocijalnu podršku žrtvama porodičnog nasilja iz tog regiona.

Mtel je u 2015. godini sproveo akciju „Dobro djelo“, čija ideja je podsticanje činjenja dobrih dela, kao i promocija pozitivnih vrednosti i humanosti. Građani širom BiH su imali priliku da upišu dobra dela u interaktivnu mapu na sajtu dobrodjelo.com, a dečijim igralištem nagrađena je opština sa najviše upisanih pozitivnih primera – opština Prnjavor. Pored brojnih humanitarnih aktivnosti posvećenih deci i omladini, Mtel je podržao i rad „Plavog telefona“, omogućivši besplatne pozive iz cele zemlje, iz svih fiksnih i mobilnih mreža, za potrebe savetodavne linije za decu žrtve nasilja. I u 2015. godini organizovan je „Mjesec prijateljstva“, koji je promovisan širom BiH, kada su ispunjene najhumanije, najoriginalnije i najemotivnije želje prijatelja.

Društvo mtel posebno je ponosno na donaciju finansijskih sredstava Opštini Nikšić i VSCG, namenjenih za realizaciju projekta adaptacije i rekonstrukcije bazena koji se nalazi u okviru JP Sportski centar "Nikšić". Takođe, mtel je dao finansijsku podršku manifestaciji dočeka Nove 2016. godine na Trgu Republike u Podgorici, čime je ojačana turistička ponuda Glavnog grada, a na sličan način podržane su i aktivnosti TO Budva. U želji da se da doprinos razvoju lokalne modne industrije, podržana je talentovana mlada modna kreatorka Ivana Murišić. mtel vodi računa i o verskoj lokalnoj zajednici, tako da su donirana sredstva Eparhiji Budimljansko Nikšićkoj.

Kako u svakoj prilici treba dati doprinos plemenitim vrednostima i podržati aktivnosti kojima se podstiče ljubav prema životinjama i zaštita životinja, mtel je donirao sredstva za „Donatorsku izložbu naj-mešanci“ u organizaciji NVO „sPas“.

Aktivnosti Udruženja „Od srca“

Briga o zaposlenima i o društvenoj zajednici predstavlja osnovni cilj humanitarnog udruženja zaposlenih u Telekomu Srbija pod nazivom „Od srca“. Udruženje okuplja više od 1.000 dobrovoljnih davalaca krvi među zaposlenima u Društvu i

penzionerima, sa željom da svojim humanitarnom radom omoguće pomoć onima kojima je preko potrebna.

Pored davalaštva krvi, Udruženje nastoji da doprinese i edukaciji u vezi sa doniranjem organa, pomoći osobama sa invaliditetom, socijalno ugroženima i siromašnima, deci bez roditelja kao i podizanju nivoa svesti građana u pogledu zaštite i očuvanja životne sredine i popularizacije zdravog načina življenja.

Povodom dana Telekom Srbija, Udruženje tradicionalno organizuje akciju dobrovoljnog davanja krvi u saradnji sa Vojnomedicinskom akademijom i Transfuziološkim institutom Republike Srbije. Akcije su organizovane u Beogradu, Nišu, Kragujevcu, Subotici, Požarevcu, Vranju, Čačku, Bujanovcu, Zaječaru, Pirotu, Kruševcu, Jastrepcu, Užicu, Šapcu, Valjevu i Pančevu i tokom letnjeg perioda, kada su potrebe za jedinicama krvi povećane. U protekloj godini prikupljeno je više od 1.200 jedinica krvi. Na akcije dobrovoljnog davanja krvi se u 23 grada u Srbiji tokom 2015. godine odazvalo ukupno 1.212 zaposlenih.

Projektom na polju ekologije, „Uređenje školskog dvorišta“, Društvo i Udruženje obradovali su decu u malim seoskim školama širom zemlje.

Ulaganja u kulturu

U skladu sa svojim opredeljenjem da kontinuirano podržava kulturu i obrazovanje, Telekom Srbija nastavlja da ulaže u kulturne i obrazovne vrednosti i institucije koje ih čuvaju. Tokom 2015. donirano je više od 700 knjiga bibliotekama koje su pretrpele velike štete na književnom fondu tokom poplava. Nove knjige dobile su biblioteka „Dr Vićentije Rakić“ u Paraćinu, Resavska biblioteka u Svilajncu i biblioteka „Centar za kulturu“ u Kladovu. Pored toga, knjige su dobile i dve osnovne škole na Kosovu, i to osnovna škola „Veljko Dugošević“ u Ranilugu i osnovna škola „Šarski odred“ u selu Sevce, u opštini Štrpce.

U projektu „Negujmo srpski jezik“ Društvo je prepoznalo priliku da kao velika nacionalna kompanija doprinese povećanju svesti o značaju i potrebi očuvanja srpskog jezika. Data je podrška i održavanju izložbe „Četiri veka doma Romanovih“, postavljene u kripti Svetosavskog hrama, a neke tradicionalne manifestacije poput Nušićevih dana, Vukovog sabora, festivala „Antika“, pozorišnog festivala za decu u Zaječaru, Dečjeg oktobarskog salona održale su svoj kontinuitet zahvaljujući podršci Telekomu Srbija.

U saradnji sa Asocijacijom fotografskih autora nastavljena je realizacija projekta „OkO Srbije“. Ovoga puta prilika za otkrivanje novih perspektiva gradova kroz objektiv foto aparata pružena je mladima iz Beograda i Bora. Najuspelijih četrdeset radova predstavljeno je na završnoj izložbi u Ustanovi kulture „Parobrod“ u Beogradu, a zatim je postavka preseljena i u Bor.

Oslanjajući se na dugogodišnju podršku Telekomu Srbija i mts-a, nova koncertna sezona Kolarčeve zadužbine bila je inspirisana novim sloganom brenda i nazvana "Kolarac - Tvoj svet muzike". Publika je i ovoga puta mogla da uživa u koncertima nekih od najpoznatijih solista i ansambala svetskih razmera. Vrhunski muzički ugođaj priređen je i na koncertu pod dirigentskom upravom Zubina Mehte.

U 2015. godini Mtel je osmislio i realizovao projekat „Uhvati komunikaciju“, konkurs za izbor najbolje fotografije. Stota godišnjica rođenja Branka Ćopića bila je povod da Mtel učestvuje u renoviranju i opremanju novootvorene biblioteke u Osnovnoj školi „Branko Ćopić“ u Hašanima. Negovana su dugogodišnja prijateljstva sa institucijama kulture, poput Narodnog pozorišta RS, Dečijeg pozorišta RS i Akademije umjetnosti u Banjaluci, kao i mnogim drugim, a stvorena su i nova prijateljstva – Mtel je bio pokrovitelj „Prve baletske škole“ u RS, a zajedno sa Muzejom savremene umetnosti RS u Banjaluci, uključio se u organizaciju obeležavanja Noći muzeja. Organizovan je i multimedijalni spektakl „m:tel Noć reklamoždera“, a podržani su i brojni festivali, koncerti i muzičke manifestacije. I u 2015. Mtel je bio uz već svetski poznat festival koji se održava u Banjaluci - Demofest.

Imajući u vidu korporativnu pripadnost, mtel se trudi da u kontinuitetu daje doprinos aktivnostima od obostranog značaja za Srbiju i Crnu Goru, kroz donacije Ambasadi Republike Srbije u Crnoj Gori i Ambasadi Crne Gore u Srbiji. Nastavljena je i finansijska podrška Matici srpskoj koja realizuje brojne kulturne i naučne projekte.

Podržavajući razvoj medija i različitih vidova istraživačkih aktivnosti, mtel je podržao organizaciju konferencija: Dunavski biznis forum i Podgorički novinarski forum, kao i Institut za javnu politiku.

Razvoj sportskog duha među mladima

Budući da su mladi u centru aktivnosti Telekoma Srbija na polju društvene odgovornosti, data je aktivna podrška uspešnoj realizaciji projekta „One Team – Learning2Play“, u cilju razvoja sportskog i timskog duha među mladima i prihvatanja međusobnih razlika. Projekat je u okviru Evrolige pokrenuo KK Crvena zvezda Telekom u saradnji sa Specijalnom Olimpijadom Srbije.

Cilj ovog projekta bio je da se mladi sa smetnjama u razvoju, kroz sport i druženje sa vršnjacima iz redovnih osnovnih škola, bolje uklope u svakodnevne tokove, ali i da unaprede svoje znanje iz matematike, srpskog i engleskog jezika. Projekat je zabeležio veliki uspeh i od strane Evrolige proglašen najboljim projektom u konkurenciji društveno odgovornih projekata svih klubova u Evropi. Za Telekom Srbija ovo je druga potvrda od strane Evrolige, jer je i za prethodni projekat „One Team“, 2013. godine, osvojeno priznanje za najbolji primer rada i partnerstva.

Podrška Društva sportskom i timskom duhu i saradnji među mladima, ogledala se i u nastavku saradnje sa Pravoslavnim sportskim društvom „Sveta Srbija“. I tokom 2015. godine organizovane su brojne sportske aktivnosti i manifestacije, a kruna je bilo drugo „Sportsko sabranje Svete Srbije“. Projekat je prerastao u značajan sportski događaj u glavnom gradu i okupio 2000 učesnika.

Od samog početka poslovanja u Crnoj Gori, mtel je prepoznat kao veliki prijatelj sporta – podržavajući načelno različite vidove sportskih aktivnosti koje okupljaju veliki broj mladih ljudi i utiču na razvoj sportske svesti i zdravog načina života. Kao nezaobilazan partner u tom segmentu mtel je nastavio da podržava Košarkaški savez Crne Gore, a podrška je data i Fudbalskom klubu "KOM" iz Podgorice, Fudbalskom klubu Bratstvo, NVO Asocijaciji za razvoj dece i mladih Fer Plej, Savezu za konjički sport Crne Gore.

Zaštita životne sredine

Zadatak svih, a posebno velikih korporacija je ne samo da daju svoj doprinos društvu, već i da odgovorno, savesno i pametno koriste resurse, ulažu u održivi razvoj i na taj način vrate svoj dug društvu i zajednici. U skladu sa tim, Telekom Srbija i zavisna preduzeća, kao aktivni i odgovorni članovi društva, poštuju zakon i etičke principe opšte prihvaćene u vođenju poslovanja i odbacuju i osuđuju sredstva nelegalnog i nepriličnog ponašanja da bi se postigli poslovni ciljevi, koji se ostvaruju isključivo kvalitetom proizvoda i usluga. Kada su eksterne javnosti u

pitanju, Telekom Srbija i zavisna preduzeća obezbeđuju da tržište, dobavljači i javnost budu informisani o delovanju Društva poštujući fer konkurenciju, jer je to u interesu i kompanije i njenih korisnika i vlasnika kapitala.

Telekom Srbija preduzima mere za zaštitu životne sredine usvajajući ekološki orijentisane tehnologije i metode sa ciljem da se smanji negativan uticaj na životnu okolinu. Tokom obavljanja delatnosti, vodi se računa o aspektima zaštite životne sredine, kao što su racionalna potrošnja energije, prevencija nastajanja otpadnog materijala, pravilno odlaganje otpadnog materijala i njegova reciklaža. Društvo investiranjem i ugradnjom najsavremenije telekomunikacione tehnologije doprinosi primeni čistih tehnologija i tehnologija koje troše manje električne energije u odnosu na uređaje koji su korišćeni proteklih decenija.

Telekom Srbija generiše razne vrste otpada koji se uredno uklanja prema zakonskim propisima. Društvo ima zaključene ugovore za otkup opasnog i neopasnog otpada sa preduzećima ovlašćenim za takvu vrstu delatnosti. Tokom 2015. godine predato je 1295 t otpada, od toga 261 t opasnog i 1034 t neopasnog otpada. Radioaktivni otpad redovno se predaje JP Nuklearni objekti Srbije koji jedino ima odobrenje za preuzimanje ove vrste otpada. U 2015. godini predato je na trajno skladištenje 660 radioaktivnih jonizacionih detektora dima.

Buka koja se emituje u životnu sredinu uglavnom potiče od čilera klima uređaja koji su instalirani na objekte Društva. Ukoliko se sumnja da je nivo buke koji se emituje u životnu sredinu veći od zakonom propisanih vrednosti, pristupa se merenjima. U toku 2015. godine buka je merena na 6 lokacija i nije bilo prekoračenje dozvoljenog nivoa buke. Emisija zagađujućih materija u vazduh (dimni gasovi kao produkti sagorevanja u kotlarnicama) redovno se meri i nema prekoračenje dozvoljenih vrednosti.

Elektromagnetno zračenje koje se emituje u životnu sredinu uglavnom potiče od radio baznih stanica mobilne telefonije. Pre instaliranja bazne stanice, radi se Studija procene uticaja na životnu sredinu u kojoj su navedeni svi tehnički podaci i mere zaštite za tu baznu stanicu. Po odobrenju Studije o proceni uticaja na životnu sredinu, bazna stanica se pušta u rad. Postoje propisi i standardi koji regulišu dozvoljeni nivo zračenja. Pre prvog puštanja u rad meri se nivo zračenja, a ukoliko postoji žalba na nivo zračenja od strane trećih lica, angažuje se ustanova da izmeri nivo zračenja. Prema Zakonu o zaštiti od nejonizujućeg zračenja, merenja nivoa elektromagnetnog zračenja radio baznih stanica vrši se svake dve godine. Društvo do sada nije imalo prekoračenje dozvoljenog nivoa

zračenja. U toku 2015. godine izvršeno je merenje nivoa nejonizujućeg zračenja na 716 baznih stanica, a 369 lokacija, pa postoji ukupno 49 baznih stanica koje su proglašene za izvore zračenja od posebnog interesa (u zavisnosti od lokacije na kojoj se nalaze) i za njih je propisano merenje na svake 2 godine.

Na planu zaštite životne sredine i ljudi, Mtel je i u 2015. godini najviše pažnje posvećivao radu baznih stanica i elektromagnetnom zračenju. Naročita pažnja posvećena je prikupljanju, recikliranju i odlaganju električnih i elektronskih proizvoda, u skladu sa opredeljenjem da kao kompanija aktivno učestvuje u zaštiti životne sredine. Pored toga, Mtel je kontinuirano sprovodio internu i eksternu kampanju za uštedu papira, odnosno korišćenje elektronskih računa umesto papirnih.

UPRAVLJANJE RIZICIMA

Matično društvo i povezana pravna lica su u svom redovnom poslovanju, u različitom obimu, izložena određenim finansijskim rizicima, i to:

- tržišnom riziku (koji obuhvata: rizik od promene kursa stranih valuta, rizik od promene kamatnih stopa i cenovni rizik),
- riziku likvidnosti i
- kreditnom riziku.

Upravljanje rizicima u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima je usmereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsku poziciju i poslovanje društava u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta i definisano je finansijskim i računovodstvenim politikama pojedinačnih društava, usvojenim od strane nadležnih organa upravljanja. U 2015. godini nije bilo značajnih promena u politikama upravljanja rizicima koje se preispituju da bi odražavale promene u uslovima na tržištu i delatnostima društava.

TRŽIŠNI RIZIK

Tržišni rizik je rizik od promena tržišnih cena kao što su: devizni kursevi, kamatne stope i cene instrumenata kapitala, koje mogu imati negativan efekat na prihode Matičnog društva i povezanih pravnih lica ili vrednost njihovih finansijskih instrumenata. Cilj upravljanja tržišnim rizikom je kontrola izloženosti tržišnom riziku u okviru prihvatljivih parametara, uz ostvarenje optimalnog prinosa.

Rukovodstvo Matičnog društva i povezanih pravnih lica je ustanovilo politiku za upravljanje rizikom od promena kursa stranih valuta u odnosu na njihovu funkcionalnu valutu putem hedžing transakcija, gde god je to moguće.

Matično društvo i povezana pravna lica su izložena rizicima koji kroz efekte promena visine tržišnih kamatnih stopa deluju na njihovu finansijsku poziciju, rezultat poslovanja i tokove gotovine.

Rizik od promene kamatnih stopa uglavnom proističe iz dugoročnih kredita od banaka i kredita od dobavljača sa varijabilnom kamatnom stopom. Krediti odobreni po varijabilnoj kamatnoj stopi izlažu društvo kamatnom riziku novčanih tokova.

Rizik od promene kamatnih stopa takođe proističe iz kratkoročnih finansijskih sredstava sa varijabilnom kamatnom stopom, koja izlažu društvo kamatnom riziku novčanih tokova, kao i iz finansijskih sredstava odobrenih po fiksnoj kamatnoj stopi što izlaže Društvo riziku promene fer vrednosti kamatne stope.

Na dan 31. decembra 2015. i 2014. godine obaveze po kreditima su uglavnom izražene u EUR sa varijabilnom kamatnom stopom, koja je vezana za Euribor.

Matično društvo i povezana pravna lica su izložena riziku od promene cena usluga, jer se suočavaju sa intenzivnom konkurencijom u oblasti mobilne telefonije, interneta i multimedije, kao i u oblasti fiksne telefonije što se nastoji nodomestiti uvođenjem raznovrsnih usluga.

Matično društvo i povezana pravna lica nisu izložena značajnom riziku od promena cena vlasničkih hartija od vrednosti.

RIZIK LIKVIDNOSTI

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da društva neće biti u stanju da izmire svoje finansijske obaveze po njihovom dospeću i centralizovano je na nivou svakog pojedinačnog društva.

Pristup upravljanju rizikom likvidnosti ima za cilj da se uvek obezbedi, u meri u kojoj je to moguće, adekvatna likvidnost za izmirenje obaveza po njihovom dospeću, kako pod uobičajenim, tako i pod vanrednim okolnostima. Matično društvo i povezana pravna lica svojom imovinom i obavezama upravljaju na način koji im obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjavaju sve svoje obaveze.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti, usvojene su finansijske politike kojima je definisan maksimalni iznos avansnog plaćanja isporučiocima radova, opreme i usluga, grejs period i dužina otplate.

Društva takođe, prate očekivane novčane prilive od potraživanja, zajedno sa očekivanim novčanim odlivima po osnovu obaveza.

KREDITNI RIZIK

Kreditnim rizikom se upravlja preduzimanjem odgovarajućih aktivnosti i mera na nivou svakog pojedinačnog društva, kao što je procena rizika klijenta, praćenje poslovanja klijenta i njegovog finansijskog stanja, kao i upravljanje potraživanjima. U slučaju neispunjenja obaveza prema Matičnom društvu ili povezanom pravnom licu, obustavlja se dalje pružanje usluga klijentu. Ne postoji značajna koncentracija rizika, budući da društva imaju široku bazu kupaca koji su nepovezani sa pojedinačno malim iznosima obaveza prema društvu.

UPRAVLJANJE RIZIKOM KAPITALA

Politika Matičnog društva i svakog povezanog pravnog lica je da obezbedi dovoljan nivo kapitala kako bi se očuvalo poverenje investitora, kreditora i tržišta, kao i da se održi budući razvoj poslovanja.

Cilj upravljanja kapitalom je da Matično društvo odnosno povezano pravno lice zadrži sposobnost da nastavi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu, u predvidljivoj budućnosti, kako bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala, sa ciljem da smanji troškove kapitala, a vlasnicima kapitala obezbedi adekvatne naknade. Matično društvo i povezana pravna lica prate kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti, koji se izračunava kao odnos neto dugovanja datog društva i njegovog ukupnog kapitala.

FINANSIJSKI REZULTATI**KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ**

Konsolidovani bilans uspeha

U milionima RSD	2014.	2015.
Poslovni prihodi	122.413	127.788
Fiksna telefonija	44.204	41.458
Mobilna telefonija	56.936	59.364
Maloprodaja interneta	10.094	10.705
Multimedija	5.729	7.854
Ostali poslovni prihodi	5.450	8.407
Poslovni rashodi	(101.309)	(111.839)
Troškovi zarada i naknada zarada	(20.650)	(20.630)
Troškovi operatora	(13.169)	(14.298)
Troškovi materijala i održavanja	(17.037)	(19.637)
Troškovi amortizacije	(25.434)	(27.534)
Troškovi zakupa	(6.146)	(6.652)
Ostali poslovni rashodi	(18.873)	(23.088)
EBIT	21.104	15.949
Stopa EBIT	17,2%	12,5%
EBITDA	46.539	43.483
Stopa EBITDA	38,0%	34,0%
Finansijski rashodi, neto	(3.559)	(679)
Učešće u gubitku pridruženog društva GO4YU	-	(22)
Porez na dobit, neto	259	(575)
Neto dobit	17.804	14.673
Stopa neto dobiti	14,5%	11,5%

U 2015. godini ostvareni su ukupni poslovni prihodi u iznosu od 127,8 milijardi dinara i viši su za 4,4% u odnosu na 2014. godinu. U posmatranom periodu poslovni rashodi rastu za 10,4% i iznose 111,8 milijardi dinara.

Finansijski rashodi, neto, opadaju za 2,9 milijardi dinara. Negativne kursne razlike, neto, su niže za 2,4 milijarde dinara i troškovi kamata, neto, za 566 miliona dinara. S druge strane, ostali finansijski prihodi, neto, opadaju za 130 miliona dinara.

U 2015. godini ostvarena je neto dobit u iznosu od 14,7 milijardi dinara (pad za 17,6%), *EBIT* iznosi 15,9 milijardi dinara (pad za 24,4%), a *EBITDA* 43,5 milijardi dinara (pad za 6,6%).

Poslovni prihodi rastu za 5,4 milijarde dinara. Mobilna telefonija raste za 2,4 milijarde dinara uglavnom zbog rasta *postpaid* i ostalih usluga (za 3,2 milijarde dinara) i interkonekcije (za 1,1 milijardu dinara), dok *prepaid* opada (za 1,9 milijardi dinara). Multimedija raste za 2,1 milijardu dinara i to najviše kod Matičnog društva. Maloprodaja interneta raste za 0,6 milijardi dinara. S druge strane, fiksna telefonija pada za 2,7 milijardi dinara.

Došlo je do rasta ostalih poslovnih prihoda za 3,0 milijarde dinara. Od toga se 1,3 milijarde dinara odnosi na naplaćenu štetu od osiguranja usled požara u Matičnom društvu, 1,0 milijardu dinara na ukidanje odloženih prihoda po osnovu poklonjenih sredstava Matičnom društvu i 0,7 milijardi dinara na prihode MTS banke (kojih nije bilo u 2014. godini).

Poslovni rashodi rastu za 10,5 milijardi dinara. Na rast su uglavnom uticali viši troškovi amortizacije (za 2,1 milijardu dinara), troškovi prodatih mobilnih telefona i uređaja (za 2,1 milijardu dinara), troškovi operatora (za 1,1 milijardu dinara) i troškovi naknada za kupljene TV sadržaje (za 0,8 milijardi dinara). Pored toga, šteta na imovini usled požara u Matičnom društvu iznosi 1,3 milijarde dinara.

Konsolidovani bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2014.	31.12.2015.
STALNA SREDSTVA	204.607	207.322
Nematerijalna ulaganja	62.966	68.970
Nekretnine, postrojenja i oprema i avansi	131.178	127.093
Ostalo	10.463	11.259
OBRTNA SREDSTVA	57.361	54.462
Zalihe	7.275	6.902
Potraživanja i ostala obrtna sredstva	21.240	21.476
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	21.503	17.127
Ostalo	7.343	8.957
UKUPNA AKTIVA	261.968	261.784
Kapital vlasnika	133.449	146.618
Osnovni kapital	100.000	100.000
Ostalo	33.449	46.618
Učesća bez prava kontrole	20.723	18.978
UKUPAN KAPITAL	154.172	165.596
DUGOROČNE OBAVEZE	39.304	28.699
Dugoročni krediti	32.321	24.343
Ostalo	6.983	4.356
TEKUĆE OBAVEZE	68.492	67.489
Tekuća dospeća dugoročnih kredita	28.178	29.566
Obaveze iz poslovanja	12.167	15.831
Ostale kratkoročne obaveze	28.147	22.092
UKUPNA PASIVA	261.968	261.784

Konsolidovani tokovi gotovine

U milionima RSD	2014.	2015.
Dobit pre oporezivanja	17.545	15.248
Usaglašavanje dobiti	32.893	33.263
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	50.438	48.511
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(19.751)	(25.964)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(17.518)	(26.923)
Neto (odliv)/priliv gotovine i gotovinskih ekvivalenata	13.169	(4.376)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	8.334	21.503
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	21.503	17.127

Racio analiza konsolidovanih rezultata poslovanja

U milionima RSD	2014.	2015.
Ukupan dug	60.498	53.910
Neto dug	38.995	36.782
Neto dug/EBITDA	0,84	0,85
Ukupne obaveze/EBITDA	2,32	2,21
Koeficijent zaduženosti	20,2%	18,2%
Rigorozni racio likvidnosti	0,80	0,80

U toku 2015. godine na konsolidovanom nivou je smanjena zaduženost najvećim delom zbog otplate kredita.

FINANSIJSKI IZVEŠTAJI MATIČNOG DRUŠTVA I POVEZANIH PRAVNIH LICA

OSNOVNI FINANSIJSKI POKAZATELJI

„Telekom Srbija“ a.d., Beograd

Bilans uspeha

U milionima RSD	2014.	2015.
Poslovni prihodi	89.588	93.368
Fiksna telefonija	37.902	35.608
Mobilna telefonija	36.413	39.169
Maloprodaja interneta	8.626	9.121
Multimedija	2.438	3.544
Ostali poslovni prihodi	4.209	5.926
Poslovni rashodi	(73.920)	(80.143)
Troškovi zarada i naknada zarada	(14.138)	(13.577)
Troškovi operatora	(12.850)	(13.512)
Troškovi materijala i održavanja	(11.552)	(13.029)
Troškovi amortizacije	(16.526)	(18.155)
Troškovi zakupa	(5.000)	(5.325)
Ostali poslovni rashodi	(13.854)	(16.545)
EBIT	15.668	13.225
Stopa EBIT	17,5%	14,2%
EBITDA	32.194	31.380
Stopa EBITDA	35,9%	33,6%
Finansijski prihodi, neto	379	3.188
Porez na dobit, neto	830	(96)
Neto dobit	16.877	16.317
Stopa neto dobiti	18,8%	17,5%

U 2015. godini ostvareni su ukupni poslovni prihodi u iznosu od 93,4 milijarde dinara i rastu za 4,2% u odnosu na 2014. godinu. U posmatranom periodu poslovni rashodi rastu za 8,4% i iznose 80,1 milijardu dinara.

Finansijski prihodi, neto, rastu za 2,8 milijardi dinara uglavnom zbog nižih negativnih kursnih razlika, neto, za 2,4 milijarde dinara.

Neto dobit iznosi 16,3 milijarde dinara i opada za 3,3% u odnosu na 2014. godinu. U 2015. godini, *EBIT* iznosi 13,2 milijarde dinara (pad za 15,6%), a *EBITDA* 31,4 milijarde dinara (pad za 2,5%).

Poslovni prihodi rastu u odnosu na 2014. godinu za 3,8 milijardi dinara.

Prihodi mobilne telefonije rastu za 2,8 milijardi dinara. Prihodi od *postpaid* mesečnih naknada rastu za 1,9 milijardi dinara i prihodi od interkonekcije za 1,6 milijardi dinara. *Prepaid* pada za 1,1 milijardu dinara. Prihodi od multimedije i interneta rastu za 1,1 milijardu dinara i 0,5 milijardi dinara, respektivno. S druge strane, prihodi od fiksne telefonije opadaju za 2,3 milijarde dinara (pad prihoda od nacionalnog i međunarodnog saobraćaja, dok prihod od mesečnih naknada raste). Ostali poslovni prihodi rastu za 1,7 milijardi dinara najvećim delom zbog naplaćene štete od osiguranja za uništenu imovinu u požaru (1,3 milijarde dinara).

Poslovni rashodi rastu za 6,2 milijarde dinara. Troškovi prodatih telefona i uređaja rastu za 1,6 milijardi dinara zbog rasta broja korisnika i raznovrsne ponude skupljih telefona. Troškovi amortizacije rastu za 1,6 milijardi dinara (delom efekat rekonstrukcije registra osnovnih sredstava). Pored toga, šteta na imovini nastala usled požara u februaru 2015. godine iznosi 1,3 milijarde dinara. U toku 2015. godine realizovan je program dobrovoljnog odlaska zaposlenih po kome je u skladu sa definisanim kriterijumima Društvo napustilo 512 radnika. Troškovi otpremnina iznose 1,4 milijarde dinara, a istovremeno došlo je do ušteta u bruto zaradama u iznosu od 406 miliona dinara. Dodatno, u novembru 2014. godine uveden je tzv. "porez na zarade" (Zakon o privremenom uređivanju osnovica za obračun i isplatu zarada) i po ovom osnovu je obračunat iznos od 1,0 milijardu dinara.

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2014.	31.12.2015.
STALNA SREDSTVA	161.781	164.765
Nematerijalna ulaganja	3.768	8.957
Nekretnine, postrojenja i oprema i avansi	88.418	84.385
Učešća u kapitalu zavisnih i pridruženih pravnih lica	61.878	62.149
Ostalo	7.717	9.274
OBRTNA SREDSTVA	37.552	36.737
Zalihe	5.666	4.203
Potraživanja i ostala obrtna sredstva	13.937	14.194
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	12.745	12.830
Ostalo	5.204	5.510
UKUPNA AKTIVA	199.333	201.502
KAPITAL	114.176	129.530
DUGOROČNE OBAVEZE	32.178	21.190
Dugoročni krediti	28.395	18.994
Ostalo	3.783	2.196
TEKUĆE OBAVEZE	52.979	50.782
Tekuća dospeća dugoročnih kredita	22.256	25.529
Obaveze iz poslovanja	7.416	8.822
Ostale kratkoročne obaveze	23.307	16.431
UKUPNA PASIVA	199.333	201.502

Zalihe na dan 31. decembra 2015. godine iznose 4,2 milijarde dinara (pad za 1,5 milijardi dinara uglavnom kao posledica februarskog požara). Dugoročne obaveze na dan 31. decembra 2015. godine su niže za 11,0 milijardi dinara uglavnom zbog dospeća sindiciranog zajma od banaka na plaćanje u 2016. godini (prenos na tekuće dospeće dugoročnih kredita).

Tokovi gotovine

U milionima RSD	2014.	2015.
Dobit pre oporezivanja	16.047	16.413
Usaglašavanje dobiti	16.767	19.624
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	32.814	36.037
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(9.332)	(12.742)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(12.749)	(23.210)
Neto priliv gotovine i gotovinskih ekvivalenata	10.733	85
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	2.012	12.745
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	12.745	12.830

U januaru 2015. godine isplaćene su dividende akcionarima u ukupnom iznosu od 10,5 milijardi dinara, što je istovremeno uticalo i na smanjenje ostalih kratkoročnih obaveza na dan 31. decembra 2015. godine.

Racio analiza

U milionima RSD	2014.	2015.
Ukupan dug	50.651	44.522
Neto dug	37.906	31.692
Neto dug/EBITDA	1,18	1,01
Ukupne obaveze/EBITDA	2,65	2,29
Koeficijent zaduženosti	24,9%	19,7%
Rigorozni racio likvidnosti	0,65	0,76

Značajno smanjenje koeficijenta zaduženosti na dan 31. decembra 2015. godine uslovljeno je najvećim delom otplatom dugoročnih kreditnih obaveza.

„Telekomunikacije Republike Srpske“ a.d., Banja Luka

Bilans uspeha

U milionima RSD	2014.	2015.
Poslovni prihodi	29.305	29.259
Fiksna telefonija	7.775	7.303
Mobilna telefonija	17.583	16.990
Maloprodaja interneta	1.337	1.442
Multimedija	2.104	2.721
Mrežna oprema i IT usluge	110	432
Ostali poslovni prihodi	396	371
Poslovni rashodi	(22.430)	(24.168)
Troškovi zarada i naknada zarada	(4.642)	(4.951)
Troškovi operatora	(2.355)	(2.663)
Troškovi materijala i održavanja	(4.559)	(5.493)
Troškovi amortizacije	(5.956)	(5.923)
Troškovi zakupa	(759)	(859)
Ostali poslovni rashodi	(4.159)	(4.279)
EBIT	6.875	5.091
Stopa EBIT	23,5%	17,4%
EBITDA	12.831	11.014
Stopa EBITDA	43,8%	37,6%
Finansijski prihodi, neto	217	179
Neto dobit	6.384	4.713
Stopa neto dobiti	21,8%	16,1%

Poslovni prihodi u 2015. godini iznose 29,3 milijarde dinara i na nivou su prošlogodišnjih. Poslovni rashodi iznose 24,2 milijarde dinara i rastu za 7,7% u odnosu na 2014. godinu.

Neto dobit u 2015. godini iznosi 4,7 milijardi dinara (pad za 26,2%). *EBIT* iznosi 5,1 milijardu i pada za 25,9% dinara. *EBITDA* iznosi 11,0 milijardi dinara i pada za 14,2%.

Poslovni prihodi opadaju za 46 miliona dinara. Mobilna telefonija opada za 593 miliona dinara, pre svega zbog pada *prepaid* prihoda (za 1,1 milijardu dinara). *Postpaid* prihodi su porasli za 373 miliona dinara i prihodi od prodaje mobilnih aparata za 280 miliona dinara. Fiksna telefonija opada za 472 miliona dinara. S druge strane, rastu prihodi od multimedije za 617 miliona dinara i prihodi od prodaje IT usluga i mrežne opreme (koje je ostvario Logosoft) za 322 miliona dinara.

U 2015. godini poslovni rashodi rastu za 1,7 milijardi dinara uglavnom zbog viših troškova prodatih telefona i uređaja (za 536 miliona dinara), troškova zaposlenih (za 347 miliona dinara) i troškova operatora (za 308 miliona dinara).

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2014.	31.12.2015.
STALNA SREDSTVA	42.624	43.925
Nematerijalna ulaganja	4.956	6.138
Nekretnine, postrojenja i oprema i avansi	31.837	31.811
Učešće u kapitalu pridruženih pravnih lica	3.709	4.772
Ostalo	2.122	1.204
OBRTNA SREDSTVA	11.562	10.404
Zalihe	1.317	1.499
Potraživanja i obrtna sredstva	3.489	4.144
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	5.483	2.932
Ostalo	1.273	1.829
UKUPNA AKTIVA	54.186	54.329
KAPITAL	43.223	41.857
DUGOROČNE OBAVEZE	2.390	2.437
Dugoročni krediti	1.840	1.947
Ostalo	550	490
TEKUĆE OBAVEZE	8.573	10.035
Tekuća dospeća dugoročnih kredita	713	806
Obaveze iz poslovanja	3.868	4.600
Ostale kratkoročne obaveze	3.992	4.629
UKUPNA PASIVA	54.186	54.329

Tokovi gotovine

U milionima RSD	2014.	2015.
Dobit pre oporezivanja	7.092	5.270
Usaglašavanje dobiti	6.009	4.799
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	13.101	10.069
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(5.936)	(5.841)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(7.396)	(6.779)
Neto odliv gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(231)	(2.551)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	5.714	5.483
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	5.483	2.932

U 2015. godini, na ime dividendi akcionarima je isplaćeno 5,9 milijardi dinara, od čega Matičnom društvu 4,1 milijardu dinara.

Društvo za telekomunikacije „mtel“ d.o.o., Podgorica

Bilans uspeha

U milionima RSD	2014.	2015.
Poslovni prihodi	4.804	5.292
WiMAX	204	215
Mobilna telefonija	4.399	4.499
Multimedija	1	135
Ostali poslovni prihodi	200	443
Poslovni rashodi	(4.659)	(5.023)
Troškovi zarada i naknada zarada	(523)	(511)
Troškovi operatora	(1.192)	(1.104)
Troškovi materijala i održavanja	(801)	(867)
Troškovi amortizacije	(1.103)	(1.276)
Troškovi zakupa	(298)	(309)
Ostali poslovni rashodi	(742)	(956)
EBIT	145	269
Stopa EBIT	3,0%	5,1%
EBITDA	1.248	1.545
Stopa EBITDA	26,0%	29,2%
Finansijski rashodi, neto	(71)	(83)
Neto dobit	57	127
Stopa neto dobiti	1,2%	2,4%

U 2015. godini, poslovni prihodi iznose 5,3 milijarde dinara i rastu za 10,2%. Poslovni rashodi iznose 5,0 milijardi dinara i rastu za 7,8%.

Neto dobit u 2015. godini iznosi 127 miliona dinara i viša je za 122,8% u odnosu na prethodnu godinu. *EBIT* iznosi 269 miliona dinara (rast za 85,5%), a *EBITDA* 1,5 milijardi dinara (rast za 23,8%).

Poslovni prihodi rastu za 488 miliona dinara. Na rast su najvećim delom uticali prihodi mobilne telefonije i multimedije. Prihodi mobilne telefonije rastu za 100 miliona dinara: rast *prepaid* prihoda za 315 miliona dinara, blagi rast *postpaid* prihoda za 12 miliona dinara. Međutim, interkonekcijski prihod pada za 191 milion dinara. Prihodi od multimedije iznose 135 miliona dinara i potiču od distribucije TV sadržaja pripojenih društava.

Ostali poslovni prihodi rastu za 243 miliona dinara (smanjenje obaveza, pokloni dobavljača i ostalo).

Poslovni rashodi u 2015. godini rastu za 364 miliona dinara, pre svega zbog viših troškova amortizacije (za 173 miliona dinara) i troškova održavanja (za 101 milion dinara).

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2014.	31.12.2015.
STALNA SREDSTVA	6.171	7.919
Nematerijalna ulaganja	2.156	2.687
Nekretnine, postrojenja i oprema i avansi	3.960	5.217
Ostalo	55	15
OBRTNA SREDSTVA	1.616	3.877
Zalihe	263	1.190
Potraživanja i ostala obrtna sredstva	1.024	1.945
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	13	13
Ostalo	316	729
UKUPNA AKTIVA	7.787	11.796
KAPITAL	3.133	4.516
DUGOROČNE OBAVEZE	1.584	2.569
Dugoročni krediti	1.429	2.402
Ostalo	155	167
TEKUĆE OBAVEZE	3.070	4.711
Tekuća dospeća dugoročnih kredita/kratkoročni krediti	1.256	829
Obaveze iz poslovanja	1.164	2.554
Ostale kratkoročne obaveze	650	1.328
UKUPNA PASIVA	7.787	11.796

U septembru 2015. godine je izvršeno pripajanje društava Cabling (kupljen u martu 2015. godine od strane Mtel), Fibernet (koji je prethodno bio u vlasništvu Telekom Srbija), Elta Mont i MediaNet (kupljeni u junu 2015. godine od strane mtel). Pripajanje je uglavnom uticalo na porast imovine (za 51,5%), koja na dan 31. decembra 2015. godine iznosi 11,8 milijardi dinara.

Pored prenosa vlasništva u navedenim društvima u ukupnom iznosu od 16 miliona evra, u cilju očuvanja postojeće vlasničke strukture društva mtel Telekom Srbija je izvršio i dokapitalizaciju u novcu u iznosu od 1,3 miliona evra. Kapital na dan 31. decembra 2015.godine iznosi 4,5 milijardi dinara (rast od 44,1%).

Tokovi gotovine

U milionima RSD	2014.	2015.
Dobit pre oporezivanja	74	186
Usaglašavanje dobiti	863	565
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	937	751
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(830)	(1.194)
Neto priliv/(odliv) gotovine iz aktivnosti finansiranja	(302)	443
Neto odliv gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(195)	-
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	208	13
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	13	13

Racio analiza

U milionima RSD	2014.	2015.
Ukupan dug	2.685	3.231
Neto dug	2.672	3.218
Neto dug/EBITDA	2,14	2,08
Ukupne obaveze/EBITDA	3,73	4,71
Koeficijent zaduženosti	46,0%	41,6%
Rashodi kamata/poslovni prihodi	1,73%	1,81%
Rigorozni racio likvidnosti	0,42	0,58

Dokapitalizacija je uticala na smanjenje koeficijenta zaduženosti sa 46,0% na kraju 2014. godine na 41,6% na dan 31. decembra 2015. godine.

„Telus“ a.d., Beograd

Bilans uspeha

U milionima RSD	2014.	2015.
Poslovni prihodi	1.511	1.646
Poslovni rashodi	(1.423)	(1.541)
EBIT	88	105
Stopa EBIT	5,8%	6,4%
EBITDA	93	110
Stopa EBITDA	6,2%	6,7%
Finansijski prihodi, neto	38	33
Neto dobit	103	116
Stopa neto dobiti	6,8%	7,0%

Poslovni prihodi u 2015. godini iznose 1,6 milijardi dinara i viši su za 8,9% u odnosu na prethodnu godinu. Rast prihoda u 2015. godini uslovljen je, pre svega, obnavljanjem ugovora o održavanju higijene sa JP PTT u februaru 2015. godine. Poslovni rashodi iznose 1,5 milijardi dinara i rastu za 8,3%.

Neto dobit iznosi 116 miliona dinara i raste za 12,6%. *EBIT* iznosi 105 miliona dinara (rast za 19,3%), a *EBITDA* 110 miliona dinara (rast za 18,3%).

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2014.	31.12.2015.
STALNA SREDSTVA	19	16
OBRтна SREDSTVA	921	1.036
Potraživanja i ostala obrtna sredstva	875	940
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	28	85
Ostalo	18	11
UKUPNA AKTIVA	940	1.052
KAPITAL	779	854
DUGOROČNA REZERVISANJA	59	66
TEKUĆE OBAVEZE	102	132
UKUPNA PASIVA	940	1.052

„TS:NET“ B.V., Amsterdam

Bilans uspeha

U milionima RSD	2014.	2015.
Poslovni prihodi	51	47
Poslovni rashodi	(44)	(42)
EBIT	7	5
Stopa EBIT	13,7%	10,6%
EBITDA	39	38
Stopa EBITDA	76,5%	80,9%
Neto dobit	6	4
Stopa neto dobiti	11,8%	8,5%

Poslovni prihodi se u celini odnose na prihode od iznajmljivanja opreme Matičnom društvu. U 2015. godini iznose 47 miliona dinara i niži su usled manjeg broja lokacija za iznajmljivanje.

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2014.	31.12.2015.
STALNA SREDSTVA	184	152
OBRTNA SREDSTVA	108	59
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	93	44
Ostalo	15	15
UKUPNA AKTIVA	292	211
KAPITAL	291	210
TEKUĆE OBAVEZE	1	1
UKUPNA PASIVA	292	211

Društvo za telekomunikacije „HD-WIN“ d.o.o., Beograd

Bilans uspeha

U milionima RSD	2014.	2015.
Poslovni prihodi	2.064	2.509
Prodaja licenci i TV prava	1.905	2.341
Ostali poslovni prihodi	159	168
Poslovni rashodi	(2.024)	(2.378)
Kupljene licence i TV prava	(1.452)	(1.638)
Ostali poslovni rashodi	(572)	(740)
EBIT	40	131
Stopa EBIT	1,9%	5,2%
EBITDA	81	173
Stopa EBITDA	3,9%	6,9%
Finansijski rashodi, neto	(213)	(102)
Neto dobit/(gubitak)	(173)	29

Poslovni prihodi u 2015. godini iznose 2,5 milijardi dinara i rastu za 21,6% usled rasta prihoda po osnovu prodaje TV prava i licenci. Rast je uslovljen uglavnom većim brojem krajnjih korisnika i širenjem na tržištima regiona.

Poslovni rashodi rastu za 17,5% i dostižu iznos od 2,4 milijarde dinara. Poslovni rashodi se uglavnom odnose na kupljena TV prava i licence (69% ukupnih poslovnih rashoda).

U 2015. godini ostvarena je neto dobit u iznosu od 29 miliona dinara. *EBIT* iznosi 131 milion dinara, a *EBITDA* 173 miliona dinara.

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2014.	31.12.2015.
STALNA SREDSTVA	192	162
OBRTNA SREDSTVA	1.866	4.791
UKUPNA AKTIVA	2.058	4.953
UKUPNA PASIVA	2.058	4.953

"mts banka" a.d., Beograd

Bilans uspeha

U milionima RSD	2014.	2015.
Prihodi od kamata, provizija, naknada i kursnih razlika, neto	276	341
Ostali poslovni prihodi	108	143
Rashodi po osnovu obezvređenja plasmana, neto	(1.266)	(451)
Ostali poslovni rashodi	(493)	(540)
Neto gubitak	(1.370)	(500)

Niži rashodi ispravke vrednosti rizičnih plasmana, neto, u 2015. godini uglavnom su uticali na smanjenje neto gubitka Banke.